

Ročenka

Slovenského kultúrneho
centra Našice
za rok 2022

ISSN 2975-3589

Godišnjak

Slovačkog centra
za kulturu Našice
za 2022. godinu

Sandra Kraljová Vukšićová a Tatjana Seničaninová

ROČENKA

Slovenského kultúrneho centra Našice
za rok 2022

GODIŠNJAK

Slovačkog centra za kulturu Našice
za 2022. godinu

Našice, 2023.

impresum

Vydavateľ / Nakladník

Slovenské kultúrne centrum Našice - Slovački centar za kulturu Našice
Braće Radića 68, 31 500 Našice

Za vydavateľa / Za nakladnika

dr. sc. Sandra Kralj Vukšić

Redaktori / Urednici

dr. sc. Sandra Kralj Vukšić
mag. Tatjana Seničanin

Autori / Autori

dr. sc. Sandra Kralj Vukšić
mag. Tatjana Seničanin

Titulná strana / Naslovnica

motív lepoglavskej čipky / motiv lepoglavske čipke

Fotografie / Fotografije

Archív Slovenského kultúrneho centra Našice a časopisu Prameň / Arhiva Slovačkog centra za kulturu Našice i časopisa Prameň

Korektúra tekstu v chorvátskom jazyku / Korektura teksta na hrvatskom jeziku

Vanja Nekich, prof. hrv. jezika i književnosti

Korektúra textu v slovenskom jazyku / Korektura teksta na slovačkom jeziku

doc. PhDr. Hana Hlôšková, CSc.

Výtvarné a grafické spracovanie / Likovno i grafičko uređenje

Davorin Palijan, Grafika d.o.o. Osijek

Tlač / Tisak

Tisak, d.o.o., Grafika, Osijek

Tlač publikácie podporili / Potpora tiskanju knjige

Savjet za nacionalne manjine / Rada pre národnostné menšiny
Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí , Slovensko/ Ured za iseljene Slovaka, Slovačka

ISSN 2975-3589

Náklad / Naklada: 300

OBSAH

PREDHOVOR	4
1. PREZENTÁCIA KULTÚRY SLOVÁKOV V CHORVÁTSKU	5
1.1. VÝSTAVNÁ ČINNOSŤ	6
1.2. PREZENTAČNÁ ČINNOSŤ NA ODBORNÝCH PODUJATIACH	13
1.3. ZACHOVÁVANIE A OCHRANA KULTÚRNEHO DEDIČSTVA	16
2. VÝSKUMNÁ ČINNOSŤ	20
3. VZDELÁVANIE V SLOVENSKOM JAZYKU	22
3.1. VZDELÁVACIE PROGRAMY PRE ŽIAKOV	24
3.2. VZDELÁVACIE PROGRAMY PRE UČITEĽOV	29
3.3. INFORMAČNÉ A PREZENTAČNÉ AKTIVITY	31
3.4. ŠTIPENDIÁ	35
3.5. UZNANIA A OCENENIA	36
4. MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA	41
5. PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ	48
6. INFORMAČNO-DOKUMENTAČNÁ ČINNOSŤ	50
7. PODPORA PROGRAMOV	53
7.1. PODIEĽANIE SA NA PROGRAMOCH	54
7.2. ÚČASŤ NA PROGRAMOCH	58
8. SÍDLO SLOVENSKEHO KULTÚRNEHO CENTRA NAŠICE	62
9. UZNANIA A OCENENIA	68
10. VIZUÁLNE MATERIÁLY	72
ADRESÁR	76
MEDIÁLNA PODPORA	80

SADRŽAJ

PREDGOVOR	4
1. PREDSTAVLJANJE KULTURE SLOVAKA U HRVATSKOJ	5
1.1. IZLOŽBENA DJELATNOST	6
1.2. PREZENTACIJSKA DJELATNOST NA STRUČNIM SKUPOVIMA	13
1.3. OČUVANJE I ZAŠTITA KULTURNE BAŠTINE	16
2. ISTRAŽIVAČKA DJELATNOST	20
3. OBRAZOVANJE NA SLOVAČKOM JEZIKU	22
3.1. OBRAZOVNI PROGRAMI ZA UČENIKE	24
3.2. OBRAZOVNI PROGRAMI ZA UČITELJE	29
3.3. INFORMACIJSKE I PREZENTACIJSKE AKTIVNOSTI	31
3.4. STIPENDIJE	35
3.5. PRIZNANJA I NAGRADE	36
4. MEĐUNARODNA SURADNJA	41
5. PUBLIKACIJSKA DJELATNOST	48
6. INFORMATIVNO-DOKUMENTACIJSKA DJELATNOST	50
7. POTPORA PROGRAMA	53
7.1. SUDJELOVANJE NA PROGRAMIMA	54
7.2. PRISUTNOST NA PROGRAMIMA	58
8. SJEDIŠTE SLOVAČKOG CENTRA ZA KULTURU NAŠICE	62
9. PRIZNANJA I NAGRADE	68
10. VIZUALNI MATERIJALI	72
ADRESAR	76
MEDIJSKA PODRŠKA	80

PREDHOVOR

Milí čitatelia,

v druhej ročenke Slovenského kultúrneho centra Našice Vám prinášame prehľad aktivít v dvanástom roku pôsobenia Slovenského kultúrneho centra Našice.

Rok sa niesol v znamení 30. výročia Zväzu Slovákov. V deň oslavy sa konala vernisáž výstavy Múzea kultúry Chorvátov na Slovensku *Osobnosti Chorvátov na Slovensku*, svedčiaca o stálych a pevných vzťahoch Chorvátska a Slovenska, ktorých sme súčasťou a tak vytvárame časť dejín týchto dvoch národov.

Jedna z úloh Slovenského kultúrneho centra Našice je prezentácia slovenskej kultúry. Jej rozmanitosť sa nám podarilo úspešne prezentovať na 26. Medzinárodnom festivale čipky v Lepoglave, na ktorom malo Slovensko účasť ako partnerská krajina. V spolupráci s veľvyslanectvom Slovenskej republiky v Záhrebe a za účasti miestnych organizácií matic slovenských z Iloku, Josipovca Punitovského a Jurjevca Punitovského a Univerzitného folklórneho súboru Mladosť z Banskej Bystrice, prostredníctvom dvoch výstav, hudobno-tanečného scénického programu, ukážkami ručných prác a ponukou jedál slovenskej tradičnej kuchyne bolo prezentované kultúrne, prírodné a gastronomické bohatstvo Slovákov.

Bol to rok upevnenia vzťahov s veľvyslanectvom prostredníctvom spomínaného projektu Festivala čipky, ale aj ďalších dvoch projektov: *Deň so slovenským filmom a Pamätná lavica Martinovi Kukučínovi*.

Vzťahy sa posilnili aj s partnerskou organizáciou zo Slovenska – Múzeom kultúry Chorvátov na Slovensku obnovením Memoranda o spolupráci.

V dvanástom roku pôsobenia sme nadviazali nové kontakty a spoluprácu, rozbehli nové projekty, a zároveň sme pokračovali v každoročných aktivitách v oblasti prezentácie kultúry, výskumnej činnosti, vzdelávania v slovenskom jazyku, medzinárodnej spolupráce, publikačnej a inej činnosti. O tom všetkom sa dozviete na nasledujúcich stránkach.

Jednotlivcom a organizáciám, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom podieľali na programoch Slovenského kultúrneho centra Našice alebo jeho prácu v uplynulom roku podporili, úprimne ďakujeme a tešíme sa na ďalšiu úspešnú spoluprácu.

autorky

Sandra Kraljová Vukšićová a Tatjana Seničaninová

PREDGOVOR

Dragi čitatelji,

u drugom godišnjaku Slovačkog centra za kulturu Našice donosimo pregled aktivnosti u dvanaestoj godini rada Slovačkog centra za kulturu Našice.

Godina je bila u znaku 30. obljetnice Saveza Slovaka. Na sam dan proslave upriličeno je otvorenje izložbe Muzeja kulture Hrvata u Slovačkoj *Značajni Hrvati u Slovačkoj*, koja ukazuje na kontinuirane i čvrste odnose Hrvatske i Slovačke čiji smo dio i tako sudjelujemo u stvaranju povijesti ovih dvaju naroda.

Jedna od zadaća Slovačkog centra za kulturu Našice je prezentacija slovačke kulture. Njezina raznolikost uspješno je predstavljena na 26. Međunarodnom festivalu čipke u Lepoglavi, na kojem je Slovačka bila zemlja partner. U suradnji s Velesposlanstvom Republike Slovačke u Zagrebu i uz sudjelovanje matica slovačkih iz Iloka, Josipovca Punitovačkog i Jurjevca Punitovačkog te Sveučilišnog folklornog društva *Mladost* iz Banske Bystrice, dvjema izložbama, glazbeno-plešno-scenskim programom, ponudom rukotvorina i ponudom tradicionalne slovačke kuhinje predstavljeno je kulturno, prirodno i gastronomsko bogatstvo Slovaka.

Bila je to godina jačanja odnosa s Velesposlanstvom putem spomenutog projekta Festivala čipke, ali i putem još dva projekta: *Dan sa slovačkim filmom* i *Memorijalna klupa Martinu Kukučínu*.

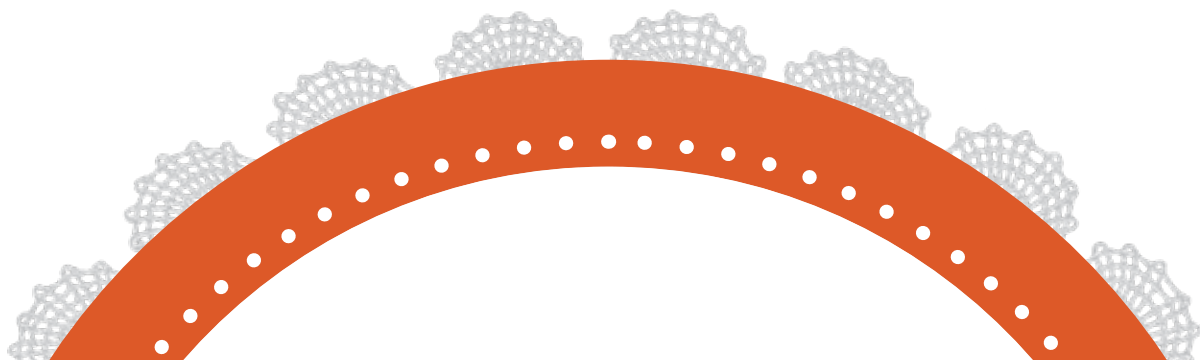
Također su ojačani odnosi s partnerskom organizacijom iz Slovačke – Muzejom kulture Hrvata u Slovačkoj s kojim je obnovljen Memorandum o suradnji.

U dvanaestoj godini djelovanja uspostavljeni su kontakti i suradnja, započeti novi projekti, a ujedno je nastavljeno s godišnjim aktivnostima na području prezentacije kulture, istraživačke djelatnosti, obrazovanja na slovačkom jeziku, međunarodne suradnje, izdavaštva i drugih djelatnosti, o čemu ćete saznati na sljedećim stranicama.

Iskreno zahvaljujemo svim pojedincima i organizacijama koji su na bilo koji način pridonijeli programima Slovačkog centra za kulturu Našice, koji ispunjavaju stranice godišnjaka ili su podržali njegov rad u 2022. godini te se veselimo daljnjim zajedničkim uspjesima.

autorice

Sandra Kralj Vukšić i Tatjana Seničanin

PREZENTÁCIA KULTÚRY SLOVÁKOV V CHORVÁTSKU

V rámci roka Slovenské kultúrne centrum Našice prezentovalo kultúru hlavne prostredníctvom výstavnej činnosti avšak aj aktívnou účasťou na odborných podujatiach.

V roku 2022 boli prezentované tri výstavy, dokonca jedna z uvedených na dvoch alebo ďalšia na troch miestach.

Po prvýkrát bolo Slovenské kultúrne centrum Našice hositeľom výstavy Múzea kultúry Chorvátov na Slovensku. Výstava *Osobnosti Chorvátov na Slovensku* potom ako pobudla v priestore Slovenského kultúrneho centra Našice, putovala najskôr do Lipovliana a odtiaľ začiatkom decembra do Rijeki.

Vo výstavných priestoroch Slovenského kultúrneho centra Našice mali obyvatelia Našic a okolia možnosť pozrieť si výstavný debut Miroslava Šarića o uctievaní sv. Antona, patróna mesta Našice, pod názvom *Keď kvitnú biele ľalie*.

Výstava Slovenského kultúrneho centra Našice *Textilné nápisové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek* bola v roku 2022 prezentovaná dvakrát – najskôr v Lepoglave na 26. Medzinárodnom festivale čipky, na ktorom bolo Slovensko partnerskou krajinou a potom aj v Etnologickom centre baranjského dedičstva v Belom Manastire.

Kultúra Slovákov v Chorvátsku bola prezentovaná tiež na viacerých odborných podujatiach a konferenciách. V organizácii Slovenského kultúrneho centra Našice sa konalo odborné stretnutie *Jazykové výzvy Slovákov v Chorvátsku*. V roku 2022 sme sa zúčastnili na dvoch medzinárodných konferenciách v zahraničí – na *Stálej konferencii* v Bratislave a na konferencii v Novom Sade na tému *Zbierky slovenských ľudových piesní na Dolnej zemi*. V rámci okrúhleho stola na 6. Dňoch slovenskej kultúry v Osijeku sme aktívne vystúpili k téme *Slováci v Chorvátsku a Slovenská republika*.

S cieľom zachovať prejavy tradičnej kultúry sa konali tvorivé dielne drôtovania kraslíc, no významný príspevok k ochrane kultúrneho dedičstva predstavuje úspešná nominácia tradičného fašiangového sprievodu Slovákov v Josipovci, najmä masky *Medvedá*, na Zoznam nehmotného kultúrneho dedičstva Ministerstva kultúry a médií Chorvátskej republiky.

PREZENTACIJA KULTURE SLOVAKA U HRVATSKOJ

Tijekom godine Slovački centar za kulturu Našice prezentirao je kulturu uglavnom putem izložbene djelatnosti, ali i aktivnim sudjelovanjem na stručnim događanjima.

U 2022. godini predstavljene su tri izložbe, od toga jedna od navedenih na dva, a druga na tri mjesta.

Slovački centar za kulturu Našice po prvi puta je ugostio izložbu Muzeja kulture Hrvata u Slovačkoj. Izložba *Značajni Hrvati u Slovačkoj*, nakon boravka u prostorima Slovačkog centra za kulturu Našice, otputovala je najprije u Lipovljane, a zatim, početkom prosinca u Rijeku.

U izložbenom prostoru Slovačkog centra za kulturu Našice stanovnici Našica i okolice imali su priliku pogledati izložbeni prvijenac Miroslava Šarića o pobožnosti sv. Antunu, zaštitniku grada Našica pod naslovom *Kad cvatu bijeli ljljani*.

Izložba Slovačkog centra za kulturu Našice *Zidne kuhariće – likovni izričaji naših baka* u 2022. godini predstavljena je dva puta – najprije u Lepoglavi na 26. Međunarodnom festivalu čipke, na kojemu je Slovačka bila zemlja partner, a zatim u Etnološkom centru baranjske baštine u Belom Manastiru.

Uz izložbenu djelatnost, kultura Slovaka u Hrvatskoj predstavljena je na više stručnih skupova i konferencija. Slovački centar za kulturu Našice organizirao je stručni skup *Jezični izazovi Slovaka u Hrvatskoj*. U 2022. godini zabilježeno je sudjelovanje na dvije međunarodne konferencije u inozemstvu – na *Stalnoj konferenciji* u Bratislavi i konferenciji u Novom Sadu na temu *Zbirke slovačkih narodnih pjesama na Donjoj zemlji*, kao i na okruglom stolu u sklopu 6. Dana slovačke kulture u Osijeku na temu *Slovaci u Hrvatskoj i Republika Slovačka*.

S ciljem očuvanja izričaja tradicijske kulture provodile su se radionice ukrašavanja uskršnjih jaja žicom, a zaštitni kulturne baštine pridonijela je i uspješna nominacija tradicijske karnevalske pavorke Slovaka u Josipovcu, odnosno maske *Medvjeda*, na popis nematerijalne kulturne baštine Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske.

1.1. VÝSTAVNÁ ČINNOSŤ

Vernisáž výstavy *Osobnosti Chorvátov na Slovensku*

Pri príležitosti 30. výročia Zväzu Slovákov v Chorvátsku Slovenské kultúrne centrum Našice (ďalej SKC Našice) 11. júna 2022 sprístupnilo verejnosti výstavu Slovenského národného múzea – Múzea kultúry Chorvátov na Slovensku *Osobnosti Chorvátov na Slovensku*.

Na vernisáži výstavy sa zúčastnili vážení hostia: veľvyslanec Slovenskej republiky v Záhrebe J. E. Peter Susko, poslanec za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente a vyslanec predsedu Rady pre národnostné menšiny Vladimír Bílek, riaditeľ Úradu pre ľudské práva a práva národnostných menšín Alen Tahiri, podpredseda Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Peter Prochacka, prvý podpredseda Matice slovenskej Marek Hanuska, riaditeľka Krajanského múzea Matice slovenskej Zuzana Pavelcová, podpredsedička Zväzu Čechov v Chorvátskej republike Marija Valeková, predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra, riaditeľ Múzea kultúry Chorvátov na Slovensku Andrej Solár, predstavitelia našich kultúrnych ustanovizní a predstavitelia miestnych organizácií matic slovenských (ďalej MS) v Chorvátsku.

V mene hostiteľa vernisáž otvorila riaditeľka SKC Našice Sandra Kraljová Vukšićová zdôrazniac dôležitosť spolupráce slovenskej menšiny v Chorvátsku s Chorvátmi na Slovensku. Riaditeľ Múzea kultúry Chorvátov na Slovensku Andrej Solár priblížil výstavu. Činnosť SKC Našice a celkovo slovenskej menšiny v Chorvátsku predstavili predseda Zväzu Slovákov

1.1. IZLOŽBENA DJELATNOST

Otvorenie izložbe *Značajni Hrvati u Slovačkoj*

Prigodom 30. obljetnice Saveza Slovaka u Republici Hrvatskoj Slovački centar za kulturu Našice (dalje SCK Našice) je 11. lipnja 2022. javnosti predstavio izložbu Slovačkog nacionalnog muzeja – Muzeja hrvatske kulture u Slovačkoj *Značajni Hrvati u Slovačkoj*.

Otvorenju izložbe prisustvovali su uvaženi gosti: veleposlanik Republike Slovačke u Zagrebu N.J. E. Peter Susko, zastupnik za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru i izaslanik predsjednika Savjeta za nacionalne manjine Vladimír Bílek, ravnatelj Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Alen Tahiri, potpredsjednik Ureda za iseljene Slovake u Bratislavi Peter Prochacka, prvi potpredsjednik Matice slovačke Marek Hanuska, ravnateljica Muzeja iseljenih Slovaka Matice slovačke Zuzana Pavelcová, dopredsjednica Saveza Čeha Republike Hrvatske Marija Valek, predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra, ravnatelj Muzeja kulture Hrvata u Slovačkoj Andrej Solar, predstavnici našičkih kulturnih ustanova te predstavnici matice slovačkih (dalje MS) u RH.

Prisutne je u ime domaćina pozdravila i dobrodošlicu poželjela ravnateljica SCK Našice Sandra Kralj Vukšić te naglasila važnost suradnje slovačke nacionalne manjine u Hrvatskoj s Hrvatima u Slovačkoj. Ravnatelj Muzeja kulture Hrvata u Slovačkoj Andrej Solár predstavio je izložbu. Rad SCK Našice te općenito slovačke nacionalne manjine u Hrvatskoj pohvalili su predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra te zastupnik Vladimír

Účastníci vernisáže výstavy *Osobnosti Chorvátov na Slovensku* pri príležitosti 30. výročia Zväzu Slovákov v Slovenskom kultúrnom centre Našice 11. júna 2022. Zľava doprava: prvý podpredseda Matice slovenskej Marek Hanuska, podpredseda Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Peter Prochacka, riaditeľ Úradu pre ľudské práva a práva národnostných menšín Alen Tahiri, predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra, riaditeľka Krajanského múzea Matice slovenskej Zuzana Pavelcová, poslanec za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente a vyslanec predsedu Rady pre národnostné menšiny Vladimír Bílek, veľvyslanec Slovenskej republiky v Záhrebe J. E. Peter Susko, riaditeľ Múzea kultúry Chorvátov na Slovensku Andrej Solár, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová a kustódka Tatjana Seničaninová

Sudionici otvorenja izložbe *Značajni Hrvati u Slovačkoj* prigodom 30. obljetnice Saveza Slovaka u Slovačkom centru za kulturu Našice 11. lipnja 2022. Slijeva nadesno: prvi potpredsjednik Matice slovačke Marek Hanuska, potpredsjednik Ureda za iseljene Slovake u Bratislavi Peter Prochacka, ravnatelj Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Alen Tahiri, predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra, ravnateljica Muzeja iseljenih Slovaka Matice slovačke Zuzana Pavelcová, zastupnik za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru i izaslanik predsjednika Savjeta za nacionalne manjine Vladimír Bílek, veleposlanik Republike Slovačke u Zagrebu N.J. E. Peter Susko, ravnatelj Muzeja kulture Hrvata u Slovačkoj Andrej Solar, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić i kustosica Tatjana Seničanin

Mirko Vavra a poslanec Vladimír Bilek. Výstavu otvoril veľvyslanec Slovenskej republiky v Záhrebe J. E. Peter Susko vyzdvihnúc jej medzinárodný význam.

Výstava návštevníkom priblížila život a pôsobenie významných príslušníkov chorvátskej menšiny na Slovensku, ktorí od svojho príchodu na územie dnešného Slovenska významne prispeli k formovaniu spôsobu života Chorvátov. Na výstave v Našiciach boli prezentované fotografie herbára Jure Treuera z Jaroviec a fotografie diela Martina Juraja Kovačiča Šenkvičského *Senquicziensis chronicon militaris ordinis equitum Templariorum*, ktorého súčasťou je životopis a spracovanie dejín chorvátskeho osídlenia Šenkvic Gabrielom Kolinovičom. Súčasťou výstavy boli aj exempláre vydání slovenských Chorvátov, ktoré vlastní Ústredná knižnica Slovákov v Chorvátsku: *Novosielski kipci / Novovieské obrázky* a *Rič k riči / Slovo dalo slovo* Viliama Pokorného - Ticu, *Veľká láska* Josipa Andrića, *Voljeti ljude naučio me život, Sága môjho rodu* a *Tamo daleko, daleko - od mora* autora Ferdinanda Takača. Výstavu mohli záujemcovia navštíviť vo výstavnom priestore SKC Našice do 30. septembra 2022.

26. Medzinárodný festival čipky v Lepoglave

V dňoch 9. až 11. septembra 2022 sa v Lepoglave konal 26. Medzinárodný festival čipky Lepoglava. Festival na tému *Čipka a umenie* bol hositeľom početných chorvátskych čipkárskych združení, škôl, ako aj združení z ôsmich krajín: Maďarska, Slovinska, Belgicka, Poľska, Bosny a Hercegoviny, Malty, Talianska a Slovenska, ktoré malo na tomto ročníku podujatia osobitné miesto a zastúpenie ako partnerská krajina.

Festival otvoril osobitný poradca prezidenta Chorvátskej republiky Zorana Milanovića pre kultúru Zdravko Zima za prítomnosti vyslanca predsedu vlády Chorvátskej republiky Andreja Plenkovića, varaždinského župana Anđelka Strička a zástupcov početných ministerstiev a parlamentných poslancov.

Na 26. Medzinárodnom festivale čipky v Lepoglave. Zľava doprava: zástupca veľvyslanca Slovenskej republiky v Záhrebe Zdenko Galbavý, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšičová a primátor mesta Lepoglava Marijan Škvarić s manželkou

Bilek, a izložbu je otvorio veleposlanik Republike Slovačke u Zagrebu N.J.E. Peter Susko istaknuvši njenu važnost.

Izložba je posjetiteljima približila život i rad značajnih pripadnika hrvatskog stanovništva u Slovačkoj, koji su od početka svog dolaska na prostor današnje Slovačke značajno pridonijeli oblikovanju načina života Hrvata. Na izložbi u Našicama prikazane su fotografije herbarija Jure Treuera iz Hrvatskog Jandorfa te fotografije djela Martina Juraja Kovačiča Šenkvičskog *Senquicziensis chronicon militaris ordinis equitum Templariorum*, koje uključuje životopis i obradu povijesti i hrvatskog naseljavanja Šenkvice Gabriela Kolinovića. Dijelom izložbe bili su i primjerci publikacija slovačkih Hrvata u vlasništvu Središnje knjižnice Slovaka u Hrvatskoj: *Novosielski kipci / Novovieské obrázky* i *Rič k riči / Slovo dalo slovo* Viliama Pokornýja - Tice, *Velika ljubav* Josipa Andrića, *Voljeti ljude naučio me život, Sága môjho rodu* i *Tamo daleko, daleko - od mora* autora Ferdinanda Takača. Izložba je bila postavljena u izložbenom prostoru SCK Našice, a za javnost je bila otvorena do 30. rujna 2022.

26. Međunarodni festival čipke u Lepoglavi

U Lepoglavi je od 9. do 11. rujna 2022. održan 26. Međunarodni festival čipke Lepoglava. Ovogodišnji festival s temom *Čipka i umjetnost* uz brojne hrvatske čipkarske udruge i škole, ugostio je i udruge iz osam zemalja: Mađarske, Slovenije, Belgije, Poljske, Bosne i Hercegovine, Malte, Italije te Slovačke, koja je ove godine imala posebno mjesto i zastupljenost kao zemlja partner.

Festival je otvorio posebni savjetnik za kulturu predsjednika Republike Hrvatske Zorana Milanovića Zdravko Zima u prisutnosti izaslanika predsjednika Vlade Republike Hrvatske Andreja Plenkovića varaždinskog župana Anđelka Strička te predstavnika brojnih ministarstava i saborskih zastupnika. Domaćinu gradonačelniku Marijanu Škvariću i nazočnima se u ime partnerske zemlje obratio zamjenik veleposlanika Republike Slovačke u Zagrebu Zdenko Galbavý.

Ukupno 11 čipkarskih udruga predstavilo je čipkarsko umijeće iz cijele Slovačke. Veleposlanstvo Republike Slovačke u Zagrebu zaslužno je za upoznavanje posjetitelja festivala s ljepotama i postignućima Slovačke putem izložbe *This is Slovakia (Ovo je Slovačka)*, kao i za mogućnost kušanja slovačkih vina prilikom prezentacije slovačkih i lepoglavskih jela.

Zahvaljujući podršci Ureda za iseljene Slovačke u Bratislavi u predstavljajući Republike Slovačke izvrsnim i zanimljivim scenskim nastupom sudjelovali su članovi Sveučilišnog folklornog društva *Mladost* iz Banske Bystrice. Programom *MJESTO NA ZEMLJI - Slike s Donje zemlje*, kojega potpisuje umjetnički voditelji koreograf dr. sc. Martin Urban, mag. art, predstavljena je višestoljetna slovačka povijest iseljavanja i borba za opstanak Slovaka iseljenih južno od današnje Slovačke pa tako i u Hrvatsku. Sudjelovanje u plesno-glazbenom programu premijerno su imale i članice Slovačke kulturno-umjetničke udruge „Braća Banas“ iz Josipovca Punitivečkog s prikazom dijela svadbenog obreda skidanja vijenca.

Univerzitný folklórny súbor Mladosť z Banskej Bystrice s divákmi po vystúpení na 26. Medzinárodnom festivale čipky v Lepoglave

Sveučilištné folklórno družstvo Mladosť z Banskej Bystrice s gledateľmi nakon nastupa na 26. Medzinárodnom festivale čipke u Lepoglavi

Hostiteľovi – primátorovi Marijanovi Škvaričovi a prítomným sa v mene partnerskej krajiny prihovril zástupca veľvyslanca Slovenskej republiky v Záhrebe Zdenko Galbavý.

Celkovo 11 čipkárskych spolkov prezentovalo čipkárské umenie Slovenska. Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Záhrebe priblížilo krásy a úspechy Slovenska návštevníkom festivalu prostredníctvom výstavy *This is Slovakia (Toto je Slovensko)*. Súčasťou podujatia bola aj ochutnávka slovenských vín spojená s prezentáciou tradičných slovenských a lepoglavských jedál.

Vďaka podpore Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí v Bratislave sa členovia Univerzitného folklórneho spolku Mladosť z Banskej Bystrice zúčastnili na prezentácii Slovenskej republiky výborným, zaujímavým a osobitým scénickým vystúpením. Program *MIESTO NA ZEMI – Obrazy z Dolnej zeme*, v scénickom a choreografickom spracovaní umeleckého vedúceho a choreografa Mgr. art. Martina Urbana PhD., približuje stáročnú históriu slovenského vystaňovalectva a boj o prežitie Slovákov na Dolnej zemi, teda aj v Chorvátsku. V tanečno-hudobnom programe po prvýkrát vystúpili členky Slovenského kultúrno-umeleckého spolku bratov Banasovcov z Josipovca Punitovského s časťou svadobného obradu – čepčenia mladuchy. Úspešná a pozoruhodná scénická prezentácia partnerskej krajiny na 26. Medzinárodnom festivale čipky v Lepoglave vyvrcholila prednesom piesne *Chodila dievčina* venovanou všetkým, nielen prítomným, čipkárom.

Na 26. Medzinárodnom festivale čipky mala zastúpenie aj slovenská národnostná menšina v Chorvátsku, ktorej účasť zabezpečilo Slovenské kultúrne centrum Našice. Počas dielň ručných prác predstavili svoje diela členky troch miestnych organizácií matíc slovenských. Kristína Mudrochová, Adriana Mudrochová a Vierka Zajacová z miestnej organizácie MS v Iloku prezentovali umenie práce s vlnou, Zrinka Pajesková, Štefanija Kaniseková a Katica Kuricová z miestnej organizácie MS v Josipovci vo svojom stánku vystavovali vyšívané obrusy a utierky, háčkované ručné práce a predmety zdobené špagátom, kým Vera Majdišová, Marija Kristeková a Željka Kolariková

Uspješno i zapaženo scensko predstavlanje zemlje partnera 26. Međunarodnog festivala čipke u Lepoglavi kulminiralo je izvođenjem pjesme *Chodila dievčina* posvećene svima, ne samo prisutnim čipkarima.

Na 26. Međunarodnom festivalu čipke zastupljena je bila i slovačka nacionalna manjina u Hrvatskoj, koja je na festivalu sudjelovala u organizaciji Slovačkog centra za kulturu Našice. Na sajmu rukotvorina svoje radove predstavile su članice triju matica slovačkih. Kristina Mudroch, Adriana Mudroch i Vierka Zajac iz MS Ilok prezentirale su umijeće rada s vunom, Zrinka Pajeska, Štefanija Kanisek i Katica Kuric iz MS Josipovac na svome štandu izložile su vezene stolnjake i ručnike, heklane ručne radove i predmete ukrašene špagom, dok su Vera Majdiš, Marija Kristek i Željka Kolarik iz MS Jurjevac Punitovački prezentirale uglavnom dekorativne predmete od komušine.

Izložba SCK Našice *Zidne kuharice – likovni izričaji naših baka*, zahvaljujući finansijskoj potpori Savjeta za nacionalne manjine, našla je svoje mjesto u lepoglavskom samostanu pavlina, gdje je prezentirana uz već spomenutu izložbu *This is Slovakia*. Naime, čipka je često korištena za ukrašavanje obruba zidnih kuharica, a zanimljivost je da je baš čipkom na batiče, koja je karakteristična za Lepoglavu i različite regije Slovačke, ukrašen rub jedne zidne kuharice iz Lipovljana.

Izložba *Zidne kuharice – likovni izričaji naših baka* na 26. Međunarodnom festivalu čipke u Lepoglavi 9. – 11. rujna 2022.

Matičiarke z Josipovca Punitovského, Iloka a Jurjevca Punitovského a pracovníčky Slovenského kultúrneho centra Našice s choreografom Martinom Urbanom, zástupcom veľvyslancu Slovenskej republiky v Záhrebe Zdenkom Galabvým a manželkou Tatiánou na 26. Medzinárodnom festivale čipky v Lepoglave

Matičiarke iz Josipovca Punitovačkog, Iloka i Jurjevca Punitovačkog te zaposlenice Slovačkog centra za kulturu Našice s koreografom Martinom Urbanom, zamjenikom veleposlanika Republike Slovačke u Zagrebu Zdenkom Galbavým i suprugom Tatiánom na 26. Međunarodnom festivalu čipke u Lepoglavi

z miestnej organizácie MS v Jurjevci Punitovskom predviedli prevažne dekoratívne predmety zo šúpolia.

Výstava, ktorá vznikla na pôde SKC Našice, *Textilné nápísové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek* vďaka finančnej podpore Rady pre národnostné menšiny našla svoje miesto v Pavlínskom kláštore mesta Lepoglava, kde bola inštalovaná popri už spomínanej výstave *This is Slovakia*. Čipka sa totiž tradične používala na zdobenie obruby textilných kuchynských nástienok s nápismi, obsahujúcimi rady a poučenia. Je zaujímavé, že lemovanie jednej nástenky z Lipovlian bolo zdobené práve paličkovanou čipkou, ktorá je charakteristická pre Lepoglavu, ale aj pre rôzne oblasti Slovenska.

Z festivalu, ktorý sa konal pod záštitou prezidenta Chorvátskej republiky Zorana Milanoviča a ministerstiev kultúry a médií, turizmu a športu a poľnohospodárstva, Chorvátskej komisie pre UNESCO, Chorvátskeho turistického spolku, Varaždinskej župy a Mesta Lepoglava, účastníci odchádzali bohatší o nové priateľstvá, ktoré v prípade, že sa plány a zábery naplnia, prerastú do nových medzinárodných projektov.

Vernisáž výstavy *Textilné nápísové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek* v Belom Manastire

O možnosť vystavovať v rámci Osijecko-baranjskej župy (ďalej OBŽ) mimo slovenského prostredia sa zaslúžila Rada slovenskej národnostnej menšiny OBŽ. Idea vznikla pri príležitosti Dňa národnostných menšín mesta Osijek, keď sa viedla diskusia o tom, ako a na ktorých poliach prepojiť kultúrnu ponuku medzi menšinami žijúcimi v rámci župy. Predsedníčka Rady slovenskej národnostnej menšiny OBŽ Ana Kanderová Legčevićová komunikovala s inomenšinovým župným kole-

S festivala, koji je održan pod visokim pokroviteljstvom predsjednika Republike Hrvatske Zorana Milanoviča te pod pokroviteljstvom ministarstava kulture i medija, turizma i sporta i poljoprivrede, Hrvatskog povjerenstva za UNESCO, Hrvatske turističke zajednice, Varaždinske županije i Grada Lepoglave, sudionici su otišli bogatiji za nova prijateljstva, koja će, u slučaju da se planovi i htijenja ostvare, prerasti u nove međunarodne projekte.

Otvorenje izložbe *Zidne kuharice – likovni izričaj naših baka* u Belom Manastiru

Za prílihu izlagati unutar Osječko-baranjske županije (ďalej OBŽ) a izvan slovačke sredine zaslužno je Vijeće slovačke nacionalne manjine OBŽ. Ideja je nastala povodom Dana nacionalnih manjina grada Osijeka, kada se vodila rasprava o tome kako je moguće i na kojim područjima povezati kulturnu ponudu manjina koje žive na području županije. Predsjednica Vi-

Otvorenje izložbe *Zidne kuharice – likovni izričaj naših baka* Etnološkom centru baranjske baštine u Belom Manastiru 16. rujna 2022. Slijeva nadesno: ravnatelj Etnološkog centra baranjske baštine Edo Jurić, zaposlenice Slovačkog centra za kulturu Našice, ravnateljica Sandra Kralj Vukšić i kustosića Tatjana Seničanin

gom, predsedom Rady srbske narodnostne manjine OBŽ Dejanom Jelčićom. Spolupráca sa realizovala v podobe výstavy Slovenského kultúrneho centra Našice *Textilné nápisové nástenky – výtvarné prejavy našich babičiek* v Etnologickom centre baranjského dedičstva v Belom Manastire vernisážou 16. septembra 2022. V mene Etnologického centra baranjského dedičstva sa na nej zúčastnili riaditeľ Edo Jurić a vedúca Jasmina Dobošová, ako aj predseda Rady srbske narodnostnej manjiny OBŽ Dejan Jelčić. Výstavu, s podporou Rady pre národnostné manjiny, si mohli návštevníci pozrieť v Belom Manastire do 31. októbra 2022.

Výstava *Keď kvitnú biele ľalie* Miroslava Šarića

V Slovenskom kultúrnom centre Našice sa 25. októbra 2022 konala vernisáž prvej samostatnej výstavy pracovníka našického múzea, vášnivého bádateľa a zberateľa artefaktov tradičného kultúry Miroslava Šarića pod názvom *Keď kvitnú biele ľalie*, ktorá bol zameraná na uctievanie sv. Antona Paduánskeho na území Našíc a Slatiny. V úvode programu sa prítomným v mene hostiteľa výstavy prihovorila riaditeľka SKC Našice Sandra Kraljová Vukšićová, ktorá vyzdvihla spoluprácu a vzájomnú podporu Chorvátov a Slovákov aj v oblasti výstavnej činnosti. Prítomných privítal tiež primátor Našic Krešimir Kašuba a v mene našických františkánov pozdravil zhromaždených gvardián Tomislav Faletar. O spolupráci na výstave

ječa slovačke nacionalne manjine OBŽ Ana Kandra Legčević podijelila je informaciju s manjinskim županijskim kolegom, predsjednikom Vijeća srpske nacionalne manjine OBŽ Dejanom Jelčićem. Suradnja se ostvarila u vidu postavljanja izložbe *Zidne kuharice – likovni izričaj naših baka* Slovačkog centra za kulturu Našice u Etnološkom centru baranjske baštine u Belom Manastiru 16. rujna 2022. Otvorenju su u ime Etnološkog centra baranjske baštine nazočili ravnatelj Edo Jurić i voditeljica Jasmina Doboš, kao i predsjednik Vijeća srpske nacionalne manjine OBŽ Dejan Jelčić. Izložba je, uz potporu Savjeta za nacionalne manjine, u Belom Manastiru bila otvorena do 31. listopada 2022.

Izložba *Kad cvatu bijeli ljiljani* Miroslava Šarića

U Slovačkom centru za kulturu Našice 25. listopada 2022. otvorena je prva samostalna izložba muzejskog djelatnika našickog muzeja te strastvenog istraživača i kolekcionara tradicijske baštine Miroslava Šarića pod nazivom *Kad cvatu bijeli ljiljani*, koja se fokusira na pobožnost sv. Antuna Padovanskog u našickom i slatinskom kraju. Na početku programa prisutnima se u ime domaćina izložbe obratila ravnateljica SKC Našice Sandra Kralj Vukšić, koja je istaknula suradnju i uzajamnu potporu Hrvata i Slovaka na ovom području, pa tako i u vidu ove izložbe. Dobrodošlicu nazočnima poželio je i našički gradonačelnik Krešimir Kašuba, a u ime našičkih franje-

Vernisáž výstavy *Keď kvitnú biele ľalie* autora Miroslava Šarića v Slovenskom kultúrnom centre Našice 25. októbra 2022. Zľava doprava: našický gvardián Tomislav Faletar, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová, primátor mesta Našice Krešimir Kašuba, autor výstavy Miroslav Šarić, riaditeľka Vlastivedného múzea Našic Silviya Lučevnjaková a členky Chorvátskeho kultúrno-umeleckého spolku Lisinski z Našic

Otvorenje izložbe *Kad cvatu bijeli ljiljani* autora Miroslava Šarića u Slovačkom centru za kulturu Našice 25. listopada 2022. Slijeva nadesno: našički gvardijan fra Tomislav Faletar, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić, gradonačelnik Našice Krešimir Kašuba, autor izložbe Miroslav Šarić, ravnateljica zavičajnog muzeja Našice Silviya Lučevnjak i članice Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva Lisinski iz Našice

hovoril kurátor Vlastivedného múzea Slatiny Srđan Đurićić a početných hostí privítala aj riaditeľka Vlastivedného múzea Našice Silvija Lučevnjaková, ktorá predstavila autora.

Proces vzniku výstavy prítomným priblížil autor Miroslav Šarić. Výstava je pomenovaná podľa cirkevnej ľudovej piesne z obce Sopje pri Slatine, ktorá sa spievala na sviatok svätého Antona. Obsahuje 117 predmetov z našického a slatinského územia a medzi predmetmi hmotného kultúrneho dedičstva našiel zastúpenie aj jeden predmet zo Slovenska. Medzi vystavenými predmetmi bol obraz z domu rodiny Zajacových zobrazujúci sv. Antona Paduánskeho, ktorý je súčasťou etno kútika markovskej rodiny Zajacových, umiestneného v Drevenici, priestore miestnej organizácie MS v Markovci Našickom.

Vernisáž výstavy *Osobnosti Chorvátov na Slovensku v Lipovľanoch*

V multimedialnej sále Obecnej knižnice a čítárne v Lipovľanoch sa v piatok 21. októbra 2022 s podporou Rady pre národnostné menšiny uskutočnila vernisáž výstavy *Osobnosti Chorvátov na Slovensku*. Výstava bola inštalovaná pri príležitosti Dní slovenskej kultúry v Lipovľanoch organizačným zabezpečením miestnej organizácie MS v Lipovľanoch. Výstava sa do Lipovľan dostala prostredníctvom Slovenského kultúrneho centra Našice a pripravilo ju Múzeum kultúry Chorvátov na Slovensku a príhovormi ju predstavili riaditeľka knižnice Marita Štelmová a predseda Matice Josip Krajči.

vaca okupljene je pozdravio gvardijan fra Tomislav Faletar. O suradnji na izložbi govorio je kustos Zavičajnog muzeja Slatina Srđan Đurićić, a brojne uzvanike pozdravila je i ravnateljica Zavičajnog muzeja Našice Silvija Lučevnjak koja je predstavila autora.

Proces nastanka izložbe prisutnima je približio autor Miroslav Šarić. Izložba nosi naziv prema crkvenoj pučkoj pjesmi iz sela Sopje blizu Slatine, koja se pjevala za blagdan Antunova. Na njoj je prikazano 117 predmeta našičkog i slatinskog kraja te nematerijalna kulturna baština. Među izloženim predmetima našla se i slika iz kuće obitelji Zajac, koja prikazuje pobožnost sv. Antunu Padovanskom, koja je danas dio etno kutka markovačke obitelji Zajac, postavljenog u prostoru MS Markovac Našički u Drevenici.

Otvorenje izložbe *Značajni Hrvati u Slovačkoj u Lipovljanima*

U petak 21. listopada 2022. u multimedijalnoj dvorani Općinske knjižnice i čitaonice u Lipovljanima otvorena je izložba *Značajni Hrvati u Slovačkoj* uz potporu Savjeta za nacionalne manjine. Izložba je postavljena prigodom Dana slovačke kulture u Lipovljanima u organizaciji MS Lipovljani. Izložba je u Lipovljane stigla posredstvom Slovačkog centra za kulturu Našice, a pripremio ju je Muzej kulture Hrvata u Slovačkoj. Izložbu su predstavili ravnateljica knjižnice Marita Štelma i predsjednik Matice Josip Krajči.

Výstava *Osobnosti Chorvátov na Slovensku* pri príležitosti Dní slovenskej kultúry v Lipovľanoch 21. októbra 2022

Izložba *Značajni Hrvati u Slovačkoj* prigodom Dana slovačke kulture u Lipovljanima 21. listopada 2022.

Výstava *Osobnosti Chorvátov na Slovensku* pri príležitosti 28. výročia založenia miestnej organizácie MS v Rijeke

Dňa 1. decembra 2022 sa vo výstavnom priestore Ľudovej čítárne, Mestskej knižnice v Rijeke uskutočnila vernisáž výstavy Slovenského národného múzea – Múzea kultúry Chorvátov na Slovensku *Osobnosti Chorvátov na Slovensku*. Výstavu zorganizovala miestna organizácia MS v Rijeke pri príležitosti svojho 28. výročia a 30. výročia Zväzu Slovákov v spolupráci so Slovenským kultúrnym centrom Našice, ktoré sprostredkovalo výstavu. Na otvorení vystúpila spevácka skupina Slovenka a predsedníčka miestnej organizácie MS v Rijeke a predstaviteľka slovenskej národnostnej menšiny v Primorsko-gorskokotarskej župe Miroslava Gržiničová predniesla úvodný príhovor. V mene Mestskej knižnice prítomných pozdravila aj Tanja Badanjaková.

Za spoluprácu sa miestnej organizácii MS v Rijeke poďakovala riaditeľka SKC Našice Sandra Kraljová Vukšićová a výstavu prítomným priblížila kustódka Tatjana Seničaninová. Zástupca veľvyslanca Slovenskej republiky v Záhrebe Zdenko Galbavý pozdravil prítomných a o výstave povedal, že je jedným z príkladov, ako je prepojené Chorvátsko so Slovenskom. Výstavu, ktorá trvala do 24. decembra 2022, finančne podporili Rada pre národnostné menšiny, Mesto Rijeka a Ľudová čítareň Mestskej knižnice Rijeka.

Izložba *Značajni Hrvati u Slovačkoj* povodom 28. obljetnice osnutka MS Rijeka

U izložbenom prostoru Narodne čitaonice, Gradske knjižnice Rijeka, 1. prosinca 2022. upriličeno je otvorenje izložbe Slovačkog nacionalnog muzeja – Muzeja kulture Hrvata u Slovačkoj *Značajni Hrvati u Slovačkoj*. Izložbu je organizirala MS Rijeka povodom svoje 28. obljetnice osnutka i 30. obljetnice Saveza Slovaka u suradnji sa Slovačkim centrom za kulturu Našice, koji je posredovao pri izložbi. Na otvaranju izložbe pjevačka skupina Slovenka otpjevala je jednu slovačku pjesmu, a potom je predsjednica MS Rijeka i predstavnica slovačke nacionalne manjine Primorsko-goranske županije Miroslava Gržinić održala uvodni govor. Nazočne je također u ime Gradske knjižnice pozdravila Tanja Badanjak.

Ravnateljica Sandra Kralj Vukšić zahvalila je riječkoj matiči što je odabrala SCK Našice za suradnju na izložbi, a kustosica Tatjana Seničanin kratko je informirala prisutne o istoj. Zamjenik veleposlanika Republike Slovačke u Zagrebu Galbavý pozdravio je nazočne te je o izložbi rekao kako je to još jedan primjer povezivanja Hrvatske i Slovačke. Izložbu, koja je bila otvorena do 24. prosinca 2022., financijski su podržali Savjet za nacionalne manjine, Grad Rijeka i Narodna čitaonica Gradske knjižnice Rijeka.

Výstava *Osobnosti Chorvátov na Slovensku* pri príležitosti 28. výročia založenia Miestnej organizácie Matice slovenskej v Rijeke 1. decembra 2022. Zľava doprava: knihovnička Mestskej knižnice v Rijeke Tanja Badanjaková, predsedníčka miestnej organizácie Matice slovenskej v Rijeke Miroslava Gržiničová, zástupca veľvyslanca Slovenskej republiky v Záhrebe Zdenko Galbavý, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová a kustódka Tatjana Seničaninová

Izložba *Značajni Hrvati u Slovačkoj* povodom 28. obljetnice osnutka MS Rijeka 1. prosinca 2022. Slijeva nadesno: knjižničarka Gradske knjižnice Rijeka Tanja Badanjak, predsjednica MS Rijeka Miroslava Gržinić, zamjenik veleposlanika Republike Slovačke u Zagrebu Zdenko Galbavý, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić i kustosica Tatjana Seničanin

1.2. PREZENTAČNÁ ČINNOSŤ NA ODBORNÝCH PODUJATIACH

Účasť na Stálej konferencii v Bratislave

Koncom októbra sa v bratislavskom hoteli Sorea Regia zišli krajanovia z celého sveta na Stálej konferencii, ktorú každý druhý rok organizuje Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Podujatie sa konalo v dňoch 27. – 29. októbra 2022 pod názvom *Implementácia Konceptie štátnej politiky Slovenskej republiky vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí na obdobie 2022 – 2026*.

Účastníci Stálej konferencie v Bratislave 28. – 29. októbra 2022 za Chorvátsko. Zľava doprava: predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšičová, poslanec za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimír Bilek, podpredseda Zväzu Slovákov Aleksandar Knapček a tajomníčka Zväzu Slovákov Branka Baksová

Na úvod konferencie 27. októbra organizátor pre všetkých účastníkov pripravil vystúpenie Univerzitého folklórneho súboru Mladosť z Banskej Bystrice, ktorý v dvojhodinovom programe *MIESTO NA ZEMI – Obrazy z Dolnej zeme*, divákovi priblížil vystavovateľský svet Dolnej zeme od odchodu z domova po súčasnosť s jeho každodennými radostami a trápeniami.

Otvorenie konferencie sa konalo 28. októbra za účasti vysokých štátnych predstaviteľov. V priebehu dvoch pracovných dní na konferencii, ktorú viedol predseda Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Milan Ján Pilip, odznelo tridsať príspevkov účastníkov z rôznych krajín – USA, Nemecka, Veľkej Británie, Chorvátska, Španielska, Maďarska, Českej republiky, Poľska, Srbska, Čiernej Hory, Rakúska, Ukrajiny a Slovenska. Chorvátsko malo na konferencii bohaté zastúpenie z troch slovenských inštitúcií v Chorvátsku. Za Zväz Slovákov sa na nej zúčastnili predseda Mirko Vavra, podpredseda Aleksandar Knapček a tajomníčka Zväzu Slovákov Branka Baksová. Svojou prítomnosťou konferenciu poctil poslanec za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimír Bilek a jeho tajomníčka Lidija Horvatová. Slovenské kultúrne centrum Našice prezentovala riaditeľka Sandra Kraljová Vukšičová, ktorá predniesla aj príspevok *K problematike starostlivosti o krajanov prostredníctvom Konceptie štátnej politiky vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí na obdobie rokov 2022 – 2026*.

1.2. PREZENTACIJSKA DJELATNOST NA STRUČNIM DOGAĐANJIMA

Sudjelovanje na Stalnoj konferencii u Bratislavi

Krajem listopada u hotelu Sorea Regia u Bratislavi okupili su se predstavnici iseljenih Slovaka iz cijeloga svijeta na Stalnoj konferenciji koju svake druge godine organizira Ured za iseljene Slovake. Događaj je održan od 27. do 29. listopada 2022. pod nazivom *Provedba Koncepta državne politike Republike Slovačke u odnosu na Slovake koji žive u inozemstvu za razdoblje 2022. – 2026*.

Na početku konferencije 27. listopada organizator je za sve sudionike pripremio nastup Sveučilišnog folklornog društva *Mladost* iz Banske Bystrice, koji je u dvosatnom programu *MJESTO NA ZEMLJI – Slike s Donje zemlje* publici približio emigrantski svijet Donje zemlje od odlaska od doma do sadašnjosti sa svojim svakodnevnim radostima i patnjama.

Otvorenje konferencije održano je 28. listopada uz sudjelovanje visokih državnih dužnosnika. Tijekom dva radna dana na konferenciji, koju je vodio predsjednik Ureda za iseljene Slovake Milan Ján Pilip, predstavljeno je tridesetak radova iz raznih zemalja – SAD-a, Njemačke, Velike Britanije, Hrvatske, Španjolske, Mađarske, Češke, Poljske, Srbije, Crne Gore, Austrije, Ukrajine i Slovačke. Hrvatska je na konferenciji bila dobro zastupljena trima slovačkim institucijama u Hrvatskoj. Ispred Saveza Slovaka sudjelovali su predsjednik Mirko Vavra, dopredsjednik Aleksandar Knapček i tajnica Branka Baksa. Konferenciju su svojim prisustvom počastili zastupnik za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru Vladimír Bilek i njegova tajnica Lidija Horvat. Slovački centar za kulturu Našice predstavila je ravnateljica Sandra Kralj Vukšič koja je prezentirala rad na temu *Problematika brige za sunarodnjake kroz Koncept državne politike prema iseljenim Slovacima za razdoblje 2022. – 2026*.

Ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšič na Stalnoj konferenciji u Bratislavi 28. – 29. listopada 2022. izlagala je rad na temu *Problematika brige za sunarodnjake kroz Koncept državne politike prema iseljenim Slovacima za razdoblje 2022. – 2026*.

Jazykové výzvy Slovákov v Chorvátsku

Vo výstavnej sieni Slovenského kultúrneho centra Našice sa v piatok 23. septembra uskutočnilo odborné stretnutie s názvom *Jazykové výzvy Slovákov v Chorvátsku*. Stretnutie zorganizovalo SKC Našice s podporou Rady pre národnostné menšiny s cieľom prispievať k zachovávaniu materinského jazyka slovenskej komunity v Chorvátsku. Na stretnutí sa zúčastnili členovia miestnych organizácií MS z Iloka, Markovca Našického, Međurića, Josipovca Punitovského a Rijeki.

Jazykové výzvy Slovákov v Chorvátsku 23. septembra 2022 – pracovníčky Slovenského kultúrneho centra Našice, riaditeľka Sandra Kraljová Vukšićová a kustódka Tatjana Seničaninová

Jezični izazovi Slovaka u Hrvatskoj

U petak 23. rujna u izložbenom salonu Slovačkog centra za kulturu Našice održan je stručni skup pod nazivom *Jezični izazovi Slovaka u Hrvatskoj*. Susret je organizirao SCK Našice uz potporu Savjeta za nacionalne manjine s ciljem očuvanja materinjeg jezika slovačke zajednice u Hrvatskoj. Susretu su prisustvovali članovi matice slovačkih iz Iloka, Markovca Našičkog, Međurića, Josipovca Punitovačkog i Rijeki.

Jezični izazovi Slovaka u Hrvatskoj 23. rujna 2022. – zaposlenice Slovačkog centra za kulturu Našice, ravnateljica Sandra Kralj Vukšić i kustosica Tatjana Seničanin

Účast na konferenciji Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov v Novom Sade

V sobotu 26. novembra 2022 sa Novom Sade konal v poradí 18. ročník konferencie *Slovenská hudba vo Vojvodine*, ktorého organizátorom je Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov. Konferencia muzikológov bola v tomto ročníku tematicky upriamená na *Zbierky slovenských ľudových piesní na Dolnej zemi – komparácia*.

Zámerom tohtoročného podujatia bolo osloviť odborníkov z krajín tzv. Dolnej zeme a získať prehľad o zbierkach a o dokumentácii slovenských ľudových piesní u Slovákov v Maďarsku, Rumunsku, Chorvátsku a Bulharsku, čo by utvorilo podklad pre komparatívne skúmanie a analýzu podobností aj špecifik vo vzťahu k zbierkam Slovákov žijúcich v Srbsku. Na konferencii sa zúčastnili okrem odborníkov z Maďarska, Rumunska, Chorvátska a Srbska aj účastníci zo Slovenska, a to buď prezenčne alebo prostredníctvom aplikácie Skype.

Na konferencii mali prvýkrát zastúpenie aj Slováci z Chorvátska, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová vystúpila s príspevkom *Dokumentácia slovenských ľudových piesní v Chorvátsku*, v ktorom zosu-

Sudjelovanje na konferenciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka u Novom Sadu

U Novom Sadu je u subotu 26. studenog 2022. održana 18. konferencija pod nazivom *Slovačka glazba u Vojvodini* u organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka. Ovogodišnji skup muzikologa i glazbenih stručnjaka bio je tematski usmjeren na *Zbirke slovačkih narodnih pjesama na Donjoj zemlji – usporedba*.

Svrha konferencije bila je osloviti stručnjake iz država tzv. Donje zemlje i dati pregled zbirki i dokumentacije slovačkih narodnih pjesama Slovaka u Mađarskoj, Rumunjskoj, Hrvatskoj i Bugarskoj. To bi mogla biti osnova za usporedbu, istraživanje i analizu njihovih sličnosti i specifičnosti u odnosu na zbirke Slovaka koji žive u Srbiji. Uz kreativne, sposobne, talentirane ljude i stručnjake iz Mađarske, Rumunjske, Hrvatske i Srbije, na konferenciji su sudjelovali i sudionici iz Slovačke, osobno ili putem Skypea.

Na konferenciji su, zahvaljujući potpori Ureda za iseljene Slovake, prvi put bili zastupljeni i Slovaci iz Hrvatske, koje je predstavljala ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić. Sudjelovala je s prilogom *Dokumentacija*

Účastníci konferencie Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov v Novom Sade 26. novembra 2022. Zľava doprava: Danica Vrbová (Srbsko), Jaroslav Čukan (Slovensko), Anna Medvedová (Srbsko), Boris Michalik (Slovensko), Milina Sklabinski (Srbsko), Vladimír Francisty (Srbsko), Sandra Kraljová Vukšičová (Chorvátsko), Anna Francistová (Srbsko), Katarína Kaňariková (Bulhársko), Mariena Stankovićová-Kriváková (Srbsko), Vladimír Kováč (Srbsko), Klára Erdélyi-Molnár (Maďarsko), Zoltán László Havaš (Maďarsko), Nataša Simonovićová (Srbsko)

Sudionici konferencije Zavoda za kulturu vojvodanskih Slovaka u Novom Sadu 26. studenog 2022. Slijeva nadesno: Danica Vrbová (Srbija), Jaroslav Čukan (Slovačka), Anna Medvedová (Srbija), Boris Michalik (Slovačka), Milina Sklabinski (Srbija), Vladimír Francisty (Srbija), Sandra Kralj Vukšić (Hrvatska), Anna Francistová (Srbija), Katarina Kaňariková (Bugarska), Mariena Stanković-Krivak (Srbija), Vladimír Kováč (Srbija), Klára Erdélyi-Molnár (Mađarska), Zoltán László Havaš (Mađarska), Nataša Simonović (Srbija)

marizovala skromné počiny Slovákov v Chorvátsku v uvedenej oblasti. Ide predovšetkým o činnosť Slovenského kultúrneho centra Našice, v rámci ktorej dokumentuje slovenskú ľudovú pieseň v lokalitách, kde žijú Slováci.

slovačких narodnih pjesama u Hrvatskoj, gdje je sažela skromna postignuća Slovaka u Hrvatskoj. Riječ je prije svega o aktivnostima Slovačkog centra za kulturu Našice na muzikološkom području, a time i o dokumentiranju slovačких narodnih pjesama u krajevima gdje žive Slovaci.

6. Dni slovenskej kultúry v Osijeku

V gescii miestnej organizácie MS v Osijeku pri príležitosti 6. Dni slovenskej kultúry v Osijeku sa 6. októbra 2022 v malej sále Kapucinského kostola v Osijeku uskutočnil okrúhly stôl na tému *Slováci v Chorvátsku a Slovenská republika*. Príspevky prezentovali: učiteľ slovenského jazyka Josip Kvasnovski – *Ako vznikla MS v Chorvátsku*, učiteľka slovenského jazyka Ana

6. Dani slovačke kulture u Osijeku

Dana 6. listopada 2022 u maloj dvorani Kapucinske crkve u Osijeku, a povodom 6. Dana slovačke kulture u Osijeku, u organizaciji MS Osijek održan je okrugli stol na temu *Slovaci u Hrvatskoj i Republika Slovačka*. Svoje priloge predstavili su: profesor slovačkog jezika Josip Kvasnovski – *Kako je nastala MS u Hrvatskoj*, profesorica slovačkog jezika Ana Marošević

Okrúhly stôl na tému *Slováci v Chorvátsku a Slovenská republika* pri príležitosti 6. Dni slovenskej kultúry v Osijeku v gescii miestnej organizácie MS v Osijeku 6. októbra 2022. Riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšičová a predseda miestnej organizácie MS v Osijeku Andrija Kuric

Okrugli stol na temu *Slovaci u Hrvatskoj i Republika Slovačka* prigodom 6. Dana slovačke kulture u Osijeku u organizaciji MS Osijek 6. listopada 2022. Ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić i predsjednik MS Osijek Andrija Kuric

Maroševićová – Slovenské školstvo v Chorvátsku, člen miestnej organizácie MS v Osijek Emil Dorčak – *Dejiny Matice slovenskej v Osijeku*, kňaz Luka Marijanović – *Biskup J. J. Strossmayer a Slováci*, podpredseda Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Peter Procházka – *Finančná pomoc Slovenska a Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Slovákom v Chorvátsku* a predseda miestnej organizácie MS v Osijeku Andrija Kuric – *Slovensko, moja druhá domovina*. Na rokovaní okrúhleho stola sa zúčastnila aj riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová s príspevkom *Príchod Slovákov do kontinentálneho Chorvátska*.

– *Slovačko školstvo u Hrvatskoj*, člen MS Osijek Emil Dorčak – *Povijest Matice slovačke Osijek*, svećenik Luka Marijanović – *Biskup J. J. Strossmayer i Slovaci*, potpredsjednik Ureda za iseljene Slovake Peter Procházka – *Financijska pomoć Slovačke i Ureda za iseljene Slovake Slovacima u Hrvatskoj* i predsjednik MS Osijek Andrija Kuric – *Slovačka, moja druga domovina*. Na okruglom stolu sudjelovala je i ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić s prilogom *Dolazak Slovaka u kontinentalnu Hrvatsku*.

1.3. ZACHOVÁVANIE A OCHRANA KULTÚRNEHO DEDIČSTVA

Dielňa drôtovania kraslíc

Marec sa v Slovenskom kultúrnom centre Našice niesol v znamení dielni organizovaných v rámci projektu Erasmus+, *Samoidentifikácia v multietnickom prostredí ako prostriedok etnickej tolerancie – JaSom*. Štyri štvrtky v marci (10., 17., 24. a 31. marca 2022) v priestoroch SKC Našice boli účastníkom dielne predstavené výsledky troch tematických celkov, ktorými sa projekt zaoberá: ľudová pieseň, dialektológia a scénický prejav dolnozemskej Slovákov.

Na dielňu drôtovania kraslíc v Slovenskom kultúrnom centre Našice zavítali členovia miestnej organizácie MS v Radoši

Keďže projekt bol zameraný na kultúrne tradície Slovákov, aktuálne ročné obdobie bolo vhodné na to, aby sa po prezentácii výsledkov projektu uskutočnila kreatívna dielňa. Táto taktiež súvisela s tradičnou kultúrou, keďže išlo o vytváranie veľkonočných ozdôb technikou drôtovania, špecifickou pre kysucký kraj, z ktorého sa Slováci presťahovali do okolia Našíc. Dielne sa konali pod vedením skúsenej drôtárky Anđelky Đundovej z Osijeku, ktorá účastníkov oboznámila s materiálom a technikami drôtovania. Zúčastniť sa na práci dielne bolo možné jednorazovo alebo vo viacerých termínoch, s ohľadom na to, že na stretnutí v rámci každej dielne boli predstavené výsledky projektu na určitú tému.

1.3. OČUVANJE I ZAŠTITA KULTURNE BAŠTINE

Radionice ukrašavanja pisanica žicom

Ožujak u Slovačkom centru za kulturu Našice obilježen je radionicama organiziranim u okviru projekta Erasmus+, *Samoidentifikacija u multietničkom okruženju kao sredstvo etničke tolerancije – JaSam*. Četiri četvrtka u ožujku (10., 17., 24. i 31. ožujka 2022.) u prostoru SCK Našice sudionicima radionice predstavljeni su rezultati triju područja koje projekt tematizira: narodna pjesma, dijalektologija i scenski prikaz donjozemskih Slovača.

S obzirom na to da je projekt bio usmjeren na kulturne tradicije Slovača, aktualno doba godine iskorišteno je da se nakon prezentacije rezultata održi kreativna radionica. Ona je također bila vezana za tradicijsku kulturu, a konkretno se radilo o izradi uskršnjih ukrasa od žice, tzv. *drotovanja*, specifične tehnike za kysucko područje iz kojega su došli Slovaci u našički kraj. Radionice su održane pod vodstvom iskusne umjetnice u ovom području Anđelke Đundá iz Osijeka, koja je sudionike upozнала s materijalom i tehnikama *drotovanja*. Na

Na kreativnim radionicama naglasak je bio na ukrašavanju pisanica žicom

Na kreativnych dielňach sa kládol dôraz na ozdobovanie kraslíc drôtom, ale aj na výrobu menej náročných plošných ozdôb. Účastníci dielne boli príslušníci rôznych vekových kategórií – od žiakov ZŠ kráľa Tomislava po záujemcov v dôchodcovskom veku. Boli zo širšieho okolia, nielen z Našíc, ale aj z Osijeku alebo Radoša, odkiaľ na dielňu zavítali členovia miestnej organizácie MS. Predmety, ktoré vznikli v rámci dielne, si ich autori mohli odnieť ako inšpiráciu a podnet pokračovať v práci touto technikou.

Ministerstvo kultúry chráni „Medvede“ – tradičný fašiangový sprievod Slovákov v Josipovci Punitovskom

Ministerstvo kultúry a médií Chorvátskej republiky rozhodnutím zo 14. apríla 2022 určilo, že Medvede – tradičný fašiangový sprievod Slovákov v Josipovci Punitovskom sú nehmotným kultúrnym prvkom, a ako taký je zapísaný do Registra kultúrneho dedičstva – Zoznamu chránených kultúrnych prvkov. Navrhovatelia zápisu, miestna organizácia MS v Josipovci, ako kolektívny nositeľ kultúrneho prvkov, Slovenské kultúrne centrum Našice, ako kompetentná inštitúcia na prípravu prihlášky a nositelia-jednotlivci, po uplynutí viac ako roka dostali kladné rozhodnutie. Zápis nehmotného kultúrneho prvkov do Registra kultúrneho dedičstva Chorvátskej republiky posilní a potvrdí presvedčenie miestneho obyvateľstva o dôležitosti zachovávanía menšinovej etnickej identity a o hodnote nehmotného kultúrneho dedičstva, ktoré do Chorvátska priniesli ich predkovia zo Slovenska v roku 1881, kedy sa prisťahovali do tohto regiónu.

Čo vlastne vieme o tomto chránenom nehmotnom kultúrnom prvku?

V mýtoch mnohých národov Európy, ale aj Ameriky a Ázie, predstavuje medveď silu a zvyky spojené so starodávnym kultúrom medveďa majúce za cieľ chrániť pred zlom a zlými silami. Slamené medvede sú súčasťou fašiangových tradícií rozšírených v okolitých krajinách – Srbsku, Maďarsku, Rakúsku, Rumunsku, taktiež v Poľsku, Nemecku, ale aj v Rusku, Ukrajine, Litve a ďalších krajinách. Historicky sa karnevalová postava slameného medveďa v sprievode blázna objavuje v neskorom stredoveku. Pôvodne sa postava medveďa obliekala do machu alebo kožušiny a až neskôr, s rozvojom poľnohospodárstva, sa na obliekanie medveďa začala používať slama.

Fašiangové postavy medveďov v Chorvátsku sú medzi Slovákami známe aj v obci Međurić, kde sú podľa našich poznatkov dodnes prítomné vo fašiangovom sprievode.

Fašiangový ľudový zvyk v Josipovci Punitovskom, v ktorom hlavnú úlohu zohrávajú tradičné fašiangové masky slamených medveďov v sprievode cigánok, sa tu udržiava od osídlenia Slovákami, teda od roku 1881. Tento zvyk sa prenáša ústne a v rámci miestnej komunity sme o ňom nenašli žiadne písomné záznamy. Fašiangovému sprievodu postáv medveďov a cigánok, ktorý sa konal na fašiangový utorok, v minulosti predchádzal sprievod malých medveďov, ktorý sa konal v nedeľu pred fašiangovým utorokom, a na ktorom sa zúčastňovali chlapci.

radionicama je bilo moguće sudjelovati jednokratno ili u više termina s obzirom na to da je na svakoj radionici predstavljen jedan od rezultata projekta na konkretnu navedenu temu.

Na kreativnim radionicama naglasak je bio na ukrašavanju pisanica žicom, ali i na izradu manje zahtjevnih plošnih ukrasa. Sudionici radionice bili su polaznici raznih dobnih skupina – od učenika OŠ kralja Tomislava do zainteresiranih umirovljenika. Također su dolazili iz šire okolice, ne samo iz Našica već i iz Osijeka i Radoša iz kojega su doputovali i članovi MS. Predmete nastale na radionici autori su mogli ponijeti svojim kućama kao poticaj za nastavak bavljenja ovom tehnikom.

Ministarstvo kulture štiti Medvede – tradicionalnu pokladnu povorku Slovačka u Josipovcu Punitovačkom

Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske rješenjem od 14. travnja 2022. godine utvrdilo je da su Medvede (medvjedi) – tradicionalna karnevalska povorka Slovačka u Josipovcu Punitovačkom nematerijalni kulturni element te je kao takva upisana u Registar kulturnih dobara – Popis zaštićenih spomenika kulture. Predlagatelji upisa, Matica slovačka Josipovac, kao kolektivni nositelj kulturnog dobra, i Slovački centar za kulturu Našice, kao nadležna institucija za pripremu prijave, te nositelji-pojedinci, nakon više od godinu dana primili su pozitivno rješenje. Upis nematerijalnog kulturnog dobra u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske učvrstio je i potvrdio uvjerenje lokalnog stanovništva u važnost očuvanja manjinskog etničkog identiteta te vrijednost nematerijalne kulturne baštine koju su preci ove nacionalne manjine očuvali od doseljenja u Hrvatsku 1881. godine.

Što zapravo znamo o ovom zaštićenom nematerijalnom kulturnom dobru?

U mitovima mnogih naroda Europe, ali i Amerike i Azije, medvjed predstavlja snagu, a običaji vezani s drevnim kultom medvjeda za cilj imaju zaštitu od zla, zlih sila i vraga. Slamnati medvjedi dio su pokladnih tradicija rasprostranjenih u zemljama u okruženju – Srbiji, Mađarskoj, Austriji, Rumunjskoj i Poljskoj, Njemačkoj, ali i Rusiji, Ukrajini, Litvi i drugim zemljama. Povijesno gledano, slamnati medvjed kao pokladna figura pojavljuje se u kasnom srednjem vijeku i već tada se pojavljuje u pratnji s budalom. Izvorno je lik medvjeda bio odjeven u mahovinu ili krzno, a tek kasnije, razvojem poljoprivrede, za odijevanje medveda koristi se slama.

Pokladni likovi medvede u Hrvatskoj su među Slovacima poznati i u mjestu Međurić, u kojemu je prema našim saznanjima ovaj običaj također još uvijek prisutan u prikazu pokladnih maski te obilasku sela u pokladno vrijeme.

Pokladni narodni običaj u Josipovcu Punitovačkom, u kojemu glavnu ulogu imaju tradicijske pokladne maske slamnati medvjedi u pratnji ciganki, ovdje se održava od samog doseljavanja Slovačka, dakle od 1881. godine. Ovaj se običaj prenosi usmenom predajom i o njemu unutar lokalne zajednice nismo našli zapise starijeg datuma. U prošlosti je pokladnoj povorci likovi medvjeda i ciganki, koja se održavala na pokladni utorak,

Celý kostým bol vyrobený z takzvaných hužvy – slamených povrazov upletených z ovsenej slamy. Podobne sa kedysi pripravovali povrazy na viazanie snopov pri žatve. Tradične sa mal ovos zasiať a narezať ručne a potom zvinúť do čo najdlhších povrazov, ktoré mohli mať až 15 metrov. Na jednu masku ich bolo potrebných niekoľko, čo záviselo od ich jednotlivých dĺžky. Povrazy sa omotali okolo rúk, nôh a tela osoby a to tak, aby nebolo vidieť, že slama je zvinutá v povrazoch.

Tento zvyk sa spája s vierou, že medvede návštevami dedín a rodinných hospodárstiev privolávajú úrodný a bohatý rok a spolu s cigánkami vyhánajú z dediny všetky zlé sily. Karnevalové postavy medvedov a cigánok predstavujú skupinovú masku, do ktorej sa prezliekali len mužskí členovia miestnej komunity. Zvyk sa traduje ústne v slovenskom jazyku a s terminológiou josipovských Slovákov.

Príprava karnevalovej masky medveďa je časovo náročná – začína sa už rok vopred. V lete sa pripravuje slama, teda prvý výsev ovsu a špeciálne vykonaná žatva, aby slama vydržala čo najdlhšie. Významné bolo aj dobré uskladnenie slamy, aby bola čistá a suchá. Na výrobu masky medveďa je najvhodnejší ručne siaty, pokosený a vylátený ovos. Keďže tieto technológie už nie sú aktuálne ani dostupné, všetko sa v súčasnosti robí adekvátne upraveným spôsobom. Napríklad, aby sa pri zbere zachovala požadovaná kvalita slamy, teda jej dĺžka, ovos sa z poľa kosí v noci, keď je stonka vlhká, a teda menej náchylná na lámanie.

Mládenci sa väčšinou na malé fašiangy, teda v nedeľu, dohodli, kto bude medveď a kto cigánka, u ktorého gazdu sa bude pripravovať ktorý medveď do sprievodu a kto im pomôže, lebo okrem cigánok s obliekaním pomáhali aj gazdovia, na ktorých dvore sa uskutočňovali prípravy. Každý medveď sa pripravoval v domácnosti, teda rodinnom hospodárstve, ktoré preňho pripravovalo slamu.

Dva až tri dni pred fašiangovým sprievodom sa v závislosti od množstva pripravenej slamy a dohodnutého počtu medvedov pripravujú tzv. hužvy – slamené laná slúžiace na ovíjanie jednotlivcov. V rodinnom hospodárstve, na ktorom bola pripravená slama, sa zišli mládenci a muži, zruční v krútení medvedov. Tu pripravili laná, tzv. hužvy dlhé aj dvadsať metrov, pričom je na jednu masku potrebných až šesť alebo sedem povrazov, ktoré boli pripravené rovnakým spôsobom, ako povrazy používané na viazanie snopov pri zbere úrody.

Vo fašiangový utorok ráno prebieha posledná fáza prípravy, tzv. krútenie medvedov, čo znamená obalenie človeka, ktorý predstavuje medveďa. Urobí tak cigánka, ktorá potom tiež ide v sprievode a sprevádza svojho medveďa. Muž je omotaný povrazmi celý, okrem hlavy a nôh. Tváre medvedov sú prekryté čiernou pančuchou, na ktorej sú vyrezané otvory pre oči, nos a ústa, alebo sú tvár a ruky potreté sadzou z pece na chlieb. Na hlave má väčšinou čierny alebo slamený klobúk a na nohách čižmy. Medveď má často slamený chvost, na ktorom je uviazaný zvonec alebo starý hrniec, ktorý sa za ním ťahá a robí hluk, aby podľa povery vyhnal zlo z dediny. Medvedov bývalo desať a zvyšok účastníkov sprievodu sa obliekal ako cigánky: mládenci zozbierali ženské šaty, ktoré si obliekli, tiež si väčšinou dávali na hlavu pančuchu (rovnako ako medvede) alebo

prethodila povorka malih medvjeda, koja se održavala u nedjelju prije pokladnog utorka, a u kojoj su sudjelovali dječaci.

Cijeli kostim radio se od tzv. hužvi – slamnate užadi koja se plela od slame zobi, na isti način kako se nekada pripremala užad za vezanje snopova prilikom žetve. Tradicionalno bi zob trebala biti ručno sijana i pokošena te potom smotana u što dužu užad, dužine i do 15 metara. Za jednu masku bilo je potrebno nekoliko užadi, što je ovisilo o njihovoj pojedinačnoj dužini. Užad su potom osobe, koje će u pokladnoj povorci nositi kostim ciganke, namatale oko ruku, nogu i tijela osobe tako da nije vidljivo da je slama zamotana u užad.

Za ovaj običaj veže se vjerovanje da obilaskom sela i gospodarskih imanja medvjedi prizivaju rodnu i bogatu godinu, a zajedno s cigankama tjeraju iz sela sve što je zlo. Pokladni likovi medvjeda i ciganki predstavljaju grupnu masku, u koju su se maskirali samo muški pripadnici lokalne zajednice. Običaj se prenosi usmenom predajom uz upotrebu slovačkog jezika i terminologije Slovačka u Josipovcu.

Priprema pokladne maske medvjeda je vremenski zahtjevna – počinje se godinu ranije. Već u ljeto se planira priprema slame, odnosno najprije sijanje zobi te adekvatna žetva, kako bi slama ostala što duža, ali i dobro skladištenje slame, da bude čista i suha. Za izradu maske medvjeda najpogodnija je ručno sijana i pokošena te vršalicom ovršena zob. Kako ove tehnologije više nisu aktualne ni dostupne, sve se radi na način primjeren ovom vremenu, uz poneku prilagodbu. Tako, primjerice, da bi se pri žetvi kombajnom sačuvala potrebna kvaliteta slame, odnosno njena dužina, zob se s polja skida noću, kada je stabiljika vlažna te time manje sklona lomljenju.

Mladići su se obično na male poklade, dakle u nedjelju konkretno dogovarali tko će biti medvjed, a tko će biti čija ciganka, kod kojeg gazde će se koji medvjed spremati za povorku te tko će im pomagati jer su osim ciganki, pri oblačenju pomagali i gazde u čijem dvorištu bi se pripremali. Za svakog se medvjeda priprema odvijala u domaćinstvu, odnosno obiteljskom poljoprivrednom imanju koje je pripremilo slamu.

Dva do tri dana prije održavanja pokladne povorke, ovisno o količini pripremljene slame i dogovorenog broja medvjeda, pripremaju se tzv. hužve – užad od slame kojima se omataju pojedinci. Mladići i muškarci, koji su vješti u omatanju medvjeda, okupljali su se na imanju na kojemu se čuvala slama. Tu su pripremali užad, tzv. hužve, dužine i do dvadeset metara, a za jednu masku potrebno je i do šest ili sedam užadi, koja se pripremala na isti način kao nekada užad za vezanje snopova prilikom žetve.

Ujutro na pokladni utorak se odvija posljednja faza pripreme, tzv. krútenie medvedov, što u prijevodu znači omatanje medvjeda. U ovoj fazi svakog medvjeda oblače, odnosno obavijaju slamnom užadi njegove ciganke, koje potom također idu u povorku te prate svog medvjeda. Muškarca omotaju cijelog u užad, osim glave i stopala. Lice medvjeda je prekriveno crnom čarapom na kojoj su izrezani otvori za oči, nos i usta ili je lice, kao i ruke, namazano čadi iz krušne peći. Na glavi je obično štofani crni šešir ili slamnati, a na nogama čizme. Često medvjed ima rep od slame na koji se zaveže zvono ili stari

Medvede – tradičný fašiangový sprievod Slovákov v Josipovci Punitovskom

Medvjedi – tradicionalna pokladna povorka Slovaka u Josipovcu Punitovačkom

šatku. Pri obliekaní/obaľovaní medvedov a cigánok sa pilo a spievalo. Repertoár slovenských a chorvátskych piesní nebol tematický, spievalo sa, čo prítomným napadlo.

Fašiangový utorok je deň, keď medvede v sprievode cigánok obchádzajú dedinu. Okolo jedenástej hodiny, vždy to bolo dopoludnia, sa sprievod vydal dedinou. Medvede aj cigánky nosili v ruke palicu a prenasledovali každého, kto sa ocitol na ulici, najmä dievčatá. Ak sa im podarilo niekoho chytiť, zašpi-pnenými rukami ho hladkali po tvári, pričom sa miestni tomu snažili vyhnúť. Sprievod vstupoval do dvorov, keďže sa verilo, že to prinesie bohatstvo a plodný rok a gazdovia ich tam hostili pálenkou a šiškami. Verilo sa, že budúci rok budú zemiaky také veľké, aké veľké boli ponúkané šišky.

Neskôr popoludní, po obchôdzke celej dediny, si medvede sňali slamu a išli na večernú zábavu. Tancovalo sa až do jed-nástej, kým nezazvonil kostolný zvon. Hudba v tej chvíli utíchla a zábava sa skončila, začal sa pôst.

Miestna organizácia MS v Josipovci prevzala rolu jednotlivcov, a už viac ako desaťročie nepretržite propaguje hodnotu, zmysel a význam tohto zvyku, ktorý by bez úsilia združenia zanikol.

Úloha miestnej organizácie MS v Josipovci pri zachovávaní, propagácii a tradovaní tohto zvyku je dnes kľúčová, pretože členovia združenia sú zároveň významní, spoločensky angažovaní jednotlivci tejto obce, a vďaka inštitucionálnej podpore majú možnosť zúčastňovať sa na rôznych festivaloch a získať finančné prostriedky, potrebné na prezentáciu zvyku mimo miestnej komunity.

Zápis Medvedov do Registra kultúrneho dedičstva Chorvátskej republiky miestnu organizáciu MS v Josipovci a SKC Našice zaväzuje k zachovávaniu tohto, dodnes živého, zvyku slovenských prisťahovalcov.

lonac koji vuče za sobom i pravi buku, da bi prema vjerovanju, bukom odagnali zlo iz sela. Medvjeda je bivalo i desetak, a ostali su se oblačili u ciganke: mladići bi sakupili staru žensku odjeću i obukli se, na glavu najčešće stavljaju čarapu (isto kao medvjedi) ili maramu. Prilikom spremanja medvjeda i ciganki, pilo se i pjevalo. Repertoar slovačkih i hrvatskih pjesama nije bio tematski, pjevalo se što je prisutnima palo na pamet.

Pokladni utorak je dan kada medvjedi u pratnji ciganki obilaze selo. Oko jedanaest sati, svakako prijepodne, povorka je krenula selom. I medvjedi i ciganke u ruci bi nosili štap te bi najurili svakog tko bi se našao na ulici, posebno djevojke. Ako bi nekoga uspjeli ščepati svojim garavim rukama, milovali bi ih po licu, što su mještani pokušavali izbjeći. Povorka je ulazila u dvorišta, za što se vjerovalo da donosi bogatstvo i plodnu godinu, a domaćini bi ih častili rakijom i krafnama. Vjerovalo se da će dogodine krumpir uroditi sukladno veličini ponuđenih krafni.

Kasno popodne, nakon obilaska sela, medvjedi bi sa sebe skidali slamu i odlazili na večernju zabavu. Plesalo se do jedanaest sati, sve dok nije zazvonilo crkveno zvono. Glazba je tog trenutka stala i zabava je završila, počela je korizma.

Matica slovačka Josipovac preuzela je ulogu pojedinca te više od desetljeća kontinuirano promiče vrijednost, značenje i značaj ovog običaja, koji bi bez nastojanja udruge već nestao.

Uloga udruge MS Josipovac u očuvanju, promoviranju, prenošenju ovog običaja danas ima presudnu ulogu, jer su istaknuti društveno angažirani pojedinci ovog sela ujedno članovi udruge te zahvaljujući institucionalnoj podršci imaju mogućnost sudjelovanja na različitim festivalima, kao i financiranja potrebnog za predstavljanje običaja izvan lokalne zajednice.

Upis Medvedov (medvjeda) u Registar kulturnih dobara RH obvezuje Maticu slovačku Josipovac i SCK Našice na očuvanje ovog do danas živog običaja slovačkih doseljenika.

VÝSKUMNÁ ČINNOST

V spolupráci s etnologickou Múzeu Slavónie aj v roku 2022 Slovenské kultúrne centrum Našice pokračovalo vo výskume nastavenom v roku 2021.

Pre potreby spracovania témy *molovania* pracovníčky Slovenského kultúrneho centra Našice spolu s Tünde Šipošovou Živičovou navštívili ďalšie dve lokality, Ilok a Radoš, kde zrealizovali rozhovor s vopred dohodnutými respondentkami.

Materiál získaný v rámci výskumu je čiastočne spracovaný pre potreby prípravy výstavy.

ISTRAŽIVAČKA DJELATNOST

U suradnji s etnologinjom Muzeja Slavonije Slovački centar za kulturu Našice i u 2022. godini nastavio je s istraživanjem započetim 2021. godine.

Za potrebe obrade teme *molovanja* djelatnice Slovačkog centra za kulturu Našice s Tünde Šipoš Živić posjetili su još dvije lokacije, Ilok i Radoš, gdje su obavili razgovor s unaprijed dogovorenim ispitanicima.

Građa prikupljena u sklopu istraživanja dijelom je obrađena za potrebe pripreme izložbe.

Výskum molovania v Iloku a Radoši

V roku 2022 pracovníčky Slovenského kultúrneho centra Našice v spolupráci s etnologičkou Múzea Slavónie Tünde Šipošovou Živičovou pokračovali vo výskume *molovania* – ozdobovania stien interiéru, ale aj exteriéru rodinných domov valčekmi alebo použitím papierových šablón (*mustry*) – medzi príslušníkmi slovenskej národnostnej menšiny v Chorvátsku.

Ukážky stien zdobených mustrami v Radoši

Dňa 13. júla odcestovali do Iloku, kde ich vo svojom dome privítala *molerka* Ana Fabryová. Steny rodinného domu Fabryovcov naznačovali, že tam žije skutočná majsterka *molerškého* remesla. Ana Fabryová sa remeslo naučila ako samouk koncom 70. rokov z nutnosti, keďže nebolo veľa majstrov a venovala sa mu až do konca 90. rokov. Predstavila výskumníčkam proces molovania a niektoré postupy, ktoré sama vymyslela, aby si uľahčila prácu. Po rozhovore nasledovala praktická časť, a tak pod šikovnými rukami pani Fabryovej vzniklo pomocou valčeka a papierových šablón niekoľko ukážkových predlôh.

Výskum molovania v Iloku 13. júla 2022. Zľava doprava: riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraľjová Vukšičová, molerka z Iloku Ana Fabryová a etnologička Múzea Slavónie Tünde Šipošová Živičová

Ďalšou lokalitou, kde sa výskum uskutočnil, bol dom Marky Krošlakovej v Radoši. Hoci ona sama sa tomuto remeslu nikdy nevenovala, bola z pozície užívateľa cenným zdrojom informácií. Jej dom, ako príklad zručnosti práce so šablónami, vyzdobili najmä Slovenky, príbuzné z Ľuby a kamarátky z Iloku.

Výskumníčky sa z terénu vrátili bohatšie o päťvrstvovú šablónu alebo tzv. *ulam*, ktorá okrem iného slúžila na výzdobu jednej z izieb rodinného domu v Radoši.

Istraživanje molovanja u Iloku i Radošu

Djelatnice Slovačkog centra za kulturu Našice u suradnji s etnologinjom Muzeja Slavonije Tünde Šipoš Živić u 2022. godini nastavile su istraživanje *molovanja* – ukrašavanja zidova interijera, ali i eksterijera obiteljskih kuća valjčićima ili korištenjem papirnatih predložaka (*mustri*) – među pripadnicima slovačke nacionalne manjine u Hrvatskoj.

Dana 13. srpnja otputovale su u Ilok gdje ih je u svome domu ugostila samouka *molerka* Ana Fabry. Židovi doma obitelji Fabry ukazivali su da u njemu živi prava majstorica *molerškog* zanata. Ana Fabry zanat je, kako kaže, naučila krajem 70-ih godina, silom prilike u nedostatku majstora i njime se bavila sve do kraja 90-ih. Istraživačice je upoznala s procesom *molovanja* te nekim metodama koje je sama osmislila kako bi si olakšala rad. Nakon razgovora uslijedio je praktični dio pa je tako pod vještom rukom gđe Fabry nastalo nekoliko pokaznih predložaka pomoću valjčića i mustri.

Informatorica iz Radoša Marka Krošlak

Iduća lokacija na kojoj je provedeno istraživanje bio je dom Marke Krošlak u Radošu. Iako se sama nikada nije bavila ovim zanatom, Marka Krošlak bila je vrijedan izvor informacija s pozicije korisnika. Njen dom, primjer vještine rada s mustrama, ukrašavale su uglavnom Slovenkinje, rođakinje iz Ľube i prijateljice iz Iloka.

Istraživačice su se s terena vratile bogatije za predložak od pet slojeva ili tzv. *ulam*, koja je između ostalog korištena pri ukrašavanju jedne od prostorija obiteljskog doma u Radošu.

Pokazni predlošci pomoću valjčića i papirnatih mustri iz Iloka

VZDELÁVANIE V SLOVENSKOM JAZYKU

V školskom roku 2022 / 2023 sa slovenský jazyk vyučoval v Chorvátsku na jedenástich základných školách, z čoho je päť vysunutých pracovísk a na dvoch stredných školách, k čomu sú presnejšie údaje uvedené v tabuľke nižšie.

V oblasti slovenského školstva sa Slovenské kultúrne centrum Našice podieľa na príprave, organizácii či koordinácii vzdelávacích programov pre žiakov, vzdelávacích programov pre učiteľov a na informačných a prezentačných aktivitách.

V rámci vzdelávacích programov pre žiakov boli v roku 2022 pripravené nasledovné programy: oslava *Medzinárodného dňa materinského jazyka* v Základnej škole v Našiciach, Jelisavci a Josipovci Punitovskom, koordinácia projektu *Krajské leto*, návšteva žiakov slovenského jazyka zo ZŠ Vladimíra Nazora v Novej Bukovici, *Deň so slovenským filmom* v Našiciach a organizácia 27. literárno-recitačno-dramatickej prehliadky *Slovenčina moja* v Jelisavci.

Pre učiteľov boli zorganizované dve pracovné stretnutia chorvátskych pedagógov slovenského jazyka a zúčastnili sme sa aj na Stretnutí dolnozemskej učiteľov v Báčskom Petrovci.

V rámci starostlivosti o slovenské školstvo v Chorvátsku boli vykonané viaceré informačné a prezentačné aktivity – účasť na zasadnutí Komisie pre školstvo a vzdelávanie Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí – Sekcia pre strednú, južnú a východnú Európu, účasť na pracovnom stretnutí na Ministerstve vedy a vzdelávania Chorvátskej republiky v Záhrebe, stretnutie so žiakmi slovenského jazyka v Základnej škole kráľa Tomislava v Našiciach a Základnej škole Ivana Brníka Slováka v Jelisavci, starostlivosť o využívanie možnosti získania vládnych štipendií Slovenskej republiky, nominácie na uznanie a ocenenie slovenských pedagógov.

OBRAZOVANJE NA SLOVAČKOM JEZIKU

U školskej hodini 2022. / 2023. slovački jezik učio se u jedanaest osnovnih škola, od kojih je pet područnih, te u dvije srednje škole u Hrvatskoj, o čemu se točniji podaci nalaze u tablici u nastavku.

U području slovačkog obrazovanja Slovački centar za kulturu Našice sudjeluje u pripremi, organizaciji ili koordinaciji obrazovnih programa za učenike, obrazovnih programa za učitelje te informativnih i prezentacijskih aktivnosti.

U sklopu obrazovnih programa za učenike u 2022. godini pripremljeni su sljedeći programi: obilježavanja *Međunarodnog dana materinskog jezika* u osnovnim školama u Našicama, Jelisavcu i Josipovcu Punitovačkom, koordinacija projekta *Iseljeničko ljeto*, posjet učenika slovačkog jezika OŠ Vladimira Nazora iz Nove Bukovice, *Dan sa slovačkim filmom* u Našicama i organizacija 27. literarno-recitatorsko-dramske smotre na slovačkom jeziku *Moj slovački* u Jelisavcu.

Za učitelje su organizirana dva radna sastanka hrvatskih pedagoga slovačkog jezika, a zabilježeno je i sudjelovanje na Susretu donjozemskih učitelja u Bačkom Petrovcu.

U sklopu brige o slovačkom školstvu u Hrvatskoj provedeno je nekoliko informativnih i prezentacijskih aktivnosti – sudjelovanje na sastanku Komisije za školstvo i obrazovanje Ureda za iseljene Slovake – Sekcija za srednju, južnu i istočnu Europu, sudjelovanje na radnom sastanku u Ministarstvu znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske u Zagrebu, susret s učenicima slovačkog jezika u Osnovnoj školi kralja Tomislava Našice i Osnovnoj školi Ivana Brnjika Slováka Jelisavac, briga o korištenju mogućnosti dobivanja vladinih stipendija Republike Slovačke, prijedlog za dobivanje priznanja i nagrada za učitelje slovačkog jezika.

**SLOVENSKÝ JAZYK A KULTÚRA model C 2022/2023 ŠKOLSKÝ ROK – ÚDAJE O ŽIAKOKH PODĽA ŠKŔI
SLOVAČKI JEZIK I KULTURA model C 2022./2023. ŠKOLSKA GODINA – PODACI o ućenicima po školama**

* Ź - Źenský/Źenski, M - muŹský/muŹski, C/U - celkovo/ukupno, TO/RO - triadne oddelenie/razredni odjel, VP/PŠ - vysunuté pracovisko/podrućna Źkola

ZAKLADNÁ ŠKOLA OSNOVNA ŠKOLA	TRIEDY/RAZREDI												C/U	TO/RO														
	1.		2.		3.		4.		5.		6.				7.		8.											
	Ź	M	Ź	M	Ź	M	Ź	M	Ź	M	Ź	M			Ź	M	Ź	M	C									
1 Jakšić	0	0	3	3	6	1	0	1	0	0	0	3	3	0	0	0	1	1	0	1	1	4	8	12	7			
2 Banova Jaruga	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	1	1	0	0	0	0	0	0	3	3	2			
a VP/PŠ Međurić	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	1			
3 Ivana Brnjika Slovaka, Jelisavac	3	3	6	2	6	8	5	5	10	6	9	15	4	7	11	7	5	12	4	8	12	6	6	12	37	49	86	8
4 „Josip Kozarac“, Josipovac Punitovaćki	5	6	11	1	2	3	2	2	4	2	3	5	2	4	6	2	8	7	9	16	9	6	15	34	34	68	8	
b VP/PŠ Jurjevac Punitovaćki	2	2	4	2	1	3	3	0	3	3	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	4	14	2	
5 kralja Tomislava, Našice	1	0	1	0	1	1	1	0	1	0	2	2	7	4	11	8	7	15	6	8	14	4	6	10	27	28	55	5
c VP/PŠ Markovac Našićki	3	4	7	7	1	8	3	5	8	4	7	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17	17	34	4
6 Nova Bukovića	1	0	1	0	0	0	1	1	2	0	0	0	2	1	3	5	2	7	2	0	2	3	3	6	14	7	21	2
d VP/PŠ Miljevci	1	2	3	1	0	1	1	0	1	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	2	7	1
7 Julija Benešića, Ilok	1	2	3	1	0	1	4	0	4	3	0	3	1	5	6	1	2	3	2	3	5	3	0	3	16	12	28	8
8 Josipa Kozarca, Lipovljani	5	0	5	0	1	1	2	2	4	0	0	0	0	3	3	3	1	4	3	0	3	2	2	4	15	9	24	10
f VP/PŠ Piljenice	0	1	1	0	0	0	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	3	3
9 Stjepana Radića, Bibinje	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	2	0	1	1	1	2	3	5	1
10 Višnjevac	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2
11 Jurja Dalmatinca, Šibenik	1	0	1	1	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	3	1
celkovo podľa tried / ukupno po razredima	23	20	43	18	17	35	25	17	42	20	23	43	16	29	45	31	20	51	25	31	56	27	25	52	185	182	367	65
12 Gymnázium/Gimnazija Požeĝa	2	1	3	2	1	3	3	0	3	6	1	7													13	3	16	4
13 Stredná/Srednja Źkola Ilok	0	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0													2	0	2	1
celkovo podľa tried / ukupno po razredima	2	1	3	4	1	5	3	0	3	6	1	7													15	3	18	5

Celkovo v Źkolskom roku 2022/2023 hodiny slovenského jazyka a kultúry od prvej po ôsmu triedu navštevuje
Sveukupno u Źkolskoj godini 2022./2023. nastavu slovaćkog jezika i kulture od prvog do osmog razreda pohađa

367

Źiakov.
ućenika.

Vyućba sa koná v **11** zaćkladných matićných Źkolách a **5** vysunutých pracoviskách.
Nastava se provodi u **11** matićnih osnovnih Źkola i **5** podrućnih Źkola.

Od prvej po ôsmu triedu Model C slovenský jazyk a kultúra má
Od prvog do osmog razreda Model C slovaćki jezik i kultura ima

65

triednych oddelení.
razrednih odjela.

Celkovo v Źkolskom roku 2022/2023 hodiny slovenského jazyka a kultúry navštevujú
Sveukupno u Źkolskoj godini 2022./2023., nastavu slovaćkog jezika i kulture pohađa

18

Źiaci stredných Źkolí.
ućenika srednjih Źkola.

Vyućba sa koná na **2** stredných Źkolách a to v
Nastava se provodi u **2** srednjoŹkolske ustanove i to u

5

triednych oddelení.
razrednih odjela.

Na Strednej Źkole v Iloku slovenský jazyk navštevujú celkovo **2** Źiaci v **1** triednom oddelení.
U Srednjoj Źkoli Ilok slovaćki jezik pohađa ukupno **2** ućenika u **1** razrednom odjelu.

Na Gymnáziju v Požeĝe predmet Slovenský jazyk a kultúra navštevuje celkovo **16** Źiakov v **4** triednych oddeleníach.
U Gimnaziji Požeĝa predmet slovaćki jezik i kultura pohađa ukupno **16** ućenika u **4** razredna odjela.

Pedagógovia, celkovo **11** / Nastavnici, ukupno **11**:

Maja Kandra, Ana Marošević, Marija Peĝak, Jelena Dejanović, Valentina Bungur, Josip Kvasnovski,
Dominik Rajačić, BoŹenka Dasović, Dora BoŹković, MiluŹka Fabry Nemet, Darko Đurica.

Našice, 27. 9. 2022. dr.sc. Sandra Kralj Vućkić

3.1. VZDELÁVACIE PROGRAMY PRE ŽIAKOV

Oslava Medzinárodného dňa materinského jazyka v ZŠ v Našiciach, Jelisavci a Josipovci Punitovskom

Aktivita, ktorú Slovenské kultúrne centrum Našice už tradične zaraduje do svojho programu činnosti v rámci školstva, je oslava Medzinárodného dňa materinského jazyka. Pre žiakov základných škôl, v ktorých sa vyučuje slovenský jazyk, už niekoľko rokov sú pri tejto príležitosti pripravované programy, ako napr. návšteva výstav, rôzne dielne, prezentácie a kvízy na tému slovenského jazyka.

V roku 2022 pracovníčky Slovenského kultúrneho centra Našice, riaditeľka Sandra Kraljová Vukšičová a kustódka Tatjana Seničaninová, pripravili prezentáciu obrázkov na tému chorvátsko-slovenských medzijazykových homonym – akusticky a/alebo graficky rovnakých alebo podobných slov v chorvátskom a slovenskom jazyku, ktoré sa úplne alebo čiastočne významovo odlišujú. So žiakmi slovenského jazyka v Základnej škole kráľa Tomislava v Našiciach (1. marca), ZŠ Ivana Brníka Slováka v Jelisavci (2. marca) a ZŠ „Josip Kozarac“ v Josipovci Punitovskom (4. marca) spracovali niekoľko príkladov medzijazykových homonym a tak obohatili slovnú zásobu žiakov.

Pre účely projektu Medzinárodný deň materinského jazyka bolo na YouTube kanáli SKC Našice zverejnených 7 videí, ktoré na výzvu k téme *Prečo milujem slovenčinu* zaslali žiaci a ich mentori zo základných škôl v Našiciach, v Josipovci a Jurjevci Punitovskom, Soljanoch a Iloku.

3.1. OBRAZOVNI PROGRAMI ZA UČENIKE

Obilježavanje Međunarodnog dana materinskog jezika u OŠ u Našicama, Jelisavcu i Josipovcu Punitovačkom

Aktivnost koju Slovački centar za kulturu Našice već tradicionalno upisuje u svoj program rada u području školstva je obilježavanje Međunarodnog dana materinskog jezika. Za učenike osnovnih škola, koji uče slovački jezik, unazad nekoliko godina tom prigodom organizirani su raznovrsni programi sa slovačkom tematikom: posjet izložbama, razne radionice, prezentacije i kvizovi te likovna natjecanja na temu slovačkog jezika.

U 2022. godini zaposlenice Slovačkog centra za kulturu Našice, ravnateljica Sandra Kralj Vukšić i kustosica Tatjana Seničanin pripremile su slikovnu prezentaciju na temu hrvatsko-slovačkih lažnih prijatelja, tj. međujezičnih homonima – zvukovno i/ili grafijski jednake ili slične riječi u hrvatskom i slovačkom jeziku, koje se u potpunosti ili djelomice značenjski razlikuju. S učenicima slovačkog jezika u OŠ kralja Tomislava Našice (1. ožujka), OŠ Ivana Brnjika Slovaka Jelisavac (2. ožujka) i OŠ „Josip Kozarac“ Josipovac Punitovački (4. ožujka) obradile su nekoliko primjera međujezičnih homonima te obogetile vokabular učenika.

Za potrebe projekta Međunarodni dan materinskog jezika na YouTube kanalu SCK Našice objavljeno je 7 video-uradaka, koje su na poziv za sudjelovanje na temu *Zašto volim slovački*, poslali učenici i njihovi mentori iz osnovnih škola u Našicama, Josipovcu i Jurjevcu Punitovačkom, Soljanima te Iloku.

Oslava Medzinárodného dňa materinského jazyka v ZŠ „Josip Kozarac“ v Josipovci Punitovskom 4. marca 2022

Obilježavanje Međunarodnog dana materinskog jezika u OŠ „Josip Kozarac“ u Josipovcu Punitovačkom 4. ožujka 2022.

Koordinácia projektu *Krajanské leto*

Po dvoch rokoch pandémie covid 19 Metodické centrum Univerzity Mateja Bela pre Slovákov žijúcich v zahraničí v roku 2022 zorganizovalo dva turnusy *Krajanského leta* – projekt Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, ktorý umožňuje pobyt na Slovensku pre deti vysťahovaných Slovákov.

Žiaci z Chorvátska (Ilok, Josipovec Punitovský, Markovec Našický, Milovce, Našice, Punitovce) v sprievode dvoch učiteliek slovenského jazyka (Boženka Dasovičová a Ana Maroševićová) na *Krajanskom lete 2022* na Donovaloch 1. – 10. júla 2022

Koordinacija projekta *Iseljeničko ljeto*

Nakon dvije godine pandemije, Metodički centar za iseljene Slovake Sveučilišta Mateja Bela u Banskjoj Bystrici organizirao je dva turnusa programa *Iseljeničko ljeto 2022*. – projekta Ureda za iseljene Slovake, koji djeci iseljenih Slovaka omogućuje boravak u Slovačkoj.

Učenci iz Hrvatske (Ilok, Josipovac Punitovački, Markovac Našički, Miljevci, Našice, Punitovci) u pratnji dviju učiteljica slovačkog jezika (Boženka Dasović i Ana Marošević) na *Iseljeničkom ljetu 2022* u Donovalima 1. – 10. srpnja 2022.

V roku 2022 aktivita prebiehala v obci Donovaly, ktorá leží nad mestom Banská Bystrica, v Nízkych Tatrách. Prvý turnus v termíne 1. – 10. júla v penzióne Zornička viedla Mgr. Radka Cachovanová, PhD. – absolventka doktorandského štúdia na Pedagogickej fakulte Univerzity Mateja Bela.

Na prvom turnuse *Krajanského leta 2022* sa zúčastnilo, okrem žiakov a pedagógov z Ukrajiny, Rumunska, Spojených štátov amerických, Írska, Portugalska a Švédska, 21 žiakov z Chorvátska, najmä z Iloku, Josipovca Punitovského, Markovca Našického, Miloviec, Našic a Punitoviec, ktorí navštevujú hodiny slovenského jazyka a kultúry. Žiakov sprevádzali ich učiteľky slovenského jazyka Ana Maroševićová a Boženka Dasovičová, ako aj členka miestnej organizácie MS v Iloku Jarmilka Mudrohová. Účasť z Chorvátska koordinovalo Slovenské kultúrne centrum Našice.

Žiaci sa slovenčinu učili využitím alternatívnych prvkov výučby a počas výtvarných, športových, divadelných a speváckych dielní. Deti z rôzneho prostredia a rôzneho veku boli podnecované k interakciám a tak používali slovenský jazyk v prirodzenej komunikácii.

Súčasťou *Krajanského leta 2022* boli zaujímavé poznávacie výlety do Banskej Bystrice, pamiatkovej rezervácie ľudovej architektúry Vlkošinec, Národného parku Nízke Tatry (vrch Kečka) a rozprávkovej dediny Habakuky.

U 2022. godini aktivnost se odvijala u mjestu Donovaly, koje se nalazi u neposrednoj blizini grada Banská Bystrica, u Niskim Tatrarna. Prvi turnus od 1. do 10. srpnja u pansionu Zornička vodile su dr. sc. Radka Cachovanová – apsolvantica doktorata Pedagoškog fakulteta Sveučilišta Mateja Bela.

U prvom turnusu programa *Iseljeničko ljeto 2022*, osim učenika i pedagoga iz Ukrajine, Rumunske, Sjedinjenih Američkih Država, Irske, Portugala i Švedske, sudjelovao je i 21 učenik iz Hrvatske i to iz Iloka, Josipovca Punitovačkog, Markovca Našičkog, Miljevaca, Našica i Punitovaca, koji pohađaju satove slovačkog jezika i kulture. Učenike su na putovanju pratile njihove učiteljice slovačkog jezika Ana Marošević i Boženka Dasović, kao i članica MS Ilok Jarmilka Mudroh. Sudjelovanje iz Hrvatske koordinirao je Slovački centar za kulturu Našice.

Učenci su usvajali slovački korištenjem alternativnih metoda i putem likovnih, sportskih, kazališnih i pjevačkih radionica. Među djecom iz raznih sredina i različitih dobnih skupina poticana je interakcija zahvaljujući čemu su koristili slovački jezik u prirodnoj komunikaciji.

Program *Iseljeničko ljeto 2022* uključivao je zanimljive izlete u Banskú Bystricu, rezervat narodne arhitekture Vlkošinec, Nacionalni park Niske Tatry (brdo Kečka) i bajkovito selo Habakuky.

Počas galavečera žiaci z každého štátu mali príležitosť predstaviť kultúru svojho prostredia. Žiaci z Chorvátska sa predstavili ľudovými piesňami a tancami, slovenskými a chorvátskymi, ako aj vlastnou tvorbou a recitáciou. Program s deťmi nacvičili učiteľky Ana Maroševićová, Jarmilka Mudrohová a Boženka Dasovićová.

Dňa 10. júla pri návrate do Chorvátska na pozvanie Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí navštívili žiaci folklórny festival 55. Folklórne slávnosti pod Poľanou v Detve a v rámci nich *Krajanský dvor*. V priestore *Krajanského dvora* ich privítali a pohostili predseda Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Milan Ján Pilip, podpredseda Úradu Peter Prochádka a moderátorka programu Milina Sklabinská. Deti z Chorvátska na javisku zaspievali dve slovenské ľudové piesne: *Po nábreží koník beží* a *Tancuj, tancuj, vykrúcaj*. Žiakov sprevádzal orchester pod vedením Juraja Súdiho zo Srbska.

Návšteva žiakov slovenského jazyka zo ZŠ Vladimira Nazora z Novej Bukovice

Žiaci slovenského jazyka a kultúry z Novej Bukovice a vysunutého oddelenia z Míľoviec pod vedením učiteľa slovenčiny Dominika Rajačiča a riaditeľky školy Larety Žubrinicovej navštívili 15. júna 2022 Slovenské kultúrne centrum Našice, kde ich privítali riaditeľka Sandra Kraljová Vukšićová a kustódka Tatjana Seničaninová. Riaditeľka Sandra Kraljová Vukšićová zoznámila žiakov so zameraním a činnosťou SKC Našice, vyzdvihla výhody učenia sa slovenského jazyka a priblížila výstavu *Osobnosti Chorvátov na Slovensku*. Kustódka Tatjana Seničaninová urobila so žiakmi kvíz zo slovnej zásoby a spolu riešili úlohy z Detského okienka, kútika pre deti v jedinom časopise slovenskej národnostnej menšiny v Chorvátsku Prameň. Po návšteve SKC Našice sa žiaci presunuli do sídla Zväzu Slovákov, kde ich privítali tajomníčka Branka Baksová so spolupracovníčkami Antonelou Topolovecovou a Natalijou Murarovou, ktoré im priblížili činnosť Zväzu.

Tijekom gala večeri učenici iz svake države imali su priliku predstaviti kulturu svoje sredine. Učenici iz Hrvatske predstavili su se narodnim pjesmama i plesovima, slovačkim i hrvatskim te vlastitim uradcima i recitacijama. Program s djecom uvježbale su učiteljice Ana Marošević, Jarmilka Mudroh i Boženka Dasović.

Dana 10. srpnja, pri povratku u Hrvatsku na poziv Ureda za iseljene Slovake učenici iz Hrvatske posjetili su slovački folklorni festival 55. Podpolianske svečanosti u Detvi i *Dvorište iseljenika*. U prostoru *Dvorišta iseljenika* su ih dočekali i ugostili predsjednik Ureda za iseljene Slovake Milan Ján Pilip, potpredsjednik Ureda Peter Prochádka i voditeljica programa Milina Sklabinská. Djeca iz Hrvatske izvela su ovdje dvije slovačke narodne pjesme: *Po nábreží konik beží* i *Tancuj, tancuj, vykrúcaj*. Učenike je pratio orkestar, kojim je ravnao Juraj Súdi iz Srbije.

Posjet učenika slovačkog jezika iz OŠ Vladimira Nazora iz Nove Bukovice

Učenici slovačkog jezika i kulture iz Nove Bukovice i područne škole u Miljevcima u pratnji učitelja slovačkog jezika Dominika Rajačiča i ravnateljice škole Larete Žubrinic 15. lipnja 2022. posjetili su Slovački centar za kulturu Našice, gdje su ih dočekale ravnateljica Sandra Kralj Vukšić i kustosica Tatjana Seničanin. Ravnateljica Sandra Kralj Vukšić upoznala je učenike s djelovanjem SKC Našice, pogodnostima učenja slovačkog jezika, a zatim ih je upoznala s aktualnom izložbom *Značajni Hrvati u Slovačkoj*. Kustosica Tatjana Seničanin provela je s učenicima kviz iz vokabulara a zatim su zajedno riješili zadatke iz Dječjeg prozorčića, kutka za djecu u jedinom časopisu slovačke nacionalne manjine u Hrvatskoj Prameň. Nakon toga posjetili su Savez Slovaka u kojemu su ih dočekale djelatnice Antonela Topolovec i Natalija Murar na čelu s tajnikom Brankom Baksa, a koje su im prezentirale rad Saveza.

Žiaci slovenského jazyka a kultúry z Novej Bukovice a vysunutého oddelenia z Míľoviec pod vedením učiteľa slovenčiny Dominika Rajačiča a riaditeľky školy Larety Žubrinicovej na návšteve Slovenského kultúrneho centra Našice 15. júna 2022

Učenici slovačkog jezika iz Nove Bukovice i područne škole u Miljevcima u pratnji učitelja slovačkog jezika Dominika Rajačiča i ravnateljice Larete Žubrinic u posjetu Slovačkom centru za kulturu Našice 15. lipnja 2022.

Deň so slovenským filmom v Našiciach

Slovenské kultúrne centrum Našice v spolupráci s Veľvyslanectvom Slovenskej republiky v Záhrebe, s finančnou podporou Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí a technickou podporou Rádia Našice zorganizovalo pri príležitosti Európskeho dňa jazykov a v rámci osláv 30. výročia Zväzu Slovákov *Deň so slovenským filmom*.

Žiaci slovenského jazyka zo základných škôl z Našic, Josipovca Punitovského a Jelisavca na Dni so slovenským filmom v Našiciach 28. septembra 2022

Dan sa slovačkim filmom u Našicama

Slovački centar za kulturu Našice u suradnji s Veleposlanstvom Republike Slovačke u Zagrebu, a uz finansijsku potporu Ureda za iseljene Slovake te tehničku potporu Radija Našice, organizirao je *Dan sa slovačkim filmom* prigodom Europskog dana jezika, a u okviru proslave 30. godišnjice Saveza Slovaka.

Učenci slovačkog jezika iz osnovnih škola u Našicama, Josipovcu Punitovačkom i Jelisavcu na Danu sa slovačkim filmom u Našicama 28. rujna 2022.

V Dome kultúry v Našiciach malo dňa 28. septembra 2022 okolo 150 žiakov, ktorí sa učia slovenský jazyk a kultúru na základných školách Ivana Brníka Slováka v Jelisavci, „Josip Kozarac“ v Josipovcu Punitovskom a kráľa Tomislava v Našiciach príležitosť pozrieť si film režiséra Martina Hollého *Soľ nad zlato*.

Na podujatí sa zúčastnili veľvyslanec Slovenskej republiky v Záhrebe J. E. Peter Susko s manželkou, primátor mesta Našice Krešimir Kašuba, podpredsedníčka Mestskej rady mesta Našice a tajomníčka Zväzu Slovákov Branka Baksová, riaditeľka jelisavskej školy Ljerka Čorkovićová, riaditeľka josipovskej školy Sanja Kaniseková Kuricová, riaditeľka našickej školy Vlatka Zahirovićová, učiteľky slovenského jazyka Maja Kanđećerová, Boženka Dasovićová a Ana Maroševićová a pracovníčky Zväzu Slovákov Antonela Topolovecová a Natalija Murarová.

Prítomným sa prihovorili riaditeľka SKC Našice Sandra Kraljová Vukšićová, primátor Krešimir Kašuba a veľvyslanec Peter Susko, ktorý otvoril program. Po otvorení Dňa so slovenským filmom sa uskutočnilo stretnutie s riaditeľkami uvedených škôl, na ktorom boli veľvyslancovi prezentované aktivity, pozitíva, ale aj výzvy z oblasti vzdelávania v slovenskom jazyku. Následne prijal pána veľvyslancu starosta Našic Krešimir Kašuba, ktorý vyzdvihol osobné priateľstvo, rovnako ako aj vysokú úroveň vztahov mesta s príslušníkmi slovenskej národnostnej menšiny.

Po stretnutí s primátorom absolvoval veľvyslanec v Dome kultúry v Našiciach stručnú diskusiu so žiakmi k téme filmu.

U Domu kulture Našice 28. rujna 2022. oko 150 učenika koji pohađaju sate slovačkog jezika i kulture u OŠ Ivana Brnjika Slovaka u Jelisavcu, „Josip Kozarac“ u Josipovcu Punitovačkom te kralja Tomislava u Našicama imali su priliku pogledati film u režiji Martina Hollyja *Soľ nad zlato*.

Događanju su prisustvovali veleposlanik Republike Slovačke u Zagrebu, N.J. E. Peter Susko sa suprugom, gradonačelnik Grada Našica Krešimir Kašuba, potpredsjednica Gradskog vijeća Grada Našica i tajnica Saveza Slovaka Branka Baksa, ravnateljica jelisavačke škole Ljerka Čorković, ravnateljica josipovačke škole Sanja Kanisek Kuric, ravnateljica našičke škole Vlatka Zahirović, nastavnice slovačkog jezika Maja Kanđećera, Boženka Dasović i Ana Marošević, te djelatnice Saveza Slovaka Antonela Topolovec i Natalija Murar.

Prisutnima su se obratili ravnateljica SKC Našice Sandra Kralj Vukšić, gradonačelnik Krešimir Kašuba te veleposlanik Peter Susko koji je otvorio program. Nakon toga održan je sastanak s ravnateljicama navedenih škola na kojemu su veleposlaniku prezentirane aktivnosti, pozitivne strane, ali i izazovi na polju obrazovanja na slovačkom jeziku. Potom je veleposlanika primio gradonačelnik Našica Krešimir Kašuba koji je istaknuo osobno prijateljstvo, kao i visoku razinu odnosa grada s pripadnicima slovačke nacionalne manjine.

Nakon susreta s gradonačelnikom veleposlanik je u Domu kulture Našice održao kratku diskusiju s učenicima na temu filma. Konstatacijom kako je potrebno kontinuirano organizi-

Deň so slovenským filmom potvrdil záver, že je potrebné pravidelne organizovať podujatia zamerané na zachovávanie slovenského jazyka v Chorvátsku.

27. Slovenčina moja v Jelisavci

Literárno-recitačno-dramatická prehliadka *Slovenčina moja* zaznamenala v roku 2022 svoj 27. ročník. Hostiteľom celoštátneho podujatia, v rámci ktorého sa každoročne prezentujú žiaci znalosť slovenského jazyka, bola Základná škola Ivana Brníka Slovaka v Jelisavci, pričom na organizácii sa okrem Slovenského kultúrneho centra Našice podieľala aj miestna organizácia MS v Jelisavci. Podujatie sa uskutočnilo 12. novembra v Kultúrnom centre Slovákov v Jelisavci.

Pred umelecko-recitačnými vystúpeniami žiakov privítala hostí, účinkujúcich, žiakov a učiteľov, ako aj všetkých prítomných riaditeľka ZŠ Ivana Brníka Slovaka Ljerka Čorkovičová, ktorá zvlášť pozdravila vzácnych hostí: primátora mesta Našice Krešimira Kašubu, predsedu Zväzu Slovákov Mirka Vavru, predsedníčku Rady slovenskej národnostnej menšiny Osijekko-baranjskej župy Anu Kanđerovú Legčevićovú, riaditeľku ZŠ kráľa Tomislava v Našiciach Vlatku Zahirovičovú, predsedu miestnej organizácie MS v Jelisavci Danijela Kubalu, predsedu miestnej organizácie MS v Jurjevci Punitovskom Franju Drgu, učiteľov slovenského jazyka na dôchodku Branku Kandžerovú a Josipa Kvasnovského a pracovníčky SKC Našice, riaditeľku Sandru Kraljovú Vukšičovú a kustódku Tatjanu Seničaninová.

Prítomným sa prihovorili primátor Našic Krešimir Kašuba a predseda Zväzu Mirko Vavra, ktorý prehliadku otvoril. V rámci programu bola predstavená *Ročenka Slovenského kultúrneho centra Našice za rok 2021 – Godišnjak Slovačkog centra za kulturu Našice za 2021. godinu*, ktorú predstavila riaditeľka Sandra Kraljová Vukšičová, ako aj nová zbierka žiackych prác *Kvapky XVII*, ktorú predstavila kustódku Tatjana Seničaninová, ktorá prítomných oboznámila aj so žiackymi úspechmi na súťažiach v Chorvátsku a zahraničí v školských rokoch 2020 / 2021 a 2021 / 2022.

rati sadržeje usmjerene na održanje slovačkog jezika u Hrvatskoj završen je *Dan sa slovačkim filmom*.

27. Moj slovački u Jelisavcu

Literárno-recitatorsko-dramska smotra na slovačkom jazyku *Moj slovački* u 2022. godini obilježila je 27. obljetnicu. Domaćin državne manifestacije koja se svake godine održava u drugoj školi i predstavlja učeničke aktivnosti na slovačkom jeziku, bila je Osnovna škola Ivana Brnjika Slovaka Jelisavac. U organizaciji je, uz Slovački centar za kulturu Našice, sudjelovala i Matica slovačka Jelisavac. Smotra je održana 12. studenog u Kulturnom centru Slovaka u Jelisavcu.

Dobrodošlicu učenicima-sudionicima smotre, učiteljima i svim dragim gostima poželjela je ravnateljica škole domaćina Ljerka Čorković. Posebno je pozdravila: gradonačelnika Našica Krešimira Kašubu, predsjednika Saveza Slovaka Mirka Vavru, predsjednicu Vijeća slovačke nacionalne manjine Osijekko-baranjske županije Anu Kanđera Legčević, ravnateljicu OŠ kralja Tomislava Našice Vlatku Zahirović, predsjednika MS Jelisavac Danijela Kubalu, predsjednika MS u Jurjevci Punitovačkom Franju Drgu, umirovljene učitelje slovačkoga jezika Branku Kandžera i Josipa Kvasnovskog te djelatnice SKC Našice, ravnateljicu Sandru Kralj Vukšić i kustosicu Tatjanu Seničanin.

Sve nazočne pozdravili su gradonačelnik Krešimir Kašuba i predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra, koji je otvorio smotru. U sklopu programa predstavljen je *Godišnjak Slovačkog centra za kulturu Našice za 2021. godinu – Ročenka Slovenského kultúrneho centra Našice za rok 2021*, koji je predstavila ravnateljica Sandra Kralj Vukšić, te nova zbirka učeničkih radova *Kvapky XVII*, koju je predstavila kustosica Tatjana Seničanin, a koja je ujedno prisutne upozнала s postignutim uspjesima učenika na natjecanjima u Hrvatskoj i inozemstvu u školskim godinama 2020. / 2021. i 2021. / 2022.

Žiaci z Markovca Našického na prehliadke Slovenčina moja v Jelisavci 12. novembra 2022

Učenci iz Markovca Našickog na smotri Moj slovački u Jelisavcu 12. studenog 2022.

V programe sa predstavili žiaci zo šiestich základných škôl (ďalej ZŠ) a troch vysunutých oddelení (ďalej VO): ZŠ kráľa Tomislava v Našiciach a VO v Markovci Našickom, ZŠ „Josip Kozarac“ v Josipovci Punitovskom a VO v Jurjevci Punitovskom, ZŠ Julija Benešiča v Iloku, ZŠ Ivana Brníka Slovaka v Jelisavci, ZŠ Vladimira Nazora v Novej Bukovici – VO v Milovciach, ZŠ Josipa Kozarca v Lipovljanoch a ZŠ v Banovej Jaruge.

Pri tejto príležitosti udelilo SKC Našice učiteľom slovenského jazyka, ktorí v posledných rokoch odišli do dôchodku, ocenenie za výrazný prínos k rozvoju slovenského školstva, zveľaďovanie slovenského jazyka a vytváranie trvalých hodnôt Slovákov v Chorvátsku. Sú to učiteľia Branka Kandžerová, Vlatko Miksad a Josip Kvasnovski, ako aj bývalý poradca pre slovenský jazyk pri Ministerstve vedy a vzdelávania Chorvátskej republiky Andrija Kuric. Prehliadka *Slovenčina moja* sa aj v roku 2022 konala pod záštitou Ministerstva vedy a vzdelávania Chorvátskej republiky, Zväzu Slovákov, Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí a s podporou Ivana Komaka.

U programu su se predstavili učenici iz šest osnovnih matičnih škola (dalje OŠ) i tri područne (dalje PŠ). To su: OŠ kralja Tomislava Našice i PŠ Markovac Našički, OŠ „Josip Kozarac“ Josipovac Punitovački i PŠ Jurjevac Punitovački, OŠ Julija Benešiča Ilok, OŠ Ivana Brnjika Slovaka Jelisavac, OŠ Vladimira Nazora Nova Bukovica – PŠ Miljevci, ZŠ Josipa Kozarca Lipovljani i OŠ Banova Jaruga.

Ovom prilikom SCK Našice dodijelio je priznanja učiteljima slovačkoga jezika, koji su posljednjih godina otišli u mirovinu, za značajan doprinos u razvoju slovačkoga školstva, usavršavanju slovačkoga jezika i stvaranju trajnih vrijednosti Slovaka u Hrvatskoj. Riječ je o učiteljima Branki Kandžera, Vlatku Miksadu i Josipu Kvasnovskom, kao i bivšem savjetniku za slovački jezik pri Ministarstvu znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske Andriji Kuricu. Smotra *Moj slovački* i se i u 2022. godini održala pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, Saveza Slovaka i Ureda za iseljene Slovake te uz potporu Ivana Komaka.

3.2. VZDELÁVACIE PROGRAMY PRE UČITEĽOV

Pracovné stretnutie chorvátskych pedagógov slovenského jazyka

Pracovné stretnutie chorvátskych pedagógov slovenského jazyka v Slovenskom kultúrnom centre Našice 22. apríla 2022. Zľava doprava: Dora Boškovičová, Jelena Dejanovićová, Ana Maroševićová, Vlatko Miksad a Boženka Dasovićová

Slovenské kultúrne centrum Našice zorganizovalo 22. apríla 2022 pracovné stretnutie chorvátskych pedagógov slovenského jazyka. V sídle organizátora sa v dopoludňajších hodinách stretli učiteľia Ana Maroševićová, Boženka Dasovićová, Vlatko Miksad, Jelena Dejanovićová, Dora Boškovičová a riaditeľka SKC Našice Sandra Kraljová Vukšićová. Po úspešnom prerokovaní programu boli učiteľom rozdane knihy a vzde-

3.2. OBRAZOVNI PROGRAMI ZA UČITELJE

Radni susret hrvatskih pedagoga slovačkog jezika

Radni susret hrvatskih pedagoga slovačkog jezika u Slovačkom centru za kulturu Našice 22. travnja 2022. Slijeva nadesno: Dora Bošković, Jelena Dejanović, Ana Marošević, Vlatko Miksad i Boženka Dasović

Slovački centar za kulturu Našice organizirao je 22. travnja 2022. radni susret hrvatskih pedagoga slovačkog jezika. U sjedištu organizatora u dopodnevним satima susreli su se učitelji Ana Marošević, Boženka Dasović, Vlatko Miksad, Jelena Dejanović, Dora Bošković i ravnateljica SCK Našice Sandra Kralj Vukšić. Nakon uspješnog dogovora oko programa, učiteljima su podijeljene knjige i obrazovna pomagala (igre i CD-i),

lávacie pomôcky (hry a CD), ktoré pre potreby vyučovania slovenského jazyka na školách v zahraničí poskytlo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Stretnutie pokračovalo prednáškou Any Maroševičovej na tému *Postup učiteľa v práci*. Na záver stretnutia kolegovia zagratalovali kolegyni Maroševičovej k pracovnému povýšeniu, keď zo stupňa učiteľka-mentorka postúpila na úroveň učiteľka-poradkyňa.

Stretnutie dolnozemskej učiteľov v Báčskom Petrovci

V dňoch 7. a 8. októbra 2022 sa konalo 12. stretnutie dolnozemskej učiteľov z Maďarska, Rumunska, Srbska a Chorvátska. Po slávnostnom prvom dni v zasadacej sieni Mestského zastupiteľstva Báčsky Petrovec nasledovala pracovná časť, ktorá prebiehala v slávnostnej sieni Gymnázia Jána Kollára so žiackym domovom v Báčskom Petrovci.

V mene organizátorov – Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny a Asociácie slovenských pedagógov – sa prítomným prihovorila predsedníčka Výboru pre vzdelávanie Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny Tatiana Naďová a privítala hostí: podpredsedu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Petra Prochácku, pracovníčku strategicko-politického odboru, zodpovednú za agendu školstva a vzdelávania Slovákov žijúcich v zahraničí Katarínu Baranyaiiovú, prvého podpredsedu Demokratického zväzu Slovákov a Čechov v Rumunsku Pavla Hlásnika, riaditeľku materskej školy, základnej školy, gymnázia a kolégia v Békešskej Čabe Editu Pečeňovú, ako aj učiteľov z Maďarska, Rumunska, Chorvátska a zo Srbska. Na podujatí prednášatelia analyzovali odbornú tému *Slovenčina naša – integrujúci prvok vo výchovno-vzdelávacom procese v národnostných školách*. Príspevok na uvedenú tému prezentovala aj riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová.

koje je osiguralo Ministerstvo školstva, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke za potrebe nastave slovačkog jezika u školama u inozemstvu. Susret je nastavljen predavanjem Ane Marošević na temu *Napredovanje nastavnika u radu*. Kolege su na kraju sastanka čestitale kolegici Marošević na pro-maknuću na radnom mjestu, kada je s razine učiteljica-mentorica prešla na razinu učiteljica-savjetnica.

Susret donjozemskih učitelja u Bačkom Petrovcu

Dana 7. i 8. listopada 2022. održan je 12. susret donjozemskih učitelja iz Mađarske, Rumunjske, Srbije i Hrvatske. Nakon svečanog prvog dana u dvorani općinske vijećnice Bačkog Petrovca uslijedio je radni dio koji se odvijao u svečanoj dvorani Gimnazije Jána Kollára s učeničkim domom u Bačkom Petrovcu.

U ime organizatora – Nacionalnog vijeća slovačke nacionalne manjine i Udruge slovačkih pedagoga – nazočnima se obratila predsjednica Odbora za obrazovanje Nacionalnog vijeća slovačke nacionalne manjine Tatiana Naďová te pozdravila uvažene goste: potpredsjednika Ureda za iseljene Slovačke Petra Prochácku, djelatnicu strateško-političkog odjela, odgovornu za područje školstva i obrazovanja iseljenih Slovačka Katarínu Baranyaiiovu, prvog potpredsjednika Demokratskog saveza Slovačka i Čeha u Rumunjskoj Pavla Hlásnika, ravnateljicu dječjeg vrtića, osnovne škole, gimnazije i učilišta u Békéscsabi Editu Pečeňovú, kao i profesore iz Mađarske, Rumunjske, Hrvatske i Srbije. U nastavku susreta predavači su analizirali stručnu temu *Naš slovački – integrirajući element u odgojno-obrazovnom procesu nacionalnih škola*. Rad na navedenu temu prezentirala je i ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić.

Riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová na Stretnutí dolnozemskej učiteľov v Báčskom Petrovci 7. a 8. októbra 2022

Ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić na Susretu donjozemskih učitelja u Bačkom Petrovcu 7. i 8. listopada 2022.

Pracovné stretnutie chorvátskych pedagógov slovenského jazyka

Dňa 13. októbra 2022 sa prostredníctvom aplikácie Zoom uskutočnilo pracovné stretnutie chorvátskych pedagógov slovenského jazyka, na ktorom sa zúčastnili pedagógovia Ana Maroševićová, Jelena Dejanovićová, Boženka Dasovićová, Marija Pejaková, Maja Kandžerová, Dominik Rajačić a pracovníčky Slovenského kultúrneho centra Našice, riaditeľka Sandra Kraljová Vukšićová a kustódka Tatjana Seničaninová.

Po schválení zápisnice zo schôdze konanej 22. apríla 2022 riaditeľka Sandra Kraljová Vukšićová prítomných informovala o počte žiakov slovenského jazyka a kultúry na základných a stredných školách v novom školskom roku. Nasledovala správa o projektoch, z ktorých Ministerstvo vedy a vzdelávania Chorvátskej republiky schválilo dva (*Slovenčina moja* a *Kvapky XVII*) a Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí tri projekty (*Podpora účasti pedagógov a koordinátorov slovenského školstva z Chorvátska na vzdelávacích podujatiach na Slovensku, Dolnej zemi a v Chorvátsku, Podpora účasti žiakov z Chorvátska na vzdelávacích podujatiach na Slovensku a na Dolnej zemi a Podpora účasti žiakov z Chorvátska na súťaži Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko*). Diskutovalo sa aj o realizovanom projekte *Deň so slovenským filmom* a plánoch na ďalší takýto projekt, ďalej o aktuálnych výzvach, ako sú organizácia literárno-recitačno-dramatického podujatia v slovenskom jazyku *Slovenčina moja*, príprava publikácie žiackych prác v slovenskom jazyku *Kvapky XVII*, účasť na Stálej konferencii a o ďalších projektoch na rok 2023.

3.3. INFORMAČNÉ A PREZENTAČNÉ AKTIVITY

Zasadnutie Komisie pre školstvo a vzdelávanie Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí – Sekcie pre strednú, južnú a východnú Európu

V Bratislave sa vo štvrtok 27. októbra 2022 stretli odborníci na vzdelávanie v slovenčine zo Sekcie pre strednú, južnú a východnú Európu Komisie pre školstvo a vzdelávanie Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Sekcia pre strednú, južnú a východnú Európu, ktorej členmi sú Slováci žijúci v zahraničí – odborníci pôsobiaci v krajanských spolkoch a inštitúciách pokrývajúcich problematiku školstva, sa v tomto formáte stretla opäť prezenčne a obnovila tak po pandémie COVID-19 svoju pravidelnú činnosť.

Komisiu tvoria zástupcovia: z Maďarska – riaditeľka školy v Novom Meste pod Šiatrom Júlia Kucziková, riaditeľka Slovenského gymnázia, základnej školy a kolégia v Békešskej Čabe Edita Pečeňová a predseda Školského výboru Celoštátnej slovenskej samosprávy Michal Lászik, zo Srbska – predsedníčka Asociácie slovenských pedagógov Mária Andrášiková a koordinátorka Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny pre školstvo Svetlana Zolňanová, z Chorvátska – riaditeľka Slo-

Radni susret hrvatskih pedagoga slovačkog jezika

Dana 13. listopada 2022. održan je radni susret hrvatskih pedagoga slovačkog jezika putem Zoom aplikacije na kojemu su prisustvovali učitelji Ana Marošević, Jelena Dejanović, Boženka Dasović, Marija Pejak, Maja Kandžera, Dominik Rajačić te djelatnice Slovačkog centra za kulturu Našice, ravnateljica Sandra Kralj Vukšić i kustosica Tatjana Seničanin.

Nakon usvajanja zapisnika sa sastanka održanog 22. travnja 2022. ravnateljica Sandra Kralj Vukšić izvijestila je naznačeno o broju učenika slovačkog jezika i kulture u osnovnim i srednjim školama u novoj školskoj godini. Uslijedilo je izvješće po projektima, od čega je Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske odobrilo dva projekta (*Moj slovački* i *Kvapky XVII*) a Ured za iseljene Slovake tri projekta (*Potpora sudjelovanja pedagoga i koordinatora slovačkog školstva iz Hrvatske na obrazovnim događanjima u Slovačkoj, Donjoj zemlji i Hrvatskoj, Potpora sudjelovanja učenika iz Hrvatske na programima u Slovačkoj i Donjoj zemlji, Potpora sudjelovanja učenika iz Hrvatske na natjecanju Zašto volim slovački, zašto volim Slovačku*). Diskutiralo se i o realiziranom projektu *Dan sa slovačkim filmom* te planovima za idući takav projekt, zatim o aktualnim izazovima kao što su organizacija literarno-recitatorsko-dramske smotre na slovačkom jeziku *Moj slovački*, priprema publikacije zbirke učeničkih radova na slovačkom jeziku *Kvapky XVII*, sudjelovanje na Stalnoj konferenciji te drugim projektima za 2023. godinu.

3.3. INFORMACIJSKE I PREZENTACIJSKE AKTIVNOSTI

Sastanak Komisije za školstvo i obrazovanje Ureda za iseljene Slovake – Sekcije za srednju, južnu i istočnu Europu

U četvrtak 27. listopada 2022. u Bratislavi su se sastali stručnjaci za obrazovanje na slovačkom jeziku iz Sekcije za srednju, južnu i istočnu Europu Komisije za školstvo i obrazovanje Ureda za iseljene Slovake. Sekcija za srednju, južnu i istočnu Europu, čiji su članovi Slovaci koji žive u inozemstvu – stručnjaci koji rade u iseljeničkim udrugama i institucijama koje se bave problematikom obrazovanja – ponovo se osobno sastala u ovom formatu i tako nastavila s redovnim aktivnostima nakon pandemije COVID-19.

Komisiju čine predstavnici: iz Mađarske – ravnateljica škole u Novom Mestu pod Šiatrom Júlia Kucziková, ravnateljica Slovačke gimnazije, osnovne škole i učilišta u Békéscsabi Edita Pečeňová i predsjednik Školskog odbora Nacionalne slovačke samouprave Michal Lászik, iz Srbije – predsjednica Udruge slovačkih učitelja Mária Andrášiková i koordinatorka Nacionalnog vijeća slovačke nacionalne manjine za obrazovanje Svetlana Zolňanová, iz Hrvatske – ravnateljica Slovačkog

venského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová, z Rumunska – inšpektorka pre slovenské školy Jarka Michalcová, Teoretické Lýceum Jozefa Kozáčka v Bodonoši a z Ukrajiny – riaditeľka školy v Užhorode Eva Dorohovičová.

Za Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí sa zúčastnil predseda Milan Ján Pilip, podpredseda Peter Procháčka a tajomníčka komisie Katarína Baranyaiová. Za Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky sa zúčastnila Martina Malíková, riaditeľka Odboru rozvojovej pomoci a služieb pre zabezpečenie medzinárodnej spolupráce. Rokovanie viedol predseda sekcie a podpredseda Demokratického zväzu Slovákov a Čechov v Rumunsku Pavel Hlásznik.

Komisia pre školstvo bola založená ako poradný orgán predsedu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí a dlhodobou sa zaoberá otázkami skvalitňovania vzdelávania slovenských detí v predmetných krajinách a tým aj udržiavaním ich národného povedomia. Tohtoročné rokovanie Sekcie pre strednú, južnú a východnú Európu bolo venované témam: aktuálne postavenie a podpora slovenských žiakov, študentov a učiteľov vo vzdelávacom procese, riešenie akútneho nedostatku slovenských učiteľov, motivácia študentov k štúdiu pedagogických smerov, podpora vysielania slovenských učiteľov do slovenských národnostných škôl zo strany Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, podpora mimoškolských aktivít v gescii Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, ako aj Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (tábory, školy v prírode, súťaže a pod.).

Zástupcovia z jednotlivých krajín informovali o plnení záverov z ostatného zasadania tejto komisie, ako aj o stave školstva a jeho problémoch v jednotlivých krajinách, často až na úrovni obcí. Jednotlivé krajiny majú svoje osobité problémy v oblasti školstva, ale existujú aj skutočnosti, ktoré sú spoločné pre všetky, prípadne viaceré krajanské komunity a potrebujú nájsť spoločné riešenie alebo je potrebná spoločná podpora zo strany Slovenskej republiky pri ich riešení. Takými spoločnými problémami sú klesajúci počet detí a teda aj žiakov zapisova-

centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić, iz Rumunjske – savjetnica za slovačke škole Jarka Michalcová, Evangelička gimnazija Jozefa Kozáčka u Bodonošu i iz Ukrajine – ravnateljica škole u Užgorodu Eva Dorohovičová.

U ime Ureda za iseljene Slovake sudjelovali su predsjednik Milan Ján Pilip, dopredsjednik Peter Procháčka i tajnica komisione Katarína Baranyaiová. U ime Ministarstva školstva, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke sudjelovala je Martina Malíková, ravnateljica Odjela za razvojnu pomoć i usluge za osiguranje međunarodne suradnje. Raspravu je vodio predsjednik sekcije i potpredsjednik Demokratskog saveza Slovačka i Čeha u Rumunjskoj Pavel Hlásznik.

Komisija za školstvo osnovana je kao savjetodavno tijelo predsjednika Ureda za iseljene Slovake i već se dugo bavi pitanjima poboljšanja kvalitete obrazovanja slovačke djece u dotičnim zemljama, a time i očuvanja njihove nacionalne svijesti. Ovogodišnji sastanak Sekcije za srednju, južnu i istočnu Europu bio je posvećen sljedećim temama: aktualni status i podrška slovačkim učenicima, studentima i nastavnicima u obrazovnom procesu, rješavanje akutnog nedostatka slovačkih nastavnika, motiviranje studenata za studij pedagoških smjerova, podrška slanju slovačkih učitelja u slovačke nacionalne škole od strane Ministarstva školstva, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke, potpora izvannastavnih aktivnosti pod ingerencijom Ureda za iseljene Slovake, kao i Ministarstva školstva, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke (kampovi, škole u prirodi, natjecanja itd.).

Predstavnici pojedinih zemalja izvijestili su o provedbi zaključaka s prethodnih sjednica ove komisije, kao i o stanju školstva i njegovim problemima u pojedinim zemljama, često i na razini općina. Pojedine zemlje imaju svoje posebne probleme u području obrazovanja, ali postoje i čimbenici koji su zajednički svima ili pak većini iseljeničkih zajednica i za njihovo rješavanje treba pronaći zajedničko rješenje ili zajedničku potporu Republike Slovačke. Takvi uobičajeni problemi su sve manji broj djece, a time i učenika upisanih u slovačke osnovne

Účastníci zasadnutia Komisie pre školstvo a vzdelávanie Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí – Sekcia pre strednú, južnú a východnú Európu v Bratislave 27. októbra 2022

Sudionici sastanka Komisije za školstvo i obrazovanje Ureda za iseljene Slovake – Sekcije za srednju, južnu i istočnu Europu 27. listopada 2022.

ných do slovenských základných a stredných škôl a s tým spojené zatraktívnenie záujmu o vzdelávanie v slovenskom jazyku, vysielanie slovenských učiteľov na slovenské školy v zahraničí z hľadiska ich počtu, ako aj administratívnej náročnosti, metodická príprava učiteľov, zabezpečenie učebníc predovšetkým tam, kde existujú špecifické požiadavky.

Členovia komisie jednomyselne vysoko ocenili podporu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí pri organizovaní letných táborov a škôl pre deti zo zahraničia na území Slovenska. Rokovanie viedlo k sumarizácii záverov a odporúčaní na zlepšenie aktuálnej situácie vo vzdelávaní v jednotlivých krajinách. Niektoré z odporúčaní budú využité v rámci nastavenia konkrétnych úloh do pripravujúceho sa Akčného plánu na implementáciu schválenej koncepcie štátnej politiky Slovenskej republiky vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí na obdobie rokov 2022 – 2026.

Pracovné stretnutie na Ministerstve vedy a vzdelávania Chorvátskej republiky

Na pôde Ministerstva vedy a vzdelávania Chorvátskej republiky v Záhrebe sa 12. októbra 2022 konalo pracovné stretnutie so zástupcami slovenskej menšiny v Chorvátsku. Ministerstvo na stretnutí zastupovali riaditeľ Správy pre národnostné menšiny Nandor Čapo, správca Úseku pre vzdelávanie v jazyku a písme národnostných menšín Milan Vukelić, správca Úseku pre koordináciu európskych záležitostí a medzinárodnej spolupráce Staša Skenžić a pracovníčka Ministerstva Darija Skoko-

i srednje škole, slanje slovačkih učitelja u slovačke škole u inozemstvu s obzirom na njihovu brojnost, kao i administrativno opterećenje, metodičko osposobljavanje nastavnika, nabava udžbenika prije svega tamo gdje postoje posebni zahtjevi.

Članovi komisije jednoglasno su visoko ocijenili podršku Ureda za iseljene Slovake u organiziranju ljetnih kampova i škola za djecu iz inozemstva na području Slovačke. Rasprava je dovela do sažetka zaključaka i preporuka za poboljšanje postojećeg stanja u obrazovanju u pojedinim zemljama. Neke od preporuka koristit će se u sklopu postavljanja konkretnih zadataka u predstojećem Akcijskom planu za provedbu odobrenog Koncepta državne politike Republike Slovačke u odnosu na Slovake koji žive u inozemstvu za razdoblje 2022. – 2026.

Radni sastanak na Ministarstvu znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske

Na Ministarstvu znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske 12. listopada 2022. održan je radni sastanak s predstavnicima slovačke nacionalne manjine u Hrvatskoj. Ministarstvo su na sastanku zastupali ravnatelj Uprave za nacionalne manjine Nandor Čapo, upravitelj Odsjeka za obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina Milan Vukelić, upravitelj Odsjeka za koordinaciju europskih poslova i međunarodnu suradnju Staša Skenžić i djelatnica Ministarstva Darija Skoko. U ime slovačke nacionalne manjine sastanku su nazočili predstavnica Veleposlanstva Republike Slovačke u Zagrebu

Pracovné stretnutie na Ministerstve vedy a vzdelávania Chorvátskej republiky v Záhrebe 12. októbra 2022. Zľava doprava: predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra, správca Úseku pre koordináciu európskych záležitostí a medzinárodnej spolupráce Staša Skenžić a pracovníčka Ministerstva vedy a vzdelávania Chorvátskej republiky Darija Skoková, riaditeľ Správy pre národnostné menšiny Nandor Čapo, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kralj Vuksićová, správca Úseku pre vzdelávanie v jazyku a písme národnostných menšín Milan Vukelić a poslanec za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimír Bilek

Radni sastanak na Ministarstvu znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske u Zagrebu 12. listopada 2022. Slijeva na desno: predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra, upravitelj Odsjeka za koordinaciju europskih poslova i međunarodnu suradnju Staša Skenžić i djelatnica Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske Darija Skoko, ravnatelj Uprave za nacionalne manjine Nandor Čapo, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vuksić, upravitelj Odsjeka za obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina Milan Vukelić i zastupnik za česku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru Vladimír Bilek

vá. Za slovenskú národnostnú menšinu sa na stretnutí zúčastnili zástupkyňa Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Záhrebe Daniela Bezáková, poslanec za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimír Bilek, predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra a riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšičová.

Hlavnou témou stretnutia bolo doplnenie Programu spolupráce medzi Ministerstvom vedy a vzdelávania Chorvátskej republiky a Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky tak, aby program zahŕňal možnosť požiadať o vyslanie učiteľa zo Slovenska, keď sa ukáže takáto potreba. V rámci stretnutia boli okrem hlavnej témy preberané aj ďalšie aktuálne témy slovenského školstva v Chorvátsku, ako je realizácia práva na školského poradcu (miesto zaniklo odchodom bývalého poradcu do dôchodku), otázka potreby vyučovania slovenského jazyka na osijeckej univerzite, ako aj možnosť zamestnávania cudzieho štátneho občana na mieste učiteľa slovenského jazyka.

Návšteva lipovľanskej knižnice

Návšteva Lipovľan, ktorá sa konala 1. decembra 2022, bola naplánovaná na dosiahnutie viacerých cieľov. Predvianočný čas využili pracovníčky Slovenského kultúrneho centra Našice, riaditeľka Sandra Kraljová Vukšičová a kustódka Tatjana Seničaninová, na stretnutie s predsedom miestnej organizácie MS v Lipovľanoch Josipom Krajčim, ktorému odovzdali učebné pomôcky pre žiakov slovenského jazyka na ZŠ Josipa Kozarca v Lipovľanoch. V rámci návštevy sa stretli s riaditeľkou lipovľanskej knižnice Maritou Štelmovou, ktorá pracovníckam SKC Našice predstavila časť knižnice obsahujúcu viac ako 200 publikácií v slovenskom jazyku.

Stretnutie so žiakmi slovenského jazyka v ZŠ kráľa Tomislava v Našiciach a ZŠ Ivana Brníka Slováka v Jelisavci

Pracovníčky Slovenského kultúrneho centra Našice, riaditeľka Sandra Kraljová Vukšičová a kustódka Tatjana Seničaninová, sa koncom roka 2022 stretli so žiakmi ZŠ kráľa Tomislava v Našiciach (9. decembra) a ZŠ Ivana Brníka Slováka v Jelisavci (15. decembra), ktorí sa učia slovenský jazyk a kultúru, a v duchu vianočných sviatkov ich v prítomnosti učiteliek slovenského jazyka Any Maroševičovej a Maje Kanderovej príležitostne obdarovali.

Vianočný darček obsahoval niekoľko exemplárov zbierky žiackych literárnych a umeleckých prác žiakov slovenského jazyka a kultúry z Chorvátska *Kvapky XVII*, zbierky divadelných hier *Príbehy za oponou 2* autora Vlatka Miksada a *Ročenky Slovenského kultúrneho centra Našice za rok 2021*, v ktorej sú aj správy z oblasti školstva. Obsahom darčeka, ktorý však potešil žiakov najviac, bola edukačná hra *Cesta do Hlaskova*, ktorú si hneď zahráli a prejavili pozoruhodnú znalosť slovenského jazyka. Počas vyučovacej hodiny žiaci návštevníckam na oplátku za darčeky zarecitovali vianočné vinše a pripomenuli si vianočné zvyky, ktorými obohacujú vianočnú atmosféru rodinného prostredia.

Daniela Bezáková, zástupník za českú i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru Vladimír Bilek, predseda Sa veza Slovačka Mirko Vavra i ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšič.

Glavna tema sastanka bila je dopuna Programa suradnje između Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske i Ministarstva školstva, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke kako bi program uključio mogućnost traženja slanja učitelja iz Slovačke kada se ukaže takva potreba. U sklopu sastanka, uz glavnu temu, razgovaralo se i o drugim aktualnim temama slovačkog školstva u Hrvatskoj, kao što su ostvarivanje prava na školskog savjetnika (odlaskom bivšeg savjetnika u mirovinu izgubljeno je pravo na savjetnika), pitanje o potrebi izvođenja nastave slovačkog jezika na Sveučilištu u Osijeku, kao i mogućnosti zapošljavanja stranog državljanina na mjestu nastavnika slovačkog jezika.

Posjet lipovljanskoj knjižnici

Posjet Lipovljanima, koji je održan 1. prosinca 2022. planiran je u svrhu realizacije više ciljeva. Predbožićno vrijeme zaposlenice Slovačkog centra za kulturu Našice, ravnateljica Sandra Kralj Vukšič i kustosica Tatjana Seničanin iskoristile su za susret s predsjednikom MS Lipovljani Josipom Krajčim, kojemu su uručile edukativne poklone za učenike slovačkog jezika u OŠ Josipa Kozarca Lipovljani. U sklopu posjeta održan je susret s ravnateljicom lipovljanske knjižnice Maritom Štelma, koja je djelatnicama SCK Našice predstavila manjinski odsjek knjižnice u kojemu se nalazi više od 200 publikacija na slovačkom jeziku.

Susret s učenicima slovačkog jezika OŠ kralja Tomislav Našice i OŠ Ivana Brnjika Slovaka Jelisavac

Krajem 2022. godine djelatnice Slovačkog centra za kulturu Našice, ravnateljica Sandra Kralj Vukšič i kustosica Tatjana Seničanin susrele su se s učenicima OŠ kralja Tomislava Našice (9. prosinca) i OŠ Ivana Brnjika Slovaka Jelisavac (15. prosinca), koji uče slovački jezik i kulturu, a u duhu božićnih blagdana, uz nazočnost profesorica slovačkog jezika Ane Marošević i Maje Kander, prigodno su ih darivali.

Božićni dar uključivao je nekoliko primjeraka zbirke literarnih i likovnih radova učenika slovačkog jezika i kulture iz Hrvatske *Kvapky XVII*, zbirke kazališnih drama *Príbehy za oponou 2* Vlatka Miksada te *Godišnjak Slovačkog centra za kulturu Našice za 2021. godinu – Ročenka Slovenského kultúrneho centra Našice za rok 2021* koji sadrži i novosti iz područja obrazovanja. Sadržaj poklona koji je najviše razveselio učenike bila je edukativna igrice *Put do Hlaskova*, koju su odmah zaigrali i pokazali zapaženo znanje slovačkog jezika. Tijekom sata učenici su posjetiteljicama recitirali božićne recitacije u zamjenu za darove i podsjetili na božićne običaje kojim obogaćuju božićno ozračje obiteljskog okruženja.

Vianočné stretnutie pracovníčok Slovenského kultúrneho centra Našice so žiakmi slovenského jazyka v ZŠ kráľa Tomislava v Našiciach 15. decembra 2022

Učenie OŠ Ivana Brnjika Slovaka Jelisavac najviše je razveselila edukativna igrica Put do Hlaskova

3.4. ŠTIPENDIÁ

V rámci starostlivosti, ktorú Slovenské kultúrne centrum Našice poskytuje v oblasti školstva, je aj účasť na procese udeľovania vládnych štipendií Slovenskej republiky krajanom. Proces sa realizuje v prospešnej spolupráci s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, čo potvrdzuje dlhoročná podpora vysokoškolského vzdelávania Slovákov z Chorvátska na Slovensku vo forme poskytovania vládnych štipendií.

Na akademický rok 2022 / 2023 boli pre krajanov z Chorvátska zabezpečené 4 vládne štipendiá – tri na bakalárske/magisterské štúdium a jedno na doktorandské štúdium. SKC Našice, na základe troch prihlášok, a to kandidátov z Iloku, Jakšiču a Osijeku pripravilo nomináciu uchádzačov. Uchádzači prejavili záujem o bakalárske/magisterské štúdium a všetci boli nominovaní.

Všetkým nominovaným uchádzačom Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky štipendium udelilo, avšak informácie o nástupe na štúdium, ako aj informácie o úspešnom ukončení štúdia nie sú k dispozícii.

3.5. UZNANIA A OCENENIA

Účasť na slávnosti *Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko*

V Nových Zámkoch sa 19. mája 2022 konalo slávnostné vyhlásenie výsledkov jubilejného 30. ročníka súťaže *Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko*.

Žiaci zo zahraničia súťažili v 4. kategórii a v roku 2022 sa na súťaži zúčastnili žiaci z Chorvátska, Maďarska, Srbska, Švajčiarska a Ukrajiny. Pokiaľ ide o Chorvátsko, zo ZŠ Višnjevac z Višnjevca bol ocenený žiak Petar Žagar (mentor – učiteľ

3.4. STIPENDIJE

U sklopu skrbi koju Slovački centar za kulturu Našice pruža u području školstva, je i sudjelovanje u postupku dodjele stipendija Vlade Republike Slovačke iseljenim Slovacima. Proces se realizira u korisnoj suradnji s Ministarstvom školstva, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke, što potvrđuje i dugogodišnja podrška u visokoškolskom obrazovanju Slovaka iz Hrvatske u Slovačkoj putem državnih stipendija.

Za Slovake iz Hrvatske za akademsku godinu 2022. / 2023. osigurane su 4 državne stipendije – tri za preddiplomski/magisterski studij i jedna za doktorski studij. SCK Našice je na temelju tri pristigle prijave kandidata iz Iloka, Jakšiča i Osijeka, pripremio njihovu nominaciju. Kandidati su iskazali interes za preddiplomski/magisterski studij te su svi nominirani.

Potom je Ministarstvo školstva, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke dodijelilo stipendije svim nominiranim kandidatima, no podaci o početku studija kao i podaci o uspješnom završetku studija nisu dostupni.

3.5. PRIZNANJA I NAGRADE

Sudjelovanje na svečanosti *Zašto volim slovački, zašto volim Slovačku*

U mjestu Nové Zámky u Slovačkoj 19. svibnja 2022. održana je svečana dodjela nagrada jubilarne 30. godišnjice cjeლოსlovačkog natjecanja s međunarodnim sudjelovanjem *Zašto volim slovački, zašto volim Slovačku*.

Učenici iz inozemstva sudjeluju u 4. kategoriji, a u 2022. godini sudjelovali su učenici iz Hrvatske, Mađarske, Srbije, Švicarske i Ukrajine. Iz Hrvatske, iz OŠ Višnjevac iz Višnjevca

Účast Slovákov z Chorvátska na slávnosti Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko 18. – 20. mája 2022 v Nových Zámkoch. Zľava doprava: pracovníčka strategicko-politického odboru Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Milina Sklabinski, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšičová, pracovníčka sekretariátu predsedu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Iveta Baloghová, učiteľka slovenčiny Boženka Dasovičová, žiačky z Chorvátska Katja Kuricová a Viana Labaková a podpredseda Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Peter Prochávka

Sudjelovanje Slovaka iz Hrvatske na svečanosti Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko 18. – 20. svibnja 2022. u Novim Zámkama. Slijeva nadesno: djelatnica strateško-političkog odbora Ureda za iseljene Slovake Milina Sklabinski, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić, djelatnica tajništva predsjednika Ureda za iseljene Slovake Iveta Baloghová, učiteljica slovačkog Boženka Dasović, učenice iz Hrvatske Katja Kuric i Viana Labak i potpredsjednik Ureda za iseljene Slovake Peter Prochávka

Josip Kvasnovski) a zo ZŠ „Josip Kozarac“ z Josipovca Punitovského Viana Labaková (mentorka - učiteľka Boženka Dasovičová). Keďže sa žiak z Višnjevca ani jeho učiteľ nemohli zúčastniť na slávnostnom vyhodnotení, na Slovensko odcestovali náhradníci z Chorvátska - žiačka Katja Kuricová, bývalá žiačka ZŠ „Josip Kozarac“ z Josipovca Punitovského, v tomto čase už stredoškolačka, ktorá bola ocenená v pandemickom roku 2020 a kvôli známym dôvodom nemohla vlastivedný pobyt vtedy absolvovať. Ako náhradník učiteľa Jozefa Kvasnovského vycestoval školník Igor Smoljo.

Slávnostný program sa začal na námestí v Nových Zámkoch, pri soche Antona Bernoláka, kde si účinkujúci utlilí pamiatku prvého kodifikátora spisovnej slovenčiny. Po slávnostných príhovoroch a kladení vencov predstaviteľov rozličných významných inštitúcií sa potom presunuli do Cisársko-kráľovskej jazdiarne, kde sa konalo slávnostné vyhodnotenie

nagrađen je učenik Petar Žagar (mentor - učitelj Josip Kvasnovski) i iz OŠ „Josip Kozarac“ iz Josipovca Punitovačkog Viana Labak (mentorica - učiteljica Boženka Dasović). Budući da učenik iz Višnjevca i njegov učitelj nisu mogli sudjelovati na svečanosti, u Slovačku su otputovali zamjenski sudionici - učenica Katja Kuric, bivša učenica OŠ „Josip Kozarac“ iz Josipovca Punitovačkog, u tom trenutku već srednjoškolka, koja je bila nagrađena u pandemijskoj 2020. godini i zbog poznatih razloga nije mogla sudjelovati navedenom, a umjesto učitelja Josipa Kvasnovskog otputovao je podvornik Igor Smoljo, koji je odveo sudionike na dodjelu.

Svečani program počeo je na trgu u Novim Zámkama pred kipa Antuna Bernolaka, gdje su sudionici odali počast prvom kodifikatoru književnog slovačkog jezika. Nakon svečanih govora i polaganja vijenaca od strane predstavnika raznih značajnih institucija, program je nastavljen u Carsko-kraljev-

súťaže. V roku 2022 ocenenie dostala aj učiteľka slovenčiny z Chorvátska Boženka Dasovićová. Projekt koordinovala riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová, ktorá sa taktiež zúčastnila na slávnostnom odovzdávaní cien.

V piatok 20. mája účastníci navštívili Múzeum Milana Rastislava Štefánika v Košariskách, následne aj Múzeum Dušana Jurkoviča, autora projektu Mohyly M. R. Štefánika na Bradle, prehliadku ktorej absolvovali tiež. V sobotu 21. mája navštívili ZOO v Bratislave.

Organizátormi súťaže boli Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, Štátny pedagogický ústav, Vydavateľstvo SNP – Mladé letá, Matica slovenská, Vydavateľstvo Matice slovenskej, Spolok slovenských spisovateľov, Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied a Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

Ocenení učitelja slovenského jazyka

Pri príležitosti 27. literárno-recitačno-dramatickej prehliadky v slovenskom jazyku *Slovenčina moja* v Jelisavci 12. novembra 2022 udelilo Slovenské kultúrne centrum Našice učiteľom slovenského jazyka, počas uplynulých niekoľkých rokov odišli do dôchodku, ocenenie za výrazný prínos k rozvoju slovenského školstva, zveľaďovaniu slovenského jazyka a vytváraníu trvalých hodnôt Slovákov v Chorvátsku. Sú to učiteľka Branka Kandžerová, Josip Kvasnovski a Vlatko Miksad, ako aj poradca pre slovenský jazyk pri Ministerstve vedy a vzdelávania Chorvátskej republiky Andrija Kuric.

skoj jahaonici, gdje je održana svečana dodjela nagrada. U 2022. godini nagradu je dobila i učiteljica slovačkog jezika iz Hrvatske Boženka Dasović. Projekt sudjelovanja sudionika iz Hrvatske koordinirala je ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kraj Vukšić, koja je također sudjelovala na svečanoj dodjeli nagrada.

U petak 20. svibnja sudionici su posjetili Muzej Milana Rastislava Štefánika u mjestu Košariská, a zatim i Muzej Dušana Jurkoviča, autora projekta Tumul M. R. Štefánika na Bradlu. Nakon toga sudionici su posjetili i spomenuti tumul te idućeg dana i ZOO vrt u Bratislavi.

Organizatori natjecanja bili su Ministarstvo školstva, znanosti, istraživanja i sporta Republike Slovačke, Ministarstvo kulture Republike Slovačke, Državni pedagoški ustav, Izdavaštvo SPN – Mladé leta, Matica slovačka, Izdavaštvo Matice slovačke, Društvo slovačkih pisaca, Jezikoslovni institut Ľudovíta Štúra Slovačke akademije znanosti i Ured za iseljene Slovake.

Nagrađeni učiteljji slovačkog jezika

Prigodom 27. literarno-recitatorsko-dramske smotre na slovačkom jeziku *Moj slovački* u Jelisavcu 12. studenog 2022. Slovački centar za kulturu Našice dodijelio je učiteljima slovačkoga jezika, koji su u posljednjih nekoliko godina umirovljeni, priznanje za značajan doprinos u razvoju slovačkog obrazovanja i usavršavanju slovačkog jezika te stvaranju trajnih vrijednosti Slovaka u Hrvatskoj. Riječ je o učiteljima Branki Kandžera, Josipu Kvasnovskom i Vlatku Miksadu, kao i savjetniku za slovački jezik pri Ministarstvu znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske Andriji Kuricu.

Udelenie uznania učiteľom slovenského jazyka, ktorí počas uplynulých niekoľkých rokov odišli do dôchodku

Dodjela priznanja učiteljima slovačkog jezika, koji su u posljednjih nekoliko godina umirovljeni

Branka Kandžerová

Branka Kandžerová (rod. Kraliková) sa narodila v Jelisavci v roku 1957. Základnú školu ukončila v Jelisavci a stredoškolské vzdelanie na Gymnáziu v Našičiach. Po ukončení gymnázia vyštudovala slovenský jazyk a literatúru na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. V školskom roku 1982/1983 začala pracovať ako učiteľka slovenského jazyka na dvoch školách: ZŠ Ivana Brníka Slovaka v Jelisavci a ZŠ 17. apríla v Našičiach – vysunuté pracovisko v Markovci Našickom.

Pracovala aj v Centre kultúry a informácií *Glas* Našice na príprave, nahrávaní a vysielaní rozhlasovej relácie v slovenskom jazyku. Na ZŠ Ivana Brníka Slovaka v Jelisavci sa na plný úväzok zamestnala v školskom roku 1992/1993, kde pôsobila do dôchodku. Na dôchodok odišla 31. augusta 2022.

Branka Kandžera

Branka Kandžera (rod. Kraljik) rodena je u Jelisavcu 1957. godine. Osnovnu školu završila je u Jelisavcu, a srednjoškolsko obrazovanje u Gimnaziji u Našicama. Nakon gimnazije studirala je slovački jezik i književnost na Filozofskom fakultetu Sveučilišta Komenskog u Bratislavi. U školskoj godini 1982. / 1983. počinje raditi kao učiteljica slovačkog jezika na dvije škole: OŠ Ivana Brnjika Slovaka u Jelisavcu i OŠ 17. travnja u Našicama – područna škola u Markovcu Našickom.

Također je radila u Centru za kulturu i informiranje *Glas* Našice na pripremi, snimanju i emitiranju radijske emisije na slovačkom jeziku. Zaposlila se s punim radnim vremenom u OŠ Ivana Brnjika Slovaka u Jelisavcu školske godine 1992. / 1993., gdje je radila do umirovljenja. U mirovini je od 31. kolovoza 2022. godine.

Josip Kvasnovski

Josip Kvasnovski sa narodil 25. mája 1953 v Josipovci Punitovskom. Po ukončení základného vzdelania v rodnom Josipovci študoval na Slovenskom gymnázium sv. Cyrila a Metoda v Ríme. Tu získal prvé poznatky a vedomosti zo slovenského jazyka a po absolvovaní Vyššej obchodnej školy Slavonški Brod študoval slovenský jazyk na Filozofickej fakulte v Novom Sade.

Koncom 70. rokov začal pracovať ako učiteľ slovenského jazyka a literatúry v rodnej obci. Na svojej životnej ceste mal možnosť spoznať kultúrny a hospodársky život svojej obce, čo do veľkej miery ovplyvnilo jeho učiteľské a kultúrne zameranie. Patrí do generácie, ktorá zažial začiatky oživovania národného povedomia a je jedným z tých, ktorí sa snažia čeliť prirodzenej asimilácii Slovákov žijúcich v Chorvátsku.

V 90. rokoch sa spolu s priaznivcami slovenskej reči a kultúry stal spoluzakladateľom slovenskej kultúrnej a národnostnej spoločnosti Maticy slovenskej v Chorvátsku (dnes Zväz Slovákov). Bol jej prvým predsedom a tuto funkciu plnil plných desať rokov. Hneď na začiatku pôsobenia Maticy slovenskej s poprednými slovakistami založil kultúrno-spoločenský časopis Slovákov v Chorvátsku *Prameň* a s nimi sa zaujímal o kultúrny život Slovákov v Chorvátsku. Do dôchodku odišiel v roku 2018.

Josip Kvasnovski

Josip Kvasnovski rođen je 25. svibnja 1953. u Josipovcu Punitovačkom. Nakon osnovnoškolskog obrazovanja u rodnom Josipovcu upisuje Slovačku gimnaziju Ćirila i Metoda u Rimu. Ovdje je stekao prva znanja slovačkog jezika, a nakon završene Više trgovačke škole u Slavonском Brodu, studirao je slovački jezik na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu.

Krajem sedamdesetih godina počeo je raditi kao profesor slovačkog jezika i književnosti u rodnom selu. Na svom životnom putu imao je priliku upoznati kulturni i gospodarski život svoga sela, što je uvelike utjecalo na njegovo učiteljsko i kulturno opredjeljenje. Pripada generaciji koja je doživjela početke preporoda nacionalne svijesti i jedan je od onih koji se pokušavaju oduprijeti prirodnoj asimilaciji Slovačka koji žive u Hrvatskoj.

Devedesetih godina, zajedno s poklonicima slovačkog jezika i kulture, postaje suosnivač slovačkog kulturnog i nacionalnog društva Maticy slovačke u Hrvatskoj (danas Savez Slovačka). Bio je njegov prvi predsjednik i ovu dužnost obnašao punih deset godina. Na samom početku djelovanja Maticy slovačke s vodećim slovakistima osniva kulturno-društveni časopis Slovačka u Hrvatskoj *Prameň* i zajedno s njima vodi kulturni život Slovačka u Hrvatskoj. Umirovljen je 2018. godine.

Vlatko Miksad

Vlatko Miksad sa narodil v roku 1957 v Iloku. S rodičmi sa v roku 1969 odsťahoval do Austrálie, kde ukončil jeden školský rok v Melbourne. V roku 1972 sa vrátil do Iloku, kde absolvoval základnú školu a gymnázium. V rokoch 1977 – 1983 študoval slovenský jazyk a literatúru na Univerzite Komenského v Bratislave. Od roku 1984 do 1997 bol striedavo učiteľom v Jelisavci, Markovci Našickom, Našičiach a v Súseku.

Vlatko Miksad

Vlatko Miksad rođen je 30. siječnja 1957. u Iloku. S roditeljima se 1969. preselio u Australiju, gdje je završio jednu školsku godinu u Melbourneu. Godine 1972. vraća se u Ilok, gdje završava osnovnu školu i gimnaziju. Od 1977. do 1983. studirao je slovački jezik i književnost na Sveučilištu Komenskog u Bratislavi. Od 1984. do 1997. naizmjenično je učitelj u Jelisavcu, Markovcu Našickom, Našicama i Suseku.

Neskôr pracoval ako tlmočník v mierových misiách UNTAES (1997 – 1998) a OBSE (1998 – 2022), ktoré pôsobili vo východnom Chorvátsku. V rokoch 1998 až 2022 pôsobil na viacerých školách, niekedy aj súčasne, a to v Iloku, Soľanoch, Osijeku a Višnjevcu.

Vlatkova činnosť v kultúre je mnohoraká: začínal ako tanečník, pokračoval ako choreograf, herec, režisér, dramaturg, a potom aj ako dlhoročný tajomník (1997 – 2000), podpredseda (2001 – 2004) a predseda (2005 – 2008) v Slovenskom kultúrno-osvetovom spolku Ľudovíta Štúra a v miestnej organizácii MS v Iloku – v rokoch 1965–2010. Je tvorcom, iniciátorom a zakladateľom folklórnej prehliadky ilockých Slovákov *Ilocké leto* v roku 1979 a v roku 2006 s hudobníkom Michalom Činčurakom inicioval, založil a organizoval prvý detský festival spevákov sólistov slovenských ľudových piesní *Na brehu pri Dunaji* v Iloku.

Je dlhoročným dopisovateľom slovenských časopisov a novín v Srbsku a Chorvátsku: *Hlas ľudu* (Nový Sad), *Vzlet* (Nový Sad), *Jednota* (Daruvar), *Prameň* (Osijek, Našice). Do roku 2022 má uverejnených viac ako 390 novinových článkov, rozhlasových príspevkov, humoresiek a prozaických textov.

Režiroval okolo 50 divadelných predstavení v slovenskom jazyku s deťmi i dospelými v Iloku, Soľanoch, Višnjevcu (Chorvátsko), tiež v Lugu, Erdeviku a v Pivnici (Srbsko). V roku 2014 zdigitalizoval všetkých 185 divadelných hier v slovenskom jazyku, ktoré boli uvedené v Iloku v období rokov 1914 – 2015.

Od roku 2021 prispieva do týždenného slovenského vysielania Rádia Ilok pod názvom *Okienko do dejín ilockých Slovákov* – doteraz to bolo viac ako 90 hodinových relácií.

Vlatko Miksad je autorom zbierok divadelných textov pre deti v slovenskom jazyku *Príbehy za oponou 1 a Príbehy za oponou 2*, spoluautorom publikácií *Slovenské divadlo v Iloku 1914 – 2008 – Slovačko kazalište u Iloku 1914. – 2008.* (Ružica Černi, Vlatko Miksad, Ratko Sudecký) a *Slovenský národný dom v Iloku 1952 – 1997 – 2014 – Slovački narodni dom u Iloku 1952. – 1997. – 2014.* (Vlatko Miksad, Ružica Černi, Štefan Jangl).

Je držiteľom viacerých osvedčení, ďakovných listov, diplomov, certifikátov a uznaní z oblasti zachovania tradícií a kultúry Slovákov, za mimoriadnu voľnočasovú činnosť s deťmi a mládežou v slovenských komunitách v zahraničí a za prínos v oblasti divadelného umenia a umeleckého prednesu udeľených spoločenskými, kultúrnymi, školskými a medzinárodnými organizáciami v Chorvátsku a v zahraničí.

V roku 2018 rozhodnutím prezidentky Chorvátskej republiky Kolindy Grabarovej Kitarovičovej získal Rad Dennice chorvátskej s podobizňou Kataríny Zrínskej ako dobrovoľný darca krvi (100 odberov, v roku 2022 125 odberov), od župana Vukovarsko-sriemskej župy Damira Dekanića dostal ďakovný list a Plaketu Červeného kríža. Na dôchodok odišiel 31. augusta 2022.

Kasnije je radio kao prevoditelj u mirovnim misijama UNTAES (1997. – 1998.) i OESS-u (1998. – 2022.) koje su djelovale u istočnoj Hrvatskoj. Od 1998. do 2022. radio je u nekoliko škola, ponekad i istovremeno, u Iloku, Soljanima, Osijeku i Višnjevcu.

Vlatkova djelatnost u kulturi je višestruka: započeo je kao plesač, nastavio kao koreograf, glumac, redatelj, dramaturg, a zatim i kao dugogodišnji tajnik (1997. – 2000.), potpredsjednik (2001. – 2004.) i predsjednik (2005. – 2008.) Slovačkog kulturno-prosvjetnog društva „Ľudovít Štur“ te u Matici slovačkoj u Iloku – u godinama

1965. – 2010. Tvorac je, inicijator i začetnik smotre folklora ilockih Slovaka *Ilocko ljeto* 1979. godine, a 2006. godine zajedno s glazbenikom Michalom Činčurakom inicirao je, utemeljio i organizirao prvi dječji festival solo pjevača slovačkih narodnih pjesama *Na obali kraj Dunava* u Iloku.

Dugogodišnji je dopisnik slovačkih časopisa i novina iz Srbije i Hrvatske: *Hlas ľudu* (Novi Sad), *Vzlet* (Novi Sad), *Jednota* (Daruvar), *Prameň* (Osijek, Našice). Do 2022. godine objavio je više od 390 novinskih članaka, radijskih priloga, humoreski i proznih tekstova.

Režirao je oko 50 kazališnih predstava na slovačkom jeziku s djecom i odraslima u Iloku, Soljanima, Višnjevcu (Hrvatska), također u Lugu, Erdeviku i Pivnici (Srbija). Godine 2014. digitalizirao je svih 185 predstava na slovačkom jeziku koje su u Iloku izvedene od 1914. do 2015. godine.

Od 2021. godine tekstovima pridonosi tjednoj slovačkoj emisiji na Radiju Ilok pod nazivom *Prozor u povijest ilockih Slovaka* – do sada više od 90 jednosatnih emisija.

Vlatko Miksad autor je zbirki kazališnih tekstova za djecu na slovačkom jeziku *Príbehy za oponou 1 i Príbehy za oponou 2* te koautor publikacije *Slovenské divadlo v Iloku 1914 – 2008 – Slovačko kazalište u Iloku 1914. – 2008.* (Ružica Černi, Vlatko Miksad, Ratko Sudecký) i *Slovenský národný dom v Iloku 1952 – 1997 – 2014 – Slovački narodni dom u Iloku 1952. – 1997. – 2014.* (Vlatko Miksad, Ružica Černi, Štefan Jangl).

Nositelj je više pohvalnica, zahvalnica, diploma, potvrda i priznanja na području očuvanja tradicije i kulture Slovaka, za izvanredne slobodne aktivnosti s djecom i mladima u slovačkim zajednicama u inozemstvu te za doprinos u području kazališne umjetnosti i umjetničke izvedbe koje su mu dodijelile društvene, kulturne, školske i međunarodne organizacije u Hrvatskoj i inozemstvu.

Odlukom predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar Kitarović 2018. godine primio je Red Danice hrvatske s likom Katarine Zrinski za 100 dobrovoljnih davanja krvi, a 2022. godine župan Vukovarsko-srijemske županije Damir Dekanić udijelio mu je zahvalnicu i plaketu Crvenog križa za 125 dobrovoljnih darivanja krvi. U mirovini je od 31. kolovoza 2022. godine.

Andrija Kuric

Andrija Kuric sa narodil v roku 1954 v Josipovci Punitovskom. Maturoval na Slovenskom gymnáziu sv. Cyrila a Metoda v Ríme (1973). Vysokoškolské štúdium – slovakistiku a germanistiku – absolvoval na Filozofickej fakulte v Novom Sade. Ako učiteľ pôsobil v Jelisavci, na Radoši a v Iloku.

Aktívne pracoval v Slovenskom kultúrno-osvetovom spolku Ľudovita Štúra v Iloku. Viedol detskú folklórnu skupinu a bol členom a režisérom divadelnej pobočky. Bol tajomníkom Odbočky pre Slovákov v Chorvátsku pri Zväze Čechov a Slovákov a dopisovateľom časopisov Jednota, Hlas ľudu a spolupracovníkom Novosadského rozhlasu.

V roku 1990 pracoval vo funkcii viceprimátora zastupiteľstva mesta Ilok. V rokoch 1991 až 1996 žil a pracoval so svojou rodinou vo Frankfurte n/M v Nemecku. V roku 1996 sa s rodinou vracia do Chorvátska do Osijeku. V septembri 1996 v Osijeku v internáte Hotelovej akadémie dostáva miesto pedagóga vychovávateľa. V roku 2002 je zvolený za predsedu Zväzu Slovákov a pracuje ako predseda do roku 2014. Od roku 2002 moderuje raz do týždňa vysielanie v slovenskej reči v Rádiu Osijek a od roku 2009 aj vysielanie v slovenskej reči na Rádiu Slatina.

Aktívne skúma a píše o živote slovenskej národnostnej menšiny v Chorvátsku, je autorom a spoluautorom viac ako 40 kníh. V roku 2005 bol ministrom školstva Chorvátska Draganom Primorcom vymenovaný za poradcu pre slovenský jazyk a literatúru. Popri zamestnaní aktívne pôsobil vo Zväze Slovákov. Od roku 2000 je zástupcom redaktora časopisu *Prameň* a v období 2004 až 2014 jeho redaktorom. V roku 2018 bol zvolený za predsedu miestnej organizácie MS v Osijeku. Do dôchodku odišiel v roku 2020.

Andrija Kuric

Andrija Kuric rođen je 1954. godine u Josipovcu Punitovačkom. Maturirao je na Slovačkoj gimnaziji sv. Ćirila i Metoda u Rimu (1973.). Završio je studij slovakistike i germanistike na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu. Radio je kao učitelj u Jelisavcu, Radošu i Iloku.

Aktivno je djelovao u Slovačkom kulturno-prosvjetnom društvu „Ľudovit Štur“ u Iloku. Vodio je dječju folklornu skupinu te bio član kazališne skupine i redatelj. Bio je tajnik Podružnice za Slovake u Hrvatskoj pri Savezu Čeha i Slovaka te dopisnik časopisa Jednota, Hlas ľudu i suradnik Novosadskog radija.

Godine 1990. obnaša dužnost potpredsjednika Gradskog vijeća Iloka. Od 1991. do 1996. živio je i radio sa svojom obitelji u Frankfurtu n/M u Njemačkoj. Godine 1996. se s obitelji vratio u Hrvatsku u Osijek. U rujnu 1996. godine u Osijeku, u Domu hotela Akademija, dobiva mjesto nastavnika odgajatelja. Godine 2002. izabran je za predsjednika Saveza Slovaka i na kulturnom području u ulozi predsjednika djeluje do 2014. Od 2002. jednom tjedno vodi emisiju na slovačkom jeziku na Radiju Osijek, a od 2009. i na Radiju Slatina.

Aktivno istražuje i piše o životu slovačke nacionalne manjine u Hrvatskoj, autor je i suautor više od 40 knjiga. Godine 2005. ministar obrazovanja Republike Hrvatske Dragan Primorac imenovao ga je savjetnikom za slovački jezik i književnost. Uz posao bio je aktivan u Savezu Slovaka. Od 2000. zamjenik je urednika časopisa *Prameň*, a od 2004. do 2014. i njegov urednik. Godine 2018. izabran je za predsjednika Matice slovačke Osijek. Umirovljen je 2020. godine.

MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

V pôsobení Slovenského kultúrneho centra Našice je bežná medzinárodná spolupráca a to hlavne s Dolnou zemou a Slovenskou republikou. Slovenské kultúrne centrum Našice sa aktívne podieľa na pracovných stretnutiach, konferenciách či iných formách medzinárodnej spolupráce v oblasti kultúry, vzdelávania či informovania. Slovenské kultúrne centrum Našice v roku 2022 venovalo značnú pozornosť medzinárodným projektom.

V roku 2022 realizáciou troch aktivít bol úspešne završený štvorročný projekt *Sebaidentifikácia v multietnickom prostredí ako prostriedok etnickej tolerancie – JaSom* schválený Národnou agentúrou Erasmus+ pre vzdelávanie a odbornú prípravu. Zároveň bol naštartovaný nový projekt *Minoritná kultúra ako prostriedok pre sebaidentifikáciu a posilnenie inklúzie v multietnickom prostredí – MySme* jeho úvodným stretnutím realizovaným v Banskej Bystrici.

Obnovené bolo Memorandum o spolupráci Slovenského národného múzea – Múzea kultúry Chorvátov na Slovensku a Slovenského kultúrneho centra Našice, čím sa vytvorili formálne predpoklady na pokračovanie spolupráce, ktorá trvá od roku 2016, kedy bolo takéto memorandum podpísané prvýkrát.

V roku 2022 vzdali Chorvátsko a Slovensko hold významnému predstaviteľovi slovenského literárneho realizmu Martinovi Kukučínovi spoločným projektom vyhotovenia pamätnej tabule a pamätnej lavičky.

Ako súčasť celochorvátskeho programu Dní európskeho dedičstva, ktoré pripravilo Ministerstvo kultúry a médií Chorvátskej republiky, sa realizoval projekt *Stretnutie folkloristov*. Toto podujatie sa konalo v Josipovci Punitovskom pod vedením odborníkov zo Slovenska a s finančnou podporou Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

MEĐUNARODNA SURADNJA

Aktivnosti Slovačkog centra za kulturu Našice uključuju međunarodnu suradnju, uglavnom s Donjom zemljom i Republikom Slovačkom. Aktivno sudjelovanje zabilježeno je na radnim sastancima, konferencijama ili drugim oblicima međunarodne suradnje u području kulture, obrazovanja ili informiranja. Osim toga, Slovački centar za kulturu Našice je u 2022. godini veliku pažnju posvetio međunarodnim projektima.

U 2022. godini provedbom triju aktivnosti uspješno je završen četverogodišnji projekt koji je odobrila nacionalna agencija Erasmus+ za obrazovanje i stručnu pripremu *Samoidentifikacija u multietničkom okruženju kao sredstvo etničke tolerancije – JaSam*. Istodobno je pokrenut novi projekt *Manjinska kultura kao sredstvo samoidentifikacije i jačanja inkluzije u multietničkom okruženju – MiSmo*, čiji je prvi sastanak održan u Banskoj Bystrici.

Obnovljen je Memorandum o suradnji između Slovačkog narodnog muzeja – Muzeja kulture Hrvata u Slovačkoj i Slovačkog centra za kulturu Našice, čime su stvoreni formalni preduvjeti za nastavak suradnje koja traje od 2016. godine, kada je takav memorandum prvi put potpisan.

U 2022. godini Hrvatska i Slovačka odale su počast Martinu Kukučínu, značajnom predstavniku slovačkog književnog realizma, zajedničkim projektom izrade spomen-ploče i spomen-klupe.

U sklopu nacionalnog programa Dani europske baštine, koji je pripremilo Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske, proveden je projekt *Susret folklorista*. Ovaj projekt, uz financijsku potporu Ureda za iseljene Slovačke, odvijao se u Josipovcu Punitovačkom pod vodstvom stručnjaka iz Slovačke.

Obnovené Memorandum o spolupráci Slovenského národného múzea – Múzea kultúry Chorvátov na Slovensku a Slovenského kultúrneho centra Našice

Obnovenie Memoranda o spolupráci medzi Slovenským národným múzeom – Múzeom kultúry Chorvátov na Slovensku a Slovenským kultúrnym centrom Našice na roky 2022 – 2028 sa uskutočnilo 11. júna 2022 v sídle SKC Našice.

Memorandum o spolupráci podpísali riaditeľ Múzea kultúry Chorvátov na Slovensku Andrej Solár a riaditeľka SKC Našice Sandra Kraljová Vukšičová za prítomnosti veľvyslancu Slovenskej republiky v Záhrebe, J. E. Petra Suska, poslanca za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimira Bileka, riaditeľa Úradu pre ľudské práva a práva národnostných menšín Chorvátskej republiky Alena Tahiriho, predsedu Zväzu Slovákov Mirka Vavru a kustódky SKC Našice Tatjany Seničaninovej.

Týmto aktom sa vytvorili formálne predpoklady na pokračovanie spolupráce, ktorá trvá od roku 2016, kedy bolo takéto memorandum po prvýkrát podpísané na Veľvyslanectve Chorvátskej republiky v Slovenskej republike v Bratislave.

Obnovljen Memorandum o suradnji Slovačkog nacionalnog muzeja – Muzeja kulture Hrvata u Slovačkoj i Slovačkog centra za kulturu Našice

Obnavljanje Memoranduma o suradnji između Slovačkog nacionalnog muzeja – Muzeja kulture Hrvata u Slovačkoj te Slovačkog centra za kulturu Našice za razdoblje 2022. – 2028. održano je 11. lipnja 2022. u sjedištu SCK Našice.

Memorandum su u prisutnosti veleposlanika Republike Slovačke u Hrvatskoj Nj. E. Petra Suska, zastupnika za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru Vladimira Bileka, ravnatelja Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Alena Tahirija, predsjednika Saveza Slovaka Mirka Vavre te kustosice SCK Našice Tatjane Seničanin potpisali ravnatelj Muzeja kulture Hrvata u Slovačkoj Andrej Solar i ravnateljica SCK Našice Sandra Kralj Vukšić.

Ovim činom stvorene su i formalne pretpostavke za nastavak suradnje, koja traje od 2016. godine, kada je u Bratislavi prvi puta potpisan ovakav memorandum u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Republici Slovačkoj u Bratislavi.

Obnovené Memorandum o spolupráci Slovenského národného múzea – Múzea kultúry Chorvátov na Slovensku a Slovenského kultúrneho centra Našice 11. júna 2022 v Našiciach. Zľava doprava: veľvyslanec Slovenskej republiky v Záhrebe J. E. Peter Susko, riaditeľ Múzea kultúry Chorvátov na Slovensku Andrej Solár, poslanec za českú a slovenskú národnostnú menšinu v Chorvátskom parlamente Vladimír Bilek, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšičová, predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra, riaditeľ Úradu pre ľudské práva a práva národnostných menšín Alen Tahiri a kustódka Slovenského kultúrneho centra Našice Tatjana Seničaninová

Obnovljen Memorandum o suradnji Slovačkog nacionalnog muzeja – Muzeja kulture Hrvata u Slovačkoj i Slovačkog centra za kulturu Našice 11. lipnja 2022. u Našicama. Slijeva nadesno: veleposlanik Republike Slovačke u Hrvatskoj Nj. E. Peter Susko, ravnatelj Muzeja kulture Hrvata u Slovačkoj Andrej Solar, zastupnik za češku i slovačku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru Vladimir Bilek, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić, predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra, ravnatelj Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Alen Tahiri i kustosica Slovačkog centra za kulturu Našice Tatjana Seničanin

Lavičku Martinovi Kukučínovi v obci Selce 24. novembra 2022 slávnostne odhalili Veľvyslanec Slovenskej republiky v Záhrebe Peter Susko a starosta obce Selce Ivan Marijančević

Klupu Martinu Kukučínu u Selcima su 24. studenog 2022. svečano otkrili veleposlanik Republike Slovačke u Zagrebu Peter Susko i gradonačelnik Selca Ivan Marijančević

Pamätná tabuľa a lavička Martinovi Kukučínovi

Martin Kukučín, slovenský lekár a spisovateľ, ktorý veľkú časť svojho pracovného života pôsobil ako lekár v Selciach na ostrove Brač pred bezmála 130 rokmi, nesmierne okrem svojho rodného Slovenska miloval aj Chorvátsko a život na chorvátskom ostrove, kde sa zoznámil so svojou manželkou, Chorvátkou Pericou Didulicovou. Jeho životná púť viedla z Chorvátska až do ďalekého juhoamerického Čile, kde v Punta Arenas spolunažíval s chorvátskou emigráciou. V Chorvátsku aj zomrel a bol pochovaný, kým jeho pozostatky neboli v roku 1928 prenesené na Národný cintorín v Martine. Ako silno bol Kukučín Chorvátsku naklonený, hovorí jeho výrok: *Keby som nebol Slovákom, chcel by som byť Chorvátom.*

Tomuto výnimočnému človeku, významnému predstaviteľovi slovenského literárneho realizmu, vzdali Chorvátsko a Slovensko hold spoločným projektom vyhotovenia pamätnej tabule a pamätnej lavičky. Dňa 24. novembra veľvyslanec Slovenskej republiky v Záhrebe Peter Susko spolu s predstaviteľmi mesta slávnostne odhalili pamätnú tabuľu a lavičku slovensko-chorvátskeho priateľstva v Selciach, ktorú z kameňa vytesali miestni kamenári. Lavička bola zhotovená v spolupráci Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Záhrebe a Slovenského kultúrneho centra Našice a vďaka finančnej podpore Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

Záverečné stretnutie v rámci projektu JaSom v Banskej Bystrici

Od 1. do 3. júna 2022 sa v Banskej Bystrici konalo záverečné stretnutie projektu Erasmus+ *Sebaidentifikácia v multietnickom prostredí ako prostriedok etnickej tolerancie – JaSom.*

V rámci projektu sa konali tri aktivity:

- **Nadnárodné stretnutie projektového tímu**, počas ktorého sa partneri zo Slovenska, Rumunska, Srbska a Chorvát-

Spomen-ploča i klupa Martinu Kukučínu

Martin Kukučín, slovački liječnik i književnik, koji je prije gotovo 130 godina veliki dio svog radnog vijeka proveo kao liječnik u Selcima na otoku Braču, osim rodne Slovačke neizmerno je volio i Hrvatsku i život na hrvatskom otoku, gdje je upoznao svoju suprugu, Hrvaticu Pericu Didulić. Njegov životni put vodio je iz Hrvatske u daleki južnoamerički Čile, gdje je živio s hrvatskom emigracijom u Punta Arenasu. U Hrvatskoj je umro i bio pokopan sve do prijenosa njegovih posmrtnih ostataka na Nacionalno groblje u Martinu 1928. godine. Koliko je Kukučín bio naklonjen Hrvatskoj govori njegova izjava: *Da nisam Slovak, htio bih biti Hrvat.*

Ovoj iznimnoj osobi, značajnom predstavniku slovačkog književnog realizma, Hrvatska i Slovačka odale su počast zajedničkim projektom – spomen-pločom i klupom. Veleposlanik Republike Slovačke u Zagrebu Peter Susko 24. studenoga zajedno s predstavnicima grada svečano je otkrio spomen ploču i klupu slovačko-hrvatskog prijateljstva u Selcima, koju su u kamenu isklesali domaći klesari. Klupa je izrađena u suradnji Veleposlanstva Republike Slovačke u Zagrebu i Slovačkog centra za kulturu Našice uz financijsku potporu Ureda za iseljene Slovačke.

Završni susret u okviru projekta JaSam u Banskej Bystrici

Od 1. do 3. lipnja 2022. u Banskej Bystrici održan je završni susret projekta Erasmus+ *Samoidentifikacija u multietničkom okruženju kao sredstvo etnicke tolerancije – JaSam.*

U okviru projekta održane su tri aktivnosti:

- **Međunarodni susret projektog tima** tijekom kojeg su se partneri iz Slovačke, Rumunjske, Srbije i Hrvatske bavili završnim aktivnostima i ekonomskom stranom projekta.

Spoločná fotografia účastníkov projektu JaSom zo Slovenska, Rumunska, Srbska a Chorvátska v Banskej Bystrici 1. – 3. júna 2022

Zajednička fotografija sudionika projekta JaSam iz Slovačke, Rumunjske, Srbije i Hrvatske u banskoj Bystrici 1.-3. lipnja 2022.

ska zaoberali záverečnými aktivitami a ekonomickou stránkou projektu.

- **Školenie**, ktorého účastníkmi boli pedagógovia zo slovenských škôl a vedúci folklórnych súborov z partnerských krajín.

- **Konferencia na Gymnáziu J. G. Tajovského v Banskej Bystrici.** Účastníkmi konferencie boli žiaci troch tried, ktorým bol prezentované informácie o živote slovenskej menšiny z partnerských krajín. Chorvátsko predstavilo vydateľskú činnosť výstavou publikácií Slovákov v Chorvátsku, zvlášť publikáciu *Tradičijska kultura Josipovca – kako nam je dobro bilo – Tradična kultura Josipovca – ako nám dobre bolo*, ktorú predstavila autorka Anica Popovićová a publikáciu Slovenského kultúrneho centra Našice *Druhých päť rokov pôsobenia Slovenského kultúrneho centra Našice 2016 – 2020, Druhých päť rokov na jednotku – Drugih pet godina djelovanja Slovačkog centra za kulturu Našice 2016. – 2022., Drugih pet za pet* predstavila riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová. Účastníci projektu si pozreli program *MIESTO NA ZEMI – Obrazy z Dolnej zeme*, ktorého autorom je Mgr. art. Martin Urban, PhD. a interpretom Univerzitného folklórneho spolku Mladosť.

Stretnutie folkloristov

44

V rámci Dní európskeho dedičstva sa Slovenské kultúrne centrum Našice zúčastnilo s projektom Stretnutie folkloristov. V spolupráci s miestnou organizáciou MS v Josipovci a s finančnou podporou Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí v dňoch 30. septembra až 2. októbra 2022 zorganizovalo v Josipovci Punitovskom trojdňovú kreatívnu dielňu pre folkloristov slovenských spolkov a milovníkov slovenského folklóru. Dielňa bola upriamená na spracovanie materiálu autochtónneho hmotného a nehmotného kultúrneho dedičstva Slovákov, a najmä uvedomenie si dôležitosti využívania tradícií vlastného prostredia pri tvorbe repertoáru folklórneho súboru.

- **Edukácia** na kojoj su prisustvovali pedagozi slovačkog jezika i voditelji folklornih društava partnerskih zemalja.

- **Konferencija u Gimnaziji J. G. Tajovskog u Banskoj Bystrici.** Sudionici konferencije bili su učenici triju razreda, kojima je predstavljen život slovačke manjine iz partnerskih zemalja. Hrvatska je predstavila izdavačku djelatnost malom izložbom publikacija Slovaka u Hrvatskoj, a posebno publikaciju *Tradičijska kultura Josipovca – kako nam je dobro bilo – Tradična kultura Josipovca – ako nám dobre bolo*, koju je predstavila Anica Popović te publikaciju Slovenského kultúrneho centra za kulturu Našice pod nazivom *Druhých päť rokov pôsobenia Slovenského kultúrneho centra Našice 2016 – 2020, Druhých päť rokov na jednotku – Drugih pet godina djelovanja Slovačkog centra za kulturu Našice 2016. – 2022., Drugih pet za pet* koju je predstavila ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić. Za sudionike projekta organiziran je kulturno-umjetnički program pod nazivom *MJESTO NA ZEMLJI – Slike iz Donje zemlje* autora dr. sc. Martina Urbana, mag. art. u izvedbi Sveučilišnog folklornog društva Mladosť.

Susret folklorista

U obilježavanju Dana europske baštine Slovački centar za kulturu Našice sudjelovao je s projektom Susret folklorista. U suradnji s Maticom slovačkom Josipovac te uz financijsku podršku Ureda za iseljene Slovačke od 30. rujna do 2. listopada 2022. u Josipovcu Punitovačkom organizirao je trodnevnu kreativnu radionicu za folkloriste slovačkih udruga i ljubitelje slovačkog folklora. Fokus radionice bio je na obradi autohtone nematerijalne i materijalne kulturne baštine Slovačke, odnosno osvještavanje važnosti korištenja tradicija vlastite sredine u izgradnji repertoara udruge ili folklornog društva.

Tijekom radionice tridesetak polaznika iz šest matica slovačkih upoznalo se s metodologijom istraživanja, aplikacijom rezultata istraživanja u konkretna scenska djela, osnovama dramaturgije, koreografije i režije. Jedan dio radionice bio

Okolo 30 účastníkov zo šiestich matíc slovenských sa počas dielne zoznámilo s metodológiou výskumu, aplikáciou výsledkov výskumu v konkrétnych scénických dielach, základmi dramaturgie, choreografie a réžie. Jedna časť dielne bola venovaná oboznámeniu účastníkov s modernou didaktikou práce s interpretmi širokého generačného spektra.

Cieľom bolo dosiahnuť zvýšenie kvality interpretov na scéne, návrat k pôvodnej kultúre a posilnenie národnej kultúry zblížením sa mladých milovníkov folklóru a jeho interpretov s najstaršími nositeľmi slovenskej kultúry v Chorvátsku. Vedúcim dielne bol Mgr. art. Martin Urban, PhD., odborník zo Slovenska s dlhoročnou skúsenosťou v práci s folklórnymi súbormi a scénickým umením. Projekt svojou prítomnosťou podporili predsedníčka miestnej organizácie MS v Josipovci Rozalija Kukučková a predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra.

je posvečen upoznavaniu polazníka s modernom didaktikom rada s izvođačima širokog generacijskog spektra.

Održavanjem radionice željelo se postići povećanje učinkovitosti i kvalitete izvođača na polju scenske prezentacije, povratak izvornom fenomenu autohtone kulture i jačanje nacionalne kulture povezivanjem mladih ljubitelja folkloru i njegovih interpretatora s najstarijim nositeljima slovačke kulture u Hrvatskoj. Voditelj radionice bio je dr. sc. Martin Urban, mag. art., stručnjak iz Slovačke s dugogodišnjim iskustvom u radu s folklornim društvima i scenskom umjetnošću. Podršku projektu svojim prisustvom iskazali su predsjednica MS Josipovac Rozalija Kukučka te predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra.

Účastníci projektu *Stretnutie folkloristov z miestnych organizácií matíc slovenských z Osijeku, Iloku, Josipovca Punitovského, Jelisavca, Soljana a Jakšića*, organizatori projektu zo Slovenského kultúrneho centra Našice a vedúci dielni Mgr. art. Martin Urban, PhD. 30. septembra – 2. októbra 2022 v Josipovci Punitovskom

Sudionici projekta *Susret folklorista iz matice slovačkih iz Osijeka, Iloka, Josipovca Punitovačkog, Jelisavca, Soljana i Jakšića*, organizatori projekta iz Slovačkog centra za kulturu Našice te voditelj radionice dr. sc. Martin Urban, mag. art., 30. rujna – 2. listopada 2022. u Josipovcu Punitovačkom

Prvé nadnárodné stretnutie k projektu *MySme* v Banskej Bystrici

V priestoroch novej budovy Ekonomickej fakulty Univerzity Mateja Bela (ďalej UMB) v Banskej Bystrici sa v dňoch 15. – 16. novembra 2022 konalo prvé nadnárodné stretnutie partnerov z Chorvátska, Rumunska, Srbska, Francúzska a Slovenska. Témou rokovania bol projekt *Minoritná kultúra ako prostriedok pre sebaidentifikáciu a posilnenie inklúzie v multietnickom prostredí – MySme*, ktorý bol UMB schválený Národnou agentúrou Erasmus+ pre vzdelávanie a odbornú prípravu vo Výzve 2022.

V prvý deň stretnutia o programe Erasmus+, o oprávnených kategóriách výdavkov, základných pravidlách čerpania grantových prostriedkov a administratívnom manažmente projektu partnerov informovala Ing. Zuzana Kvetková, finanč-

Prvi međunarodni susret uz projekt *MiSmo* u Banskej Bystrici

U prostorijama nove zgrade Ekonomskog fakulteta Sveučilišta Mateja Bela (dalje SMB) u Banskej Bystrici 15. i 16. studenoga 2022. održan je prvi međunarodni susret partnera iz Hrvatske, Rumunjske, Srbije, Francuske i Slovačke. Tema susreta bio je projekt *Manjinska kultura kao sredstvo samoidentifikacije i jačanja uključenosti u multietničkom okruženju – MiSmo*, kojeg je Sveučilištu Mateja Bela odobrila nacionalna agencija Erasmus+ za obrazovanje i strukovno osposobljavanje u Pozivu 2022.

Prvog dana susreta o programu Erasmus+, o prihvatljivim kategorijama troškova, osnovnim pravilima korištenja bespovratnih sredstava i administrativnom upravljanju projektom

ná manažérka pre medzinárodné projekty z Univerzitého centra pre medzinárodné projekty, ktorá je aj finančnou manažérkou projektu.

Nasledujúci deň bol zameraný na samotný projekt, predstavenie projektových partnerov a rozdelenie projektových aktivít. V úvode rokovania partnerov projektu a všetkých zúčastnených pozdravila prorektorica pre medzinárodnú spoluprácu a celoživotné vzdelávanie doc. PhDr. Katarína Chovancová, PhD., ktorá je zároveň aj garantkou projektu. V príhovore stručne vyzdvihla význam a ciele tohto projektu pre UMB, ako aj snahu Metodického centra (ďalej MC) UMB pre Slovákov žijúcich v zahraničí, ktoré projekt pripravilo a bude jeho hlavným riešiteľom v nadchádzajúcom trojročnom období (2022 – 2025). Hlavnou riešiteľkou projektu je PhDr. Zuzana Drugová z MC UMB pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

Partnermi projektu sú: Slovenské kultúrne centrum Našice (Chorvátsko), Slovenské vojvodinské divadlo (Srbsko), Teoretické lýceum Jozef Kozáček v Bodonoši (Rumunsko) a Slovenská materská škola Margarétka z Paríža (Francúzsko). Na prvom stretnutí sa zúčastnili: Sandra Kraljová Vukšićová, Tatjana Seničaninová, Viera Krstovská, Jaroslav Chalupka, Alexandru Mlinarcsik, Andreia Albinka Mlinarcsiková, Zuzana Colinet Fodorová, Matúš Druga, Martin Urban, Katarína Hitzingerová, Ján Chrfan a Radka Cachovanová.

Projekt MySme bol podaný v oblasti KA2 Spolupráca medzi organizáciami a inštitúciami (Partnerstvá pre spoluprácu

partnere je informovala Ing. Zuzana Kvetková, finančná voditeľka za medzinárodné projekty z Sveučilišnog centra za medzinárodné projekty, koja je ujedno i financijska voditeljica projekta.

Sljedeći dan bio je fokusiran na sam projekt, predstavljajući projektne partnere i raspodjelu projektne aktivnosti. Na početku susreta projektne partnere i sve sudionike pozdravila je prorektorica za međunarodnu suradnju i cjeloživotno obrazovanje doc. PhDr. Katarína Chovancová, PhD., koja je ujedno i jamac projekta. U svom je govoru ukratko istaknula važnost i ciljeve ovog projekta za SMB, kao i napore Metodološkog centra (dalje MC) za iseljene Slovake SMB, koji je pripremio projekt i bit će njegov glavni nositelj u nadolazećem trogodišnjem razdoblju (2022. – 2025.). Glavna nositeljica projekta je dr. sc. Zuzana Drugová iz SMB MC za iseljene Slovake.

Partneri na projektu su: Slovački centar za kulturu Našice (Hrvatska), Slovačko vojvođansko kazalište (Srbija), Evangelička gimnazija Jozefa Kozáčka u Bodonošu (Rumunjska) i Slovački dječji vrtić Margarétka iz Pariza (Francuska). Na prvom susretu sudjelovali su: Sandra Kralj Vukšić, Tatjana Seničanin, Viera Krstovská, Jaroslav Chalupka, Alexandru Mlinarcsik, Andreia Albinka Mlinarcsik, Zuzana Colinet Fodorová, Matúš Druga, Martin Urban, Katarína Hitzingerová, Ján Chrfan i Radka Cachovanová.

Projekt MiSmo prijavljen je u području KA2 Suradnja organizacija i institucija (Partnerstva za suradnju – Kooperativna

Účastníci projektu MySme v Bánskej Bystrici 14. – 16. novembra 2022. Zľava doprava: Zuzana Colinet Fodorová, Zuzana Drugová, Katarína Hitzingerová, Matúš Druga, Viera Krstovská, Sandra Kraljová Vukšićová a Alexandru Mlinarcsik

Sudionici projekta MiSmo u Banskjoj Bystrici 14. – 16. studenog 2022. Slijeva nadesno: Zuzana Colinet Fodorová, Zuzana Drugová, Katarína Hitzingerová, Matúš Druga, Viera Krstovská i Sandra Kralj Vukšić i Alexandru Mlinarcsik

- Kooperačné partnerstvá). Cieľom projektu je príprava didaktických filmov, určených úplným začiatčikom a skupinám, ktoré majú záujem vzdelávať deti v slovenskom jazyku, ale nesmerujú k absolvovaniu rozdielových skúšok na Slovensku. Vzdelávacie filmy budú spracované tak, aby sa deti aj ďalší začiatčnici naučili komunikovať v slovenskom jazyku čo najprirodzenejším spôsobom. Materiálnym výsledkom projektu bude databáza najmenej 40 online dostupných didaktických filmov. Po obsahovej stránke budú filmy rámcované v 4 tematických okruhoch (Prvky kultúry, Tradičná kultúra vlastného prostredia, Medzigeneračná spolupráca a Dramatické umenie vo vzdelávaní) a každú z tém bude garantovať jedna z partnerských krajín.

Stretnutie prebehlo podľa pripraveného programu a všetci zúčastnení projektoví partneri dostali po ukončení stretnutia certifikáty o účasti, rozdelili si projektové aktivity a stanovili si termín ďalšieho stretnutia.

partnerstva). Cilj projekta je priprema didaktičkih filmova, namijenjenih potpunim početnicima i grupama koje su zainteresirane za obrazovanje djece na slovačkom jeziku, ali nemaju za cilj polaganje razlikovnih ispita u Slovačkoj. Edukativni filmovi bit će osmišljeni tako da djeca i drugi početnici nauče komunicirati na slovačkom jeziku na što prirodniiji način. Materijalni rezultat projekta bit će baza podataka od najmanje 40 didaktičkih filmova dostupnih online. Sadržajno će filmovi biti uokvireni u 4 tematske cjeline (Elementi kulture, Tradicijska kultura vlastite sredine, Međugeneracijska suradnja i Dramska umjetnost u obrazovanju), a za svaku pojedinu temu odgovorna je jedna zemlja partner.

Susret se odvijao prema pripremljenom programu te su svi projektni partneri, koji su sudjelovali, nakon susreta dobili potvrde o sudjelovanju, podijelili projektne aktivnosti i dogovorili termin sljedećeg susreta.

2 DRUHÁ ROČENKA DRUGI GODIŠNJAK

PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ

Dôležitý počin Slovenského kultúrneho centra Našice v oblasti publikačnej činnosti predstavuje naštartovanie periodickej publikácie Ročenka Slovenského kultúrneho centra Našice, najmä Ročenka Slovenského kultúrneho centra Našice za rok 2021, v ktorej sú v deviatich kapitolách na temer sedemdesiatich stranách zaznamenané dôležité aktivity v danom roku.

Okrem prvej ročenky Slovenského kultúrneho centra Našice bola vydaná aj zbierka *Kvapky XVII* – zbierka básní a próz žiakov základných s stredných škôl slovenských tried v Chorvátsku.

Okrem uvedených dvoch vlastných publikácií, boli z dielne SKC Našice publikované príspevky v troch zahraničných publikáciách.

PUBLIKACIJSKA DJELATNOST

Važan korak Slovačkog centra za kulturu Našice na području izdavačke djelatnosti predstavlja pokretanje periodičkog izdanja Godišnjaka Slovačkog centra za kulturu Našice, odnosno Godišnjaka Slovačkog centra za kulturu Našice za 2021. godinu, u kojem su u devet poglavlja na nešto manje od sedamdeset stranica istaknute značajne aktivnosti u toj godini.

Osım prvog Godišnjaka Slovačkog centra za kulturu Našice objavljena je i zbirka *Kvapky XVII* – zbirka pjesama i proze učenika osnovnih i srednjih škola slovačke nastave u Hrvatskoj

Uz navedene dvije vlastite publikacije, objavljeni su radovi u tri strane publikacije.

Vydania SKC Našice / Izdanja SCK Našice

Ročenka slovenskega kulturnega centra Našice za rok 2021 – Godišnjak Slovačkog centra za kulturu Našice za 2021. godinu

Zbirka básni a próz žiakov základných s stredných škôl slovenských tried v Chorvátsku Kvapky XVII

Príspevky v zahraničných publikáciách / Radovi u stranim publikacijama

- Kralová-Vukšićová, S., 2022. Slovenské kultúrne centrum Našice obnovilo Memorandum o spolupráci so Slovenským národným múzeom – Múzeom kultúry Chorvátov na Slovensku a predstavilo výstavu Osobnosti Chorvátov na Slovensku. In: Slovenský svetový kalendár 2023. Roč. 7, Nový Sad: Slovenský kultúrny klub v Srbsku, s. 87 – 90.
- T. Seničaninová: Slovensko – partnerská krajina na 26. medzinárodnom festivale čipky v Lepoglave, In: Slovenský svetový kalendár 2023, Roč. 7, Nový Sad: Slovenský kultúrny klub v Srbsku, s. 91 – 94.
- S. Kralj Vukšić: Slovenčina naša – integrujúci prvok vo výchovno-vzdelávacom procese na národnostných školách. In: Slovenčinár, Pedagogické metodické centrum Slovákov v Maďarsku, Békešská Čaba 2022, s. 34 – 38.
- S. Kralj Vukšić: Osobnosti slovenskej literatúry v interkultúrnych kontextoch. In: Slovenčinár, Pedagogické metodické centrum Slovákov v Maďarsku, Békešská Čaba 2022, s. 101 – 103.
- S. Kralj Vukšić: K problematike starostlivosti o krajanov prostredníctvom Konceptie štátnej politiky vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí na obdobie rokov 2022 – 2026. In: Stála konferencia Slovenská republika a Slováci žijúci v zahraničí, 2022, Bratislava 2022, Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí, s. 42 – 44.

Slovenský svetový kalendár 2023, Roč. 7

Stála konferencia Slovenská republika a Slováci žijúci v zahraničí, 2022

Slovenčinár, 2022

INFORMAČNO- DOKUMENTAČNÁ ČINNOSŤ

Šírenie informácií v elektronických a tlačených médiách najmä v slovenskom jazyku je veľmi dôležité pre zviditeľňovanie Slovenského kultúrneho centra Našice a komunikáciu v rámci Chorvátska, avšak aj so Slovenskom a krajinami vo svete. Hlavné elektronické médium, ktoré informuje a propaguje Slovenské kultúrne centrum Našice je dvojjazyčná webová stránka www.skc.hr s prepojením na YouTube, kým hlavné tlačené médium predstavuje časopis Slovákov v Chorvátsku *Prameň*, ktorý vydáva Zväz Slovákov.

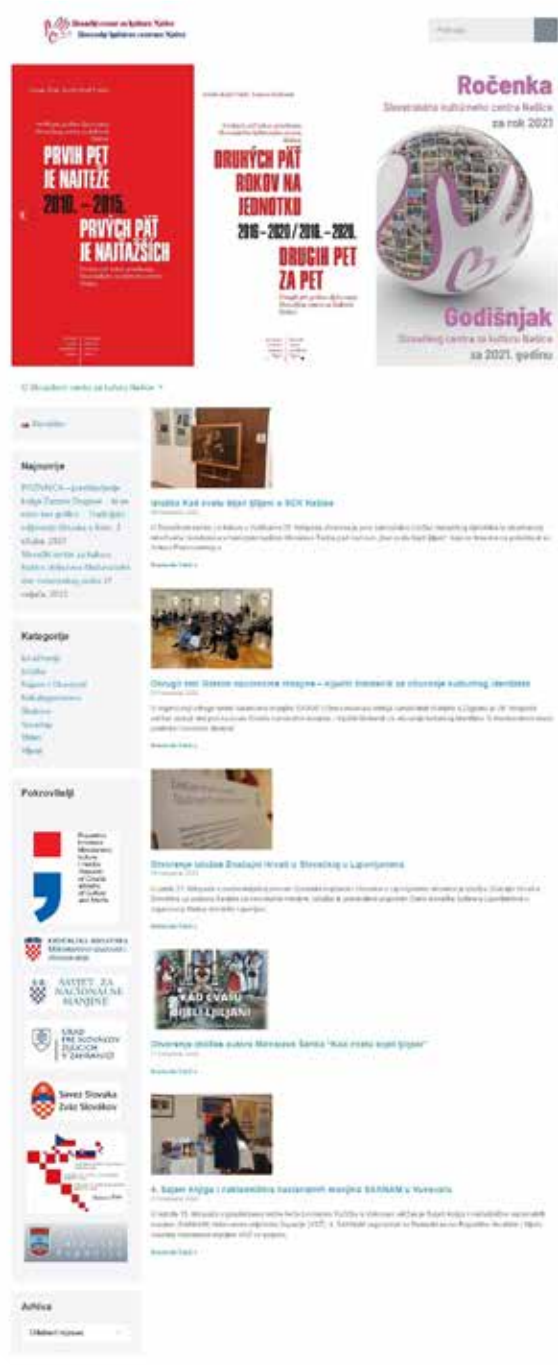
INFORMATIVNO- DOKUMENTACIJSKA DJELATNOST

Šírenje informacija u elektroničkim i tiskanim medijima, posebice na slovačkom jeziku, značajno je za vidljivost Slovačkog centra za kulturu Našice i komunikaciju unutar Hrvatske, ali i sa Slovačkom te sunarodnjacima u svijetu. Glavni elektronički medij koji informira i promovira Slovački centar za kulturu Našice je dvojezična mrežna stranica www.skc.hr s poveznicom na YouTube, dok je glavni tiskani medij časopis Slovačka u Hrvatskoj *Prameň*, koji izdaje Savez Slovaka.

Webová stránka Slovenského kultúrneho centra Našice

Mrežna stranica Slovačkog centra za kulturu Našice

www.skc.hr

Webová stránka Slovenského kultúrneho centra Našice s prepojením na YouTube predstavuje archív v elektronickej podobe, respektíve centrálnu databázu Slovenského kultúrneho centra Našice. Okrem jej základného poslania - informovať o dianí v Slovenskom kultúrnom centre Našice s cieľom zviditeľniť činnosť inštitúcie, príspevky v dvoch jazykoch - slovenskom a chorvátskom - majú motivovať jednotlivcov k zapojeniu sa do programov Slovenského kultúrneho centra Našice.

Prostredníctvom tohto média bolo publikovaných 112 príspevkov, z toho 66 slovenčine a 46 v chorváčtine.

www.skc.hr

Mrežna stranica Slovačkog centra za kulturu Našice s poveznicom na YouTube predstavlja arhivu u elektroničkom obliku, odnosno središnju bazu podataka Slovačkog centra za kulturu Našice. Uz osnovnu namjenu, a to je informiranje o zbivanjima u Slovačkom centru za kulturu Našice s ciljem postizanja vidljivosti ustanove, sadržaj stranice na dva jezika - slovačkom i hrvatskom - ima za cilj motivirati pojedince na sudjelovanje u programima Slovačkog centra za kulturu Našice.

Putem ovog medija objavljeno je 112 sadržaja, od čega 66 na slovačkom i 46 na hrvatskom jeziku.

Prameň

Dôležité informačno-dokumentačné médium, popri webovej stránke, predstavuje kultúrno-spoločenský časopis Slovákov v Chorvátsku *Prameň*, ktorý od roku 2014 vychádza v spolupráci so Slovenským kultúrnym centrom Našice. Pracovníčka Tatjana Seničaninová sa na príprave časopisu podieľa vo funkcii šéfredaktorky a pripravuje rubriku *Detký kútik*, zakaiaľ čo riaditeľka pôsobí ako členka redakčnej rady a pripravovateľka obsahov o pôsobení Slovenského kultúrneho centra Našice. V roku 2022 bolo v tomto časopise o Slovenskom kultúrnom centre Našice uverejnených 23 príspevkov.

Prameň

Važan informatívno-dokumentacijski medij, uz mrežnu stranicu, predstavlja kulturno-društveni časopis Slovaka u Hrvatskoj *Prameň* koji od 2014. godine izlazi u suradnji sa Slovačkim centrom za kulturu Našice. U pripremi časopisa sudjeluje djelatnica Tatjana Seničanin u ulozi glavne urednice i priprema rubriku *Dječji kutak*, dok je ravnateljica članica uredništva i priprema sadržaje o aktivnostima Slovačkog centra za kulturu Našice. U 2022. godini u ovom je časopisu Slovački centar za Našice objavio 23 članka.

PODPORA PROGRAMOV

Slovenské kultúrne centrum Našice podporilo množstvo programov prezentujúcich prejavy slovenskosti jednak aktívnym podieľaním sa na konkrétnych príspevkoch, ale aj pasívnou účasťou, teda prítomnosťou v úlohe diváka alebo hosťa.

Slovenské kultúrne centrum Našice sa zúčastnilo na prezentáciách: publikácie *Tradičijska kultura Josipovca – kako nam je dobro bilo – Tradičnà kultúra Josipovca – ako nám dobre bolo* v Josipovci Punitovskom, CD nosiča miestnej organizácie Matice slovenskej z Jurjevca Punitovského a vydavateľskej činnosti slovenskej menšiny v Chorvátsku za roky 2021 a 2022. Slovenské kultúrne centrum Našice bolo zastúpené na vzájomných podujatiach – 30. výročí Zväzu Slovákov, volebnom valnom zhromaždení Zväzu Slovákov a jeho troch zhromaždeniach.

Prítomnosťou pracovníčok Slovenského kultúrneho centra Našice boli podporené podujatia Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Záhrebe, Združenia ruskej národnostnej menšiny SARUS a Asociácie novinárov médií národnostných menšín, Rady pre národnostné menšiny, Zväzu Slovákov, miestnych organizácií matic slovenských v Chorvátsku, ako aj na podujatiach základných škôl, na ktorých sa vyučuje slovenský jazyk.

POTPORA PROGRAMA

Slovački centar za kulturu Našice podržao je niz programa koji predstavljaju manifestacije slovaštva, kako aktivnim sudjelovanjem u određenim sadržajima, tako i pasivnim sudjelovanjem, odnosno prisustvom u ulozi gledatelja ili gosta.

Slovački centar za kulturu Našice sudjelovao je u predstavljanjima publikacija, i to knjige *Tradičijska kultura Josipovca – kako nam je dobro bilo – Tradičnà kultúra Josipovca – ako nám dobre bolo* u Josipovcu Punitovačkom, predstavljajući nosača zvuka Matice slovačke iz Jurjevca Punitovačkog, te predstavljanju izdavaštva slovačke nacionalne manjine u Hrvatskoj za 2021. i 2022. godinu. Slovački centar za kulturu Našice je sudjelovao na događanjima Saveza Slovaka – 30. obljetnici, izbornej godišnjoj skupštini te tri sastanka Izvršnog odbora Saveza Slovaka.

Svojom nazočnošću djelatnice Slovačkog centra za kulturu Našice podržale su događanja u organizaciji Veleposlanstva Republike Slovačke u Zagrebu, Udruge ruske nacionalne manjine SARUS i Udruge medijskih novinara nacionalnih manjina, Savjeta za nacionalne manjine, Saveza Slovaka, lokalnih organizacija matica slovačkih u Hrvatskoj, kao i događanja u organizaciji osnovnih škola u kojima se uči slovački jezik.

7.1. PODIEĽANIE SA NA PROGRAMOCH

Prezentácia publikácie *Tradičijska kultura Josipovca – kako nam je dobro bilo – Tradičná kultúra Josipovca – ako nám dobre bolo v Josipovci Punitovskom*

Dňa 2. apríla 2022 pripravili miestna organizácia MS v Josipovci a Slovenský kultúrno-umelecký spolok bratov Banasovcov uvedenie publikácie *Tradičijska kultura Josipovca – kako nam je dobro bilo – Tradičná kultúra Josipovca – ako nám dobre bolo* autorky Anice Popovičovej. V mene Slovenského kultúrneho centra Našice sa na podujatí v úlohe recenzentky zúčastnila riaditeľka Sandra Kraljová Vukšićová.

Prezentácia CD ženskej speváckej skupiny miestnej organizácie MS v Jurjevci Punitovskom

Miestna organizácia MS v Jurjevci Punitovskom 19. júla 2022 zorganizovala prezentáciu CD ženskej speváckej skupiny Cerovčanky pod názvom *Dievča, dievča, biela ruža*. O význame tohto CD a spolupráci na jeho vydaní hovorila riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová.

7.1. SUDJELOVANJE U PROGRAMIMA

Promocija publikacije *Tradičijska kultura Josipovca – kako nam je dobro bilo – Tradičná kultúra Josipovca – ako nám dobre bolo u Josipovcu Punitovačkom*

Dana 2. travnja u organizaciji Matice slovačke Josipovac i Slovačke kulturno-umjetničke udruge „Braća Banas“ održana je promocija publikacije *Tradičijska kultura Josipovca – kako nam je dobro bilo – Tradičná kultúra Josipovca – ako nám dobre bolo* autorice Anice Popović. U ime Slovačkog centra za kulturu Našice u promociji je kao recenzent sudjelovala ravnateljica Sandra Kralj Vukšić.

Autorka knihy *Tradičijska kultura Josipovca – kako nam je dobro bilo – Tradičná kultúra Josipovca – ako nám dobre bolo* Anica Popovičová

Autorica publikacije *Tradičijska kultura Josipovca – kako nam je dobro bilo – Tradičná kultúra Josipovca – ako nám dobre bolo* Anica Popović

Promocija nosača zvuka ženske pjevačke skupine MS Jurjevac Punitovački

Matica slovačka Jurjevac Punitovački 19. lipnja 2022. organizirala je promociju nosača zvuka ženske pjevačke skupine Cerovčanke *Dievča, dievča, biela ruža*. O tekstualnom djelu pjesama snimljenih na nosaču zvuka i njegovoj važnosti govorila je ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić.

Výstava kníh a vydavateľstva národnostných menšín SAKNAM vo Vukovare

V sobotu 15. októbra 2022 v priestoroch rodného domu Lavoslava Ružičku vo Vukovare sa konala Výstava kníh a vydavateľstva v jazykoch národnostných menšín vo Vukovarsko-sriemскеj župe (ďalej) pod názvom SAKNAM (chorvátska skratka pre Sajam knjiga nacionalnih manjina Vukovarsko-srijemske županije/Knižný a vydavateľský veľtrh národnostných menšín Vukovarsko-sriemскеj župy). V poradí 4. SAKNAM organizoval Zväz Rusínov Chorvátskej republiky a Rada rusínskej národnostnej menšiny vo VSŽ s podporou Rady pre národnostné menšiny. Prezentačnú vydavateľskú činnosť pripravili a prezentovali župné Rady a predstavitelia rusínskej, bosniackej, maďarskej, nemeckej, slovenskej, srbskej a ukrajinskej národnostnej menšiny vo VSŽ.

Na úvod programu prítomných privítala predsedníčka Zväzu Rusínov v Chorvátsku Dubravka Rašljaninová, prihovorili sa tiež predseda Koordinácie župných rád národnostných menšín VSŽ Svetislav Mikerević, viceprimátor mesta Vukovar Filip Sušac a zástupca župana VSŽ Srđan Jeremić, ktorý slávnostne otvoril podujatie. V mene slovenskej národnostnej menšiny prítomných pozdravil predseda Rady slovenskej národnostnej menšiny VSŽ Milan Pucovský. Vydavateľskú činnosť slovenskej menšiny v Chorvátsku za posledné dva roky prezentovala riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová. Boli to diela: *Markovac i Domovinski rat – 30. obljetnica škole u izbjeglištvu – Markovec a Vlastenecká vojna – 30. výročíe školy vo vyhnanstve* autorky Branky Baksovej, *Dvadesetpeta obljetnica Matice slovačke Zagreb – Dvadesiate piate výročíe Matice slovenskej v Záhrebe* autorice Alene Bali, *Druhých päť rokov pôsobenia Slovenského kultúrneho centra Našice 2016 – 2022 – Druhých päť rokov na jednotku – Druhých päť rokov na jednotku – Druhých päť rokov na jednotku – Druhých päť rokov na jednotku* autorice Sandre Kralj Vukšić i

Sajam knjiga i nakladništva nacionalnih manjina SAKNAM u Vukovaru

U subotu 15. listopada 2022. u prostorijama rodne kuće Lavoslava Ružičke u Vukovaru održan je Sajam knjiga i nakladništva nacionalnih manjina (dalje SAKNAM) Vukovarsko-srijemske županije (dalje VSŽ). 4. SAKNAM organizirali su Savez Rusina Republike Hrvatske i Vijeće rusinske nacionalne manjine VSŽ-a uz potporu Savjeta za nacionalne manjine. Izdavačku djelatnost pripremili su i predstavili županijska vijeća te predstavnici rusinske, bosanske, mađarske, njemačke, slovačke, srpske i ukrajinske nacionalne manjine u VSŽ-u.

Na početku programa nazočne je pozdravila predsjednica Saveza Rusina u Hrvatskoj Dubravka Rašljanin, zatim predsjednik Koordinacije županijskih vijeća nacionalnih manjina VSŽ Svetislav Mikerević, dogradonačelnik grada Vukovara Filip Sušac te zamjenik župana VSŽ Srđan Jeremić, koji je svečano otvorio sajam. U ime slovačke nacionalne manjine nazočne je pozdravio predsjednik Vijeća slovačke nacionalne manjine VSŽ Milan Pucovský. Izdavačku djelatnost slovačke nacionalne manjine u Hrvatskoj u protekle dvije godine predstavila je ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić. Bila su to djela: *Markovac i Domovinski rat – 30. obljetnica škole u izbjeglištvu – Markovec a Vlastenecká vojna – 30. výročíe školy vo vyhnanstve* autorice Branke Baksa, *Dvadesetpeta obljetnica Matice slovačke Zagreb – Dvadesiate piate výročíe Matice slovenskej v Záhrebe* autorice Alene Bali, *Druhých päť rokov pôsobenia Slovenského kultúrneho centra Našice 2016 – 2022 – Druhých päť rokov na jednotku – Druhých päť rokov na jednotku – Druhých päť rokov na jednotku – Druhých päť rokov na jednotku* autorice Sandre Kralj Vukšić i

Spoločná fotografia účastnikov podujatia SAKNAM vo Vukovare 15. októbra 2022

Zajednička fotografija sudionika događaja SAKNAM u Vukovaru 15. listopada 2022.

rokov pôsobenia Slovenského kultúrneho centra Našice 2016 – 2022, Druhých päť rokov na jednotku – Druhých pet godina djelovanja Slovačkog centra za kulturu Našice 2016. – 2022., Druhých pet za pet autoriek Sandry Kraljovej Vukšičovej a Tatjany Seničaninovej, Slovensko domovina mojich predkov – Slovačka, domovina mojich predaka a Slovački svećenici, širitelji prosvjete i kulture u Hrvatskoj – Slovenski kňazi, širitelia osvety a kultúry v Chorvátsku autora Andriju Kurica, zbirka piesni so zvukovým nosičom pod názvom *Dievča, dievča, biela ruža* v editorstve miestnej organizácie MS v Jurjevci Punitovskom, *Príbehy za oponou 2* autora Vlatka Miksada, *Tradičijska kultura Josipovca – kako nam je dobro bilo – Tradičná kultura Josipovca – ako nám dobre bolo* autorky Anice Popovićovej, zbirka literárnych prác žiakov slovenského jazyka v Chorvátsku *Kvapky XVII* a kultúrno-spoločenský časopis Slovákov v Chorvátsku *Prameň*.

Koordinácia digitalizácie Prameňa

Dňa 2. marca 2022 sa v priestoroch Slovenského kultúrneho centra Našice konala porada k digitalizácii časopisu *Prameň*. S potenciálnym digitalizátorom Borisom Bjelajcom z Daruvaru sa stretli členovia redakčnej rady časopisu: predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra, tajomníčka Zväzu Branka Baksová, riaditeľka SKC Našice Sandra Kraljová Vukšičová a kustódka SKC Našice a šéfredaktorka časopisu Tatjana Seničaninová.

Po schôdzi SKC Našice oslovilo Mestskú knižnicu Našice, v rámci ktorej pôsobí Ústredná knižnica Slovákov v Chorvátsku, aby na účely digitalizácie časopisu *Prameň* odovzdala archívny materiál časopisu.

Ďalej pokračovala koordinácia digitalizácie časopisu *Prameň* medzi objednávatelom – Zväzom Slovákov a digitalizátorom Borisom Bjelajcom a 30. novembra 2022 prostredníctvom SKC Našice tento predložil čiastočne spracovaný materiál na kontrolu Zväzu Slovákov.

Tatjane Seničanin, *Slovensko domovina mojich predkov – Slovačka, domovina mojich predaka i a Slovački svećenici, širitelji prosvjete i kulture u Hrvatskoj – Slovenski kňazi, širitelia osvety a kultúry v Chorvátsku* autora Andrije Kurica, zbirka pjesama s nosačem zvuka pod naslovom *Dievča, dievča, biela ruža* u izdanju MS Jurjevac Punitovački, *Príbehy za oponou 2* autora Vlatka Miksada, *Tradičijska kultura Josipovca – kako nam je dobro bilo – Tradičná kultura Josipovca – ako nám dobre bolo* autorice Anice Popović, zbirka literarnih radova učenika slovačkog jezika u Hrvatskoj *Kvapky XVII* i kulturno-društveni časopis Slovačka u Hrvatskoj *Prameň*.

Koordinacija digitalizacije Prameňa

U prostorijama Slovačkog centra za kulturu u Našicama 2. ožujka 2022. održan je sastanak na temu digitalizacije časopisa *Prameň*. S potencijalnim izvršiteljem digitalizacije Borisom Bjelajcem iz Daruvara susreli su se članovi uredništva časopisa: predsjednik Saveza Slovačka Mirko Vavra, tajnica Saveza Slovačka Branka Baksa, ravnateljica SCK Našice Sandra Kralj Vukšić i kustos SCK Našice i glavna urednica časopisa Tatjana Seničanin.

Nakon sastanka, SCK Našice obratio se Gradskoj knjižnici Našice u sklopu koje djeluje Središnja knjižnica Slovačka u Hrvatskoj, kako bi ustupila arhivsku građu za potrebe digitalizacije časopisa *Prameň*.

Nadalje, nastavljena je koordinacija digitalizacije časopisa *Prameň* između naručitelja – Saveza Slovačka i izvršitelja – Borisa Bjelajca, a izvršitelj je 30. studenoga 2022. putem SCK Našice dostavio djelomično obrađenu građu na uvid Savezu Slovačka.

Porada k digitalizaciji Prameňa
v Slovenskom kultúrnom centre Našice 2. marca 2022

Sastanak na temu digitalizacije časopisa Prameň
u Slovačkom centru za kulturu Našice 2. ožujka 2022.

Stretnutie s riaditeľom ZŠ Julija Benešiča v Iloku

S cieľom vyriešiť problematiku miesta učiteľa slovenského jazyka v ZŠ Julija Benešiča dňa 3. októbra 2022 sa na uvedenej škole konalo stretnutie predstaviteľov slovenskej komunity v Chorvátsku s riaditeľom ZŠ Julija Benešiča Miroslavom Bošnjakom. Slovenskú komunitu zastupovali predseda Zväzu Slovákov Mirko Vavra, podpredseda Zväzu Slovákov Aleksandar Knapček a riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšičová. Výmena informácií v rámci stretnutia pomohla v následnom riešení zamestnania učiteľa slovenského jazyka.

Schôdza v ZŠ Ivana Brníka Slovaka v Jelisavci

V Základnej škole Ivana Brníka Slovaka v Jelisavci sa dňa 19. októbra 2022 uskutočnila pracovná schôdza, na ktorej sa zúčastnili riaditeľka školy Ljerka Čorkovićová, učiteľka slovenčiny Maja Kandžerová, učiteľka chorvátčiny Đurđica Ivanovićová a pracovníčky Slovenského kultúrneho centra Našice, riaditeľka Sandra Kraljová Vukšičová a kustódka Tatjana Seničaninová. Témou stretnutia bola organizácia 27. ročníka literárno-recitačno-dramatickej prehliadky *Slovenčina moja*, hosťiteľom ktorej bola v roku 2022 ZŠ Ivana Brníka Slovaka v Jelisavci.

Účasť na podujatiach Zväzu Slovákov

Účastníci valného a volebného zhromaždenia Zväzu Slovákov v Iloku 9. apríla 2022

Významnou udalosťou pre Slovákov v Chorvátsku v roku 2022 bolo 30. výročie Zväzu Slovákov. Tuto udalosť Slováci spolu s priateľmi oslávili 11. júna v sídle Zväzu. V danom roku sa konalo valné a volebné zhromaždenie Zväzu Slovákov v Iloku v organizačnej gescii Zväzu Slovákov, miestnej organizácie MS v Iloku a Slovenského kultúrno-osvetového spolku Ľudovíta Štúra 9. apríla 2022. Do funkcie predsedu Zväzu Slovákov bol znovu zvolený Mirko Vavra a za nového podpredsedu Aleksandar Knapček. Slovenské kultúrne centrum Našice sa zúčastnilo aj na troch zhromaždeniach Zväzu Slovákov: v Rijeke 26. marca a v Našiciach 26. mája a 8. decembra.

Sastanak s ravnateljem OŠ Julija Benešiča u Iloku

Kako bi se riješilo upražnjavanje radnog mjesta učitelja slovačkog jezika u OŠ Julija Benešiča, 3. listopada 2022. godine u navedenoj školi održan je sastanak predstavnika slovačke zajednice u Hrvatskoj s ravnateljem OŠ Julija Benešiča Miroslavom Bošnjakom. Slovačku zajednicu predstavljali su predsjednik Saveza Slovaka Mirko Vavra, dopredsjednik Saveza Slovaka Aleksandar Knapček i ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšič. Razmjena informacija na sastanku pomogla je u kasnijem rješavanju zaposlenja učitelja slovačkog jezika.

Sastanak u OŠ Ivana Brnjika Slovaka u Jelisavcu

U Osnovnoj školi Ivana Brnjika Slovaka u Jelisavcu 19. listopada 2022. održan je radni sastanak na kojem su sudjelovale ravnateljica škole Ljerka Čorković, učiteljica slovačkog jezika Maja Kandžera, učiteljica hrvatskog jezika Đurđica Ivanović te djelatnice Slovačkog centra za kulturu Našice, ravnateljica Sandra Kralj Vukšič i kustosica Tatjana Seničanin. Tema sastanka bila je organizacija 27. literarno-recitatorsko-dramske smotre na slovačkom jeziku *Moj slovački*, čiji je domaćin u 2022. godini bila OŠ Ivana Brnjika Slovaka u Jelisavcu.

Sudjelovanje u programima Saveza Slovaka

30. obljetnica Saveza Slovaka u Našicama 11. lipnja 2022. u organizaciji Saveza Slovaka

Važan događaj za Slovake u Hrvatskoj u 2022. godini bila je 30. obljetnica Saveza Slovaka. Slovaci su zajedno s prijateljima proslavili ovaj događaj 11. lipnja u sjedištu Saveza Slovaka u Iloku pod organizacijskim vodstvom Saveza Slovaka, Matice slovačke Ilok i Slovačkog kulturno-prosvjetnog društva „Ľudovit Štur“ 9. travnja 2022. godine. Za predsjednika Saveza Slovaka ponovno je izabran Mirko Vavra, a za potpredsjednika Aleksandar Knapček. Slovački kulturni centar Našice sudjelovao je i na tri redovna sastanka Izvršnog odbora Saveza Slovaka: u Rijeci 26. ožujka te u Našicama 26. svibnja i 8. prosinca.

7.2. ÚČAŠŤ NA PROGRAMOCH

Slávnostná recepcia k 30. výročiu prijatia Ústavy Slovenskej republiky v Záhrebe v hoteli Westin v organizácii Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Záhrebe 15. septembra 2022. Zľava doprava: kandidát na honorárneho konzula Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Rijeke Zoran Čuk, riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová, zástupca veľvyslancu Slovenskej republiky v Záhrebe Zdenko Galbavý, predsedníčka miestnej organizácie MS v Rijeke Miroslava Gržiničová, veľvyslanec Slovenskej republiky v Záhrebe J. E. Peter Susko, kustódka Slovenského kultúrneho centra Našice Tatjana Seničaninová a predseda miestnej organizácie MS v Lipovčanoch Josip Krajčič

7.2. PRISUTNOST NA PROGRAMIMA

Svečani prijem prigodom 30. obljetnice Ustava Republike Slovačke u Zagrebu u hotelu Westin u organizaciji Veleposlanstva Republike Slovačke u Zagrebu 15. rujna 2022. Slijeva nadesno: kandidat za počasnog konzula Veleposlanstva Republike Slovačke u Rijeci Zoran Čuk, ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić, zamjenik veleposlanika Republike Slovačke u Zagrebu Zdenko Galbavý, predsjednica Matice slovačke Rijeka Miroslava Gržinić, veleposlanik Republike Slovačke u Zagrebu N.J. E. Peter Susko, kustosica Slovačkog centra za kulturu Našice Tatjana Seničanin i predsjednik Matice slovačke Lipovljani Josip Krajčić

Kustódka Slovenského kultúrneho centra Našice Tatjana Seničaninová na okružlom stole pod názvom Spravodajca národnostných menšín – kľúčový faktor pre zachovanie kultúrnej identity v organizácii ruskej národnostnej menšiny SARUS a Asociácie novinárov médií národnostných menšín v priestoroch Novinárskeho domu v Záhrebe 20. októbra 2022

Kustosica Slovačkog centra za kulturu Našice Tatjana Seničanin na okruglom stolu na temu Glasilo nacionalnih manjine – ključni čimbenik za očuvanje kulturnog identiteta u organizaciji ruske nacionalne manjine SARUS i Zbora novinara medija nacionalnih manjina u prostorijama Novinarskog doma u Zagrebu 20. listopada 2022.

Prezentácia vydavateľstva národnostných menšín mesta Osijek pod názvom Rozhovory s knihou pri príležitosti Dňa národnostných menšín mesta Osijek, kde bola prezentovaná aj kniha Andriju Kurica Slovački svećenici, širitelji prosvjete i kulture u Hrvatskoj – Slovenski knaži, širitella osveta i kulture v Chorvátstvu u Osijeku 9. mája 2022

Predstavljanje publikacija nacionalnih manjina grada Osijeka pod nazivom Razgovori s knjigom prigodom Dana nacionalnih manjina grada Osijeka, na kojoj je predstavljena i publikacija Andrije Kurica Slovački svećenici, širitelji prosvjete i kulture u Hrvatskoj – Slovenski knaži, širitella osveta i kulture v Chorvátstvu u Osijeku 9. svibnja 2022.

Účastníci seminára Rady pre národnostné menšiny o interaktívnom elektronickom systéme prihlasovania programov kultúrnej autonómie národnostných menšín na rok 2023 a aktualizovaných smerníc na vypracovanie výročnej správy o plnení programov a účelným nakladaním s finančnými prostriedkami zo štátneho rozpočtu za rok 2022 v priestoroch Novinárskeho domu v Záhrebe 24. novembra 2022

Sudionici seminara Savjeta za nacionalne manjine o interaktivnom načinu prijava programa kulturne autonomije nacionalnih manjina putem interneta za 2023. godinu i aktualiziranih smjernica za godišnji izvještaji o ostvarivanju programa i utrošku sredstava iz Državnog proračuna za 2022. godinu u prostorijama Novinarskog doma u Zagrebu 24. studenog 2022.

Prezentácia publikácie v Markovci Našickom pod názvom Markovac i Domovinski rat – 30. godina prognaničke škole – Markovec a Vlastenecká vojna – 30. výročí školy vo vyhnanstve autorky Branky Baksovej v organizačnej gescii miestnej organizácie MS v Markovci Našickom a Slovenského kultúrno-umeleckého spolku Fraňa Štrapača 21. marca 2022

Predstavljanje publikacije u Markovcu Našickom pod nazivom Markovac i Domovinski rat – 30. godina prognaničke škole – Markovec a Vlastenecká vojna – 30. výročí školy vo vyhnanstve autorkice Branke Baksa u organizaciji Matice slovačke Markovac Našički i Slovačkog kulturno-umjetničkog društva „Franjo Štrapač“ 21. ožujka 2022.

26. detská prehliadka slovenského folklóru v Chorvátsku v Jelisavci v organizačnej gescii Zväzu Slovákov, miestnej organizácie MS v Jelisavci a Slovenského kultúrno-umeleckého spolku Ivana Brníka Slováka 5. mája 2022

Otvorenje novih prostorija Matice slovačke Osijek i Dani slovačke kulture u Osijeku u organizaciji Matice slovačke Osijek 17. i 18. lipnja 2022.

Milovské dni kukurice v Milovciach v organizačnej gescii miestnej organizácie MS v Milovciach 17. septembra 2022

Predstavljanje publikacije Radionica ručnih radova Matice slovačke Osijek – Dielna ručnih prác Matice slovenskej Osijek autora Andrije Kurica i suradnika, voditeljice radionice Marije Belaj te članova radionice Roberta Zgrablića, Nevenke Dorčak, Rozike i Slavka Hohoš u Osijeku u organizaciji Matice slovačke Osijek 9. prosinca 2022.

22. festival slovenske hudbe a pesni Keď sa ruža rozvíjala v Međuriči v organizačnej gescii Zväzu Slovákov a miestnej organizácie MS v Međuriči 5. novembra 2022

22. festival slovačke glazbe i pjesama Kad je ruža cvjetala u Međuriči u organizaciji Saveza Slovaka i Matice slovačke Međurič 5. studenog 2022.

24. Slovenské vianočné zvyky, tradície a koledy v Osijeku v organizačnej gescii miestnej organizácie MS v Osijeku 10. decembra 2022

24. Slovački božični običaji, tradicije i koledy u Osijeku u organizaciji Matice slovačke Osijek 10. prosinca 2022.

Dňa 17. júna 2022 sa v ZŠ kráľa Tomislava v Našičiach pri slávnostnom odovzdávaní ocenení žiakom a ich mentorom konal Deň školy. V mene Slovenského kultúrneho centra Našice sa na programe zúčastnila kustódka Tatjana Seničaninová.

Dana 17. lipnja 2022. u OŠ kralja Tomislava Našice održano je svečano dodjeljivanje nagrada učenicima i njihovim mentorima prigodom Dana škole. U ime Slovačkog centra za kulturu Našice na programu je prisustvovala kustosica Tatjana Seničanin.

Európsky deň jazykov v organizácii aktívov cudzích jazykov Strednej školy Isidora Kršňjavého Našičiach, a s podporou mesta Našice a Turistického spolku v centre mesta Našice 26. septembra 2022. Zľava doprava: kustódka Slovenského kultúrneho centra Našice Tatjana Seničaninová, učiteľka slovenského jazyka v ZŠ Ivana Brníka Slovák v Jelisavci a učiteľka slovenského jazyka v ZŠ kráľa Tomislava v Našičiach a Markovci Našickom Ana Maroševićová

Europski dan jezika u organizaciji aktiva stranih jezika Srednje škole Isidora Kršňjavoga Našice, a uz potporu Grada Našica i Turističke zajednice u središtu grada Našica 26. rujna 2022. Slijeva nadesno: kustosica Slovačkog centra za kulturu Našice Tatjana Seničanin, učiteljica slovačkog jezika u OŠ Ivana Brnjika Slovaka Jelisavac Maja Kanderer i učiteljica slovačkog jezika u OŠ kralja Tomislava Našice Ana Marošević

SÍDLO SLOVENSKÉHO KULTÚRNEHO CENTRA NAŠICE

Práce na rekonštrukcii objektu Slovenského kultúrneho centra Našice v roku 2022 boli realizované z prostriedkov Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí z Bratislavy získaných v roku 2021 a z prostriedkov Úradu pre ľudské práva a práva národnostných menšín získaných prostredníctvom Zväzu Slovákov. Dokončená bola úprava podkrovia, schodiska a hrubé práce v suteréne.

SJEDIŠTE SLOVAČKOG CENTRA ZA KULTURU NAŠICE

Projekt obnovy zgrade sjedišta Slovačkog centra za kulturu Našice u 2022. godini realiziran je sredstvima Ureda za iseljene Slovake u inozemstvu iz Bratislave dobivenih u 2021. godini te sredstvima Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina dobivenih preko Saveza Slovaka. Dovořeno je uređenje potkrovlja, stubišta i grubi radovi u podrumu.

Suterén / Podrum

Schodisko / Stubište

Podkrovie / Potkrovlje

UZNANIA A OCENENIA

V roku 2022 Slovenské kultúrne centrum Našice a jeho pracovníčky získali niekoľko uznaní a to od Zväzu Slovákov za dlhodobú spoluprácu, od miestnej organizácie MS v Osijeku za účasť na Dňoch slovenskej kultúry v Osijeku, od mesta Lepoglava ďakovný list za podporu a účasť na 26. Medzinárodnom festivale čipky, ako aj certifikáty o účasti na konkrétnych projektoch.

Cenu Matice slovenskej za vynikajúcu redakčnú prácu a kultúrno-vzdelávacie aktivity doma i v zahraničí získala riaditeľka Slovenského kultúrneho centra Našice Sandra Kraljová Vukšićová.

PRIZNANJA I NAGRADE

U 2022. godini Slovački centar za kulturu Našice i njegovi djelatnici primili su nekoliko priznanja i to od Saveza Slovaka za dugogodišnju suradnju, priznanje Matice slovačke u Osijeku za sudjelovanje na Danima slovačke kulture u Osijeku te zahvalnicu grada Lepoglave za potporu i sudjelovanje na 26. Međunarodnom festivalu čipke kao i certifikate za sudjelovanje u konkretnim projektima.

Nagradu Matice slovačke za izvrstan urednički rad i kulturno-obrazovnu djelatnost u zemlji i inozemstvu dobila je ravnateljica Slovačkog centra za kulturu Našice Sandra Kralj Vukšić.

JA OM

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

CERTIFIKÁT O ÚČASTI

týmto potvrdzujeme, že

Sandra Kralj Vukšić

sa zúčastnil / a Nadnárodného projektového stretnutia 4 v rámci projektu
“Sebaidentifikácia v multietnickom prostredí ako prostriedok etnickej tolerancie”

číslo projektu 2019 – 1 – SK01 – KA201 - 060682

organizovaného v dňoch 01. -03.júna 2022 v Banskej Bystrici, Slovenská republika

PhDr. Zuzana Drugová, koordinátorka projektu

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Národná 12, 974 01 Banská Bystrica, Slovakia

vystavený dňa 3. júna 2022

JA OM

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

POTVRDENIE O ÚČASTI

týmto potvrdzujeme, že

Tatjana Seničanin

sa zúčastnil/a *aktivity C4 / Krátkodobé školiace podujatia pre zamestnancov*

“Testovanie pracovnej verzie didaktických materiálov”

v projekte Sebaidentifikácia v multietnickom prostredí ako prostriedok etnickej tolerancie

číslo projektu 2019-1-SK01-KA201-060682

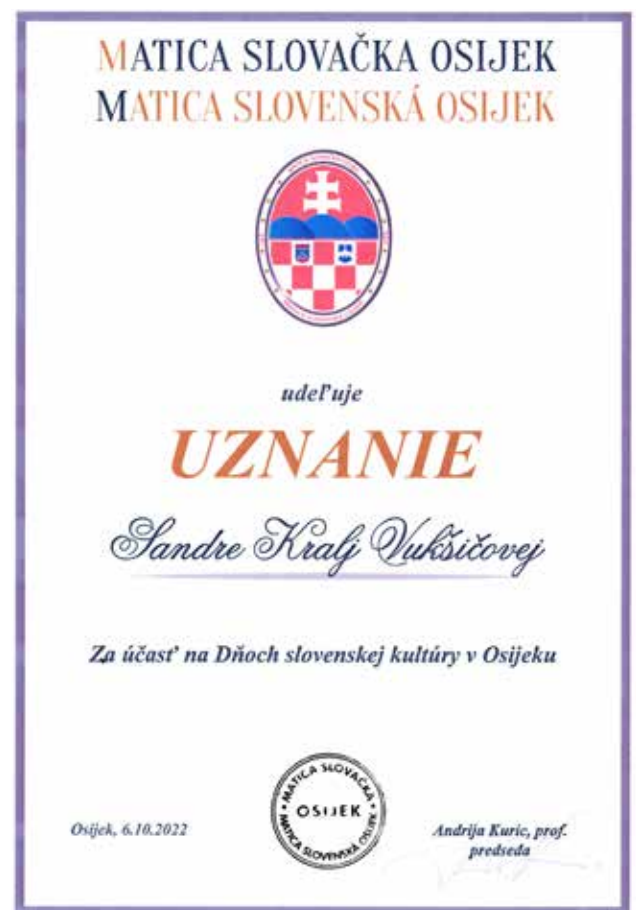
v termíne 01. jún 2022 - 03. jún 2022

organizovaného na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici

PhDr. Zuzana Drugová, projektová koordinátorka

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Národná 12, 974 01 Banská Bystrica, Slovenská republika

(vystavené dňa 03. júna 2022) prijímajúca organizácia

Co-funded by
the European Union

CERTIFICATE

This is to confirm that

Tatjana Seničanin

participated in the **Partners' Project Meeting 1**
of the project

**Minoritná kultúra ako prostriedok pre sebaidentifikáciu a posilnenie inklúzie v
multietnickom prostredí (MySme),
project number 2022-1-SK01-KA220-SCH-000086151
dated 15th – 16th 2022, Banská Bystrica, Slovakia**

PhDr. Zuzana Drugová, project coordinator

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Naročná 12, 974 01 Banská Bystrica, Slovakia

Issued on Nov 16th, 2022

Co-funded by
the European Union

CERTIFICATE

This is to confirm that

Sandra Kralj Vukšić

participated in the **Partners' Project Meeting 1**
of the project

**Minoritná kultúra ako prostriedok pre sebaidentifikáciu a posilnenie inklúzie v
multietnickom prostredí (MySme),
project number 2022-1-SK01-KA220-SCH-000086151
dated 15th – 16th 2022, Banská Bystrica, Slovakia**

PhDr. Zuzana Drugová, project coordinator

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Naročná 12, 974 01 Banská Bystrica, Slovakia

Issued on Nov 16th, 2022

VIZUÁLNE MATERIÁLY

Súčasťou programov, pripravovaných Slovenským kultúrnym centrom Našice sú patričné vizuálne či propagačné materiály – pozvánky, plagáty, letáky a ďakovné listy.

Tieto materiály Slovenské kultúrne centrum Našice pripravilo pre sedem programov alebo projektov: prezentácia výsledkov projektu *JaSam* spojenú s drotárskou dielňou, výstava *Osobnosti Chorvátov na Slovensku* v Našiciach a v Rijeci, projekt *Deň so slovenským filmom*, projekt *Jazykové výzvy Slovákov v Chorvátsku*, projekt *Stretnutie folkloristov*, podujatie *Slovenčina moja* a program Medzinárodného dňa materinského jazyka.

VIZUALNI MATERIJALI

Programi koje priprema Slovački centar za kulturu Našice redovito su popraćeni prigodnim vizualnim, odnosno promidžbenim materijalima – pozivnicama, plakatima, lećima i zahvalnicama.

Slovački centar za kulturu Našice ove materijale pripremio je samostalno za ukupno sedam programa odnosno projekata, i to za prezentaciju rezultata projekta *JaSam* koji je povezan s radionicom izrade ukrasa od žice, izložbu *Značajni Hrvati u Slovačkoj* u Našicama i Rijeci, projekt *Dan sa slovačkim filmom*, projekt *Jezični izazovi Slovaka u Hrvatskoj*, projekt *Susret folklorista*, smotru *Moj slovački te* program Međunarodnog dana materinskog jezika.

10

Slovenské kultúrne centrum Našice
Slovački centar za kulturu Našice

Vás pozýva na výstavu / Vas poziva na izložbu

pri príležitosti 30. výročia Zväzu Slovákov v Chorvátsku
príhodom 30. obljetnice Saveza Slovaka u Hrvatskoj

**Osobnosti Chorvátov na Slovensku
Značajni Hrvati u Slovačkoj**

Od 13. 6. do 30. 9.
Braće Radića 68, Našice

Posjete vikendom i radnim danom nakon 15:30 potrebno je najaviti na broj telefona
091 524 2062 ili 097 678 2264.

Slovački centar za kulturu Našice
Slovenské kultúrne centrum Našice

u okviru projekta v rámci projektu

JA SOM

*Samoidentifikacija u multietničkom okruženju kao sredstvo etničke tolerancije
Sebaidentifikacija u multietničkom prostoru ako prostrjedak etničke tolerancije*

priprema pripravuje

10., 17., 24., 31.
ožujka / marca
2022. / 2022
od 18:00 do 19:30
(*Braće Radića 68)

**prezentaciju rezultata prezentáciu výsledkov
projekta JaSom projektu JaSom
spojenu s kreativnom radionicom spojenu s kreativnou dielňou**

Broj sudionika je ograničen.
Prijava na: tel.: 031/611 914 ili e-mail: slovaccentar-naositej@ost-com.hr
Počet učesnika/ov je omeđen.
Prijaviti se možete na: tel.: 031/611 914 ili e-mail: slovaccentar-naositej@ost-com.hr

Spokufinancirani z programu Evropske unie
Erasmus
2014 - 2020

<p>Matica slovenská v Rijeki</p> <p>Vás poziva na vernisáž výstavy Slovenského národného múzeja Múzeja kultúry Chorvátov na Slovensku</p> <p>Osobnosti Chorvátov na Slovensku</p> <p>pri príležitosti 20. výročia Matice slovenskej v Rijeki a 30. výročia Zväzu Slovákov v Chorvátsku 1. decembra 2022 o 17:00 v Národnej čitateľni Mestskej knižnice v Rijeki, Korzo 24</p> <p>Program po vernisáži v Slovenskom domu MS v Rijeki, 90 h</p> <p><small>Podporovateľka: Zala pro etnolinguističnu mrežicu CRK, Hrvatska Rijeka, Mestská knjižnica v Rijeki</small></p>	<p>Matica slovačka Rijeka</p> <p>Vas poziva na otvorenje izložbe Slovačkog nacionalnog muzeja Muzeja kulture Hrvata u Slovačkoj</p> <p>Značajni Hrvati u Slovačkoj</p> <p>prigodom 20. obljetnice Matice slovačke Rijeka (30. obljetnice Saveza Slovaka u Hrvatskoj) 1. prosinca 2022. u 17:00 u Narodnoj čitateljni Gradске knjižnice Rijeka, Korzo 24</p> <p>Program nakon otvorenja u Slovačkom domu MS Rijeka, 90 h</p> <p><small>Podporovateljica: Zala pro etnolinguističnu mrežicu CRK, Hrvatska Rijeka, Mestská knjižnica v Rijeki</small></p>
--	--

Slovački centar za kulturu Našice
Slovenské kultúrne centrum Našice

Slove nčina

ĎAKOVNÝ LIST

ADAMOVI ZAJACOVI

za účasť v programe pri príležitosti
Medzinárodného dňa materinského jazyka

Slovački centar za kulturu Našice
Slovenské kultúrne centrum Našice

riaditeľka: dr. sc. Sanjka Krulj Vučković

V Našicích 21. februára 2022

Slovački centar za kulturu Našice
Slovenský kultúrny centrum Našice

Členovia Našice Ivana Brnjička Slovačka Jelisavac
Základní škola Ivana Brnjička Slovačka Jelisavac

Matice slovačka v Jelisavci
Matice slovenská v Jelisavci

POZVÁNKA / POZVÁNKA

Želáme Vám pozvanie na literárno-recitačno-dramatickú prehliadku na slovačkom jazyku **Slovenčina moja** a prezentáciu zbierky detských radov **Kvapky XVII. kypu** 11. 11. 2022, o 11:00 sati v **Kultúrnom centre Slovačka v Jelisavci**.
Kvadrans na slovenštine!
(Prístup do svojho účtu, prosíme do 4. 11. 2022 na adrese info@skcnašice.com alebo na tel. 031/313 920.)

Želáme Vám pozvanie na literárno-recitačno-dramatickú prehliadku v slovačkom jazyku **Slovenčina moja** a prezentáciu zbierky básní a próz **Kvapky XVII. kypu** 12. 11. 2022 o 11:00 hodine v **Kultúrnom centre Slovačka v Jelisavci**.
"Čítame sa na slovenštine!"
(Prístup do svojho účtu, prosíme do 4. 11. 2022 na adrese info@skcnašice.com alebo na tel. 031/313 920.)

www.skcnašice.com / našice@skcnašice.com / skcnašice@skcnašice.com

27. Slovenčina moja

Kultúrni centar Slovačka v Jelisavci
Kultúrny centrum Slovačka v Jelisavci

Kvapky XVII

OŠ Ivana Brnjička Slovačka Jelisavac
ZŠ Ivana Brnjička Slovačka Jelisavac

Slovački centar za kulturu Našice
OS Ivana Brnjička Slovačka Jelisavac
Matice slovačka v Jelisavci

Slovenský kultúrny centrum Našice
ZŠ Ivana Brnjička Slovačka Jelisavac
Matice slovenská v Jelisavci

SLOVENČINA MOJA
2022

*Literárno-recitatorský-dramatický
snotra na slovačkom jazyku
Slovenčina moja
i prezentácia zbierky detských radov
Kvapky XVII
održat će se
12. 11. 2022, u 11:00 sati
u Kulturnom centru Slovačka
u Jelisavci*

*Literárno-recitačno-dramatický
prehliadky v slovenskom jazyku
Slovenčina moja
a prezentácia zbierky básní a próz
Kvapky XVII
na ukrajčini
12. 11. 2022 o 11:00 hodine
v Kultúrnom centre Slovačka
v Jelisavci*

Ministarstvo znanosti i obrazovanja
Republike Srbije

Savez Slovačka u RH
Zvez Slovačka v CNR

Urad pro Slovačke
županiš u zaštitniš

Slovenský kultúrny centrum Našice
Zväz Slovačkov

učeľujú

ĎAKOVNÝ LIST

**ZŠ Ivana Brnjička Slovačka
Jelisavac**

za účasti na
27. ročníku

literárno-recitačno-dramatickej prehliadky
SLOVENČINA MOJA

Jelisavac, 12. novembra 2022

dr. sc. Sandra Krajčová
Zväz Slovačkov Našice
Zväz slovenských učiteľov Našice

Marko Vavra, dipl. ing.

Slovenský kultúrny centrum Našice
ZŠ Ivana Brnjička Slovačka Jelisavac
Matice slovenská v Jelisavci

Program literárno-recitačno-dramatickej
prehliadky
27.
SLOVENČINA MOJA
2022

Jelisavac, 12. novembra 2022
ZŠ Ivana Brnjička Slovačka

SLOVAČKI CENTAR ZA KULTURU NAŠICE
Braće Radića 68, 31500 Našice
www.skc.hr
Tel. 031/313 920
e-mail: info@skcnašice.com

OŠ IVANA BRNJIČKA SLOVAČKA JELISAVAC
Ivana Brnjička Slovačka 37, 31500 Jelisavac
<http://os.ibslovačkajelisavac.skole.hr/>
Tel. 031/605 011
Fax 031/313 920
e-mail: pred@os.ibslovačkajelisavac.skole.hr

MATICE SLOVAČKA JELISAVAC
ŠKOLA IVANA BRNJIČKA SLOVAČKA
Jana Žilke 3, 31500 Jelisavac
e-mail: matice@slovačkajelisavac@gmail.com

PROGRAM (11:00)

• Hymny
• Pozdravné hovory (hostitelia a hostia)
• Promócia Ročenky SKC Našice
Dr. sc. Sandra Krajčová

1. ZŠ kralja Tomislava Našice

a) VO – Markovac Našički (4 min.)

- Žiaci 4. roč.: Daniel Hevier: Cidr a pidr (divadelná scéna)

b) ZS – Našice (6 min.)

- Žiaci 1. – 4. roč.: Jesenna raspadla slovenských básničiek pre deti
- Žiaci 6. – 7. roč.: Poeta Tuđimly Podgorinskej
- Žiaci 6. roč.: Člapek za školovanej rodiny (divadelná scéna)

2. ZŠ Josip Kozarc – Josipovac Punitovački

a) VO – Jurjevac Punitovački (1 min.)

- Mia Majdiš (1. roč.) a Evija Majdiš (4. roč.): Rudolf Dobdiš: Domov

b) ZS – Josipovac Punitovački (9 min.)

- Lana Kvesnovski (3. roč.): Krista Bendová: Bola raz jedna triada
- Petra Smjelka (6. roč.): M. R. Martaková: Žitá jesen
- Emilia Karišek (7. roč.): M. R. Martaková: Ranend breza
- Žiaci 6. – 8. roč.: Sač nad euro (divadelná scéna)

• Promócia zbierky básní a próz Kvapky XVII a predstavenie ocenených žiakov
Mag. Tatjana Seničanin

• Žiaci Ivana Brnjička Slovačka Jelisavac – hudobný bod
Pieseň Počuj žr ty kudeřová

3. ZŠ Julija Benetića Blok (10 min.)

- Žiaci 4. roč.: M. R. Martaková: Žitá jesen
- Žiaci 5. roč.: báseň Kamarat rok

4. ZŠ Ivana Brnjička Slovačka Jelisavac (8 min.)

- Manuella Krupa (6. roč.): Rudolf Dobdiš: Domov
- Dorijan Šuštek (8. roč.): Samo Čatupka: Kraljohošid
- Žiaci 7. – 8. roč.: Tahal dečko repu (divadelná scéna)

5. ZŠ Vladimira Nazora Nova Bukovica VO Mljevci (3 min.)

- Žiaci 2. – 4. roč.: pesnička a tanec Tancuj, tancuj, vykričaj

6. ZŠ Josipa Kozarca Lipovljani (3 min.)

- Lucija Čorić (7. roč.) a Klara Kilibanin (8. roč.): Ivan Hudec: Dedinka Lipovljani

7. ZŠ Banova Jaruga (2 min.)

- Josip Biro (6. roč.): Milan Rujfus: Škola

• Odovzdávanie uznaní a ocenení

POZVÁNKA

Jazykové výzvy Slovákov v Chorvátsku

Slovenské kultúrne centrum Našice
Vás pozýva na odborné stretnutie,
ktoré sa uskutoční v priestoroch Centra
Ulica bráče Radiča 68

23. septembra 2022 so začiatkom o 17:00.

Podporiteľ / Podporitel: Seržet za nacionalne manjine Republike Hrvatske

POZIVNICA

Jezični izazovi Slovaka u Hrvatskoj

Slovački centar za kulturu Našice
Vas poziva na stručni skup,
koji će se održati u prostorijama Centra
Ulica bráče Radiča 68

23. rujna 2022. s početkom u 17:00.

DEŇ SO SLOVENSKÝM FILMOM DAN SA SLOVAČKIM FILMOM

v organizácii / u organizaciji
Vevyslanectva Slovenskej republiky v Záhrebe
Veleposlanstva Slovačke republiky u Zagrebu
&
Slovenského kultúrneho centra Našice
Slovačkog centra za kulturu Našice

Sol' nad zlato

Dom kultúry Našice / Dom kulture Našice
28. 9. 2022 – 11:00

s finančnou podporou / uz finansijsku podršku   mediálny podporovateľ / medijski pokrovitelj

príležitosťou 30. výročia Zväzu Slovákov v Chorvátsku / prigodom 30. obljetnice Saveza Slovaka u Hrvatskoj

Slovački centar za kulturu Našice – Slovenské kultúrne centrum Našice

ĎAKOVNÝ LIST Aleksandrovi Knapčekovi

za spoluprácu na projekte *Stretnutie folkloristov*
realizovaného 30. 9. – 2. 10. 2022 v Josipovci Punivskom

Strojní opisek za kulturu Našice
Slovenské kultúrne centrum Našice

Sandra Kraj Vukšić, nadbabeška

ADRESÁR / ADRESAR

SLOVENSKÉ KULTÚRNE CENTRUM NAŠICE

adresa: Braće Radića 68, 31 500 Našice
tel.: 00 385 31 / 611 914
e-mail: slovackicentar-ravnatelj@os.t-com.hr
riadiateľka: dr. sc. Sandra Kralj Vukšić
mob.: 00 385 91 / 524 2062
e-mail: kraljsandra@yahoo.com
kustódka: mgr. Tatjana Seničanin
mob.: 00 385 97 / 678 2264
e-mail: tatjana.buha89@gmail.com
www.skc.hr

ZVÄZ SLOVÁKOV

adresa: Braće Radića 68, 31 500 Našice
tel.: 00 385 31 / 613 433
e-mail: savez-slovaka@os.t-com.hr
www.savez-slovaka.hr
predseda: Mirko Vavra
mob.: 00 385 91 / 507 1420
e-mail: mirko.vavra@savez-slovaka.hr
podpredseda: Aleksandar Knapček
mob.: 00 385 99 / 490 3854
e-mail: knapcek.aleksandar@gmail.com
tajomníčka: Branka Baksa
mob.: 00 385 91 / 739 3567

Účtovníctvo a administrácia:

Helena Gašo
e-mail: savez.slovaka.knjigovodstvo@gmail.com
Natalija Murar
e-mail: savez.slovaka.natalija@gmail.com
Antonela Topolovec
e-mail: savez.slovaka.antonela@gmail.com

Členovia Dozorného výboru Zväzu Slovákov:

predsedníčka: Anđelka Štelma
e-mail: andjelka_st@yahoo.com
podpredsedníčka: Vesna Budoš
e-mail: zks.budos@gmail.com
členka: Anđela Majdiš
e-mail: andela.majdis1@gmail.com

Časopis Prameň:

adresa: Braće Radića 68, 31 500 Našice
tel.: 00 385 31 / 613 433
00 358 31 / 611 914
e-mail: pramenredakcija@yahoo.com
šéfredaktorka: Tatjana Seničanin
mob.: 00 385 97 / 678 2264

ZÁKLADNÉ A STREDNÉ ŠKOLY S VYUČOVANÍM SLOVENSKÉHO JAZYKA V CHORVÁTSKU

ZŠ Ivana Brnjika Slovaka v Jelisavci

adresa: Ivana Brnjika Slovaka 37, 31 500 Jelisavac
tel.: 00 385 31 / 605 011
fax: 00 385 31 / 333 920
e-mail: ured@os-ibslovak-jelisavac.skole.hr
riadiateľka: Ljerka Ćorković, prof., 00385 31 / 605 464
učiteľka slovenského jazyka: Maja Kanderová
e-mail: mkandjera@gmail.com
mob.: 00 385 91 / 785 4679

ZŠ Julija Benešića v Iloku

adresa: Trg sv. Ivana Kapistrana 1, 32 236 Ilok
tel.: 00 385 32 / 590 372
fax: 00 385 32 / 590 373
e-mail: os.julija.benesica@vu.t-com.hr
riadiateľ: Miroslav Bošnjak, prof.
učiteľka slovenského jazyka: Marija Pejak
e-mail: marijapejak59@gmail.com,
mob.: 00 381 63 / 845 7068
učiteľka slovenského jazyka: Miluška Fabry Nemet
e-mail: miluskafabry@gmail.com
mob.: 00 385 97 / 6397 611

ZŠ kráľa Tomislava v Našiciach

adresa: Ulica Matice hrvatske 1, 31 500 Našice
tel.: 00 385 31 / 615 271
fax: 00 385 31 / 617 850, 00 385 31 / 617 851
e-mail: osnovna.skola.kralja.tomislava.nasice@os.t-com.hr
riadiateľka: Vlatka Zahirović, prof.
učiteľka slovenského jazyka: Ana Marošević
e-mail: ana.marosevic1@gmail.com
mob.: 00 385 98 / 186 3638

Vysunuté pracovisko ZŠ kráľa Tomislava Našice v Markovci Našickom

adresa: Franje Strpača 37, 31 500 Našice
tel.: 00 385 31 / 699 630
e-mail: osnovna.skola.kralja.tomislava.nasice@os.t-com.hr
riadiateľka: Vlatka Zahirović, prof.
učiteľka slovenského jazyka: Ana Marošević
e-mail: ana.marosevic1@gmail.com
mob.: 00 385 98 / 186 3638

ZŠ „Josip Kozarac“ v Josipovci Punitovskom

adresa: Braće Banas 2, Josipovac, 31 424 Punitovci
tel./fax: 00 385 31 / 861 313
e-mail: skola@os-jkozarac-josipovac-punitovacki.skole.hr
riadiateľka: Sanja Kanisek Kuric
tel.: 00 385 31 / 861 640
učiteľka slovenského jazyka: Boženka Dasović
e-mail: bdasovi5@gmail.com
mob.: 00 385 91 / 560 2231

**Josipovac Punitovački
v Jurjevci Punitovskom**

adresa: Glavna 47, 31 424 Punitovci
tel./fax: 00 385 31 / 861 040
e-mail: skola@os-jkozarac-josipovac-punitovacki.skole.hr
riaditeľka: Sanja Kanisek Kuric
tel.: 00 385 31 / 861 640
učiteľka slovenského jazyka: Boženka Dasović
e-mail: bdasovi5@gmail.com
mob.: 00 385 91 / 560 2231

ZŠ „Mladost“ Jakšić

adresa: Kolodvorska 2, 34 308 Jakšić
tel.: 00 385 34 / 257 134
e-mail: mladost-jaksic@os-mladost-jaksic.skole.hr
riaditeľ: Boško Obradović, prof.
učiteľka slovenského jazyka: Dora Bošković
e-mail: doraboskovic96@gmail.com
mob.: 00 385 99 / 406 6257

**ZŠ Vladimira Nazora v Novej Bukovici
a Vysunuté pracovisko ZŠ Vladimira Nazora
Nova Bukovica v Miľovciach**

adresa: Zagrebačka 28, 33 518 Nova Bukovica
tel.: 00 385 33 / 400 396, 00 385 33 / 400 397
fax: 00 385 33 / 564 018
e-mail: skola@os-vnazora-novabukovica.skole.hr
riaditeľka: Lareta Žubrinčić, prof.
učiteľ slovenského jazyka: Dominik Rajačić
e-mail: dominik.rajacic@gmail.com
mob.: 00 385 95 / 594 9233

**ZŠ Josipa Kozarca v Lipovljanoch
a Vysunuté pracovisko ZŠ Josipa Kozarca
Lipovljani v Piljeniciach**

adresa: Augusta Šenoa 1, 44 322 Lipovljani
tel.: 00 385 44 / 676 001, 00 385 44/691 691
e-mail: ured@os-jkozarca-lipovljani.skole.hr
riaditeľka: Mirjana Faltis, prof.
učiteľka slovenského jazyka: Jelena Dejanović
e-mail: jdejanovic@gmail.com
mob.: 00 385 98 / 948 1410

**ZŠ Banova Jaruga
a Vysunuté pracovisko ZŠ Banova Jaruga v Međuríci**

adresa: Stjepana Radića 118, 44 321 Banova Jaruga
tel./fax: 00 385 44 / 668 005
e-mail: ured@os-banova-jaruga.skole.hr
riaditeľka: Irena Rukavina, prof.
učiteľka slovenského jazyka: Jelena Dejanović
e-mail: jdejanovic@gmail.com
mob.: 00 385 98 / 948 1410

ZŠ Višnjevac

adresa: Crni put 41, 31 220 Osijek
tel.: 00 385 31 / 310 180
fax: 00 385 31 / 352 416
e-mail: ured@os-visnjevac.skole.hr, os.visnjevac017@gmail.com
riaditeľ: Dane Končar, prof.
mob.: 00 385 91 / 242 6100
učiteľ slovenského jazyka: Josip Kvasnovski
e-mail: josip.kvasnovski02@gmail.com
mob.: 00 358 91 / 891 5727

ZŠ Stjepana Radića v Bibiniah

adresa: Gumla 3, 23205 Bibinje
tel.: 00 385 23 / 261 161
fax: 00 385 23 / 261 161
e-mail: os-bibinje@e-mail.t-com.hr
riaditeľka: Mirka Sikirić, prof.
mob.: 00 385 91 / 262 1266
učiteľka slovenského jazyka: Valentina Bungur
e-mail: valentinabungur@gmail.com
mob.: 00 385 92 / 155 2166

ZŠ Jurja Dalmatinca v Šibeniku

adresa: Ul. Stipe Ninića 27, 22 000 Šibenik
tel.: 00 385 22 / 212 452
fax: 00 385 22 / 219 131
e-mail: ured@os-jdalmatinca-si.skole.hr
riaditeľ: Natko Duvnjak, prof.
tel.: 00 385 22 / 212 451

vysunuté pracovisko Bilice

adresa: Novo naselje bb, 22 000 Bilice
tel.: 00 385 22 / 335 877
učiteľka slovenského jazyka: Valentina Bungur
e-mail: valentinabungur@gmail.com
mob.: 00 385 92 / 155 2166

Gymnázium Požega

adresa: Ulica dr. Franje Tuđmana 4/a, 34 000 Požega, P.P. 613
tel.: 00 385 34 / 316 750
fax: 00 385 34 / 271 033
http://www.gimpoz.hr
e-mail: ravnatelj@gimpoz.hr
riaditeľka: Vesna Vlašić, dr. sc.
učiteľka slovenského jazyka: Dora Bošković
e-mail: doraboskovic96@gmail.com
mob.: 00 358 99 / 40 6257

Stredná škola Ilok

adresa: Matije Gupca 168, 32 236 Ilok
tel.: 00 385 32/593 207
fax: 00 385 32/593 207
e-mail: ss-ilok@skole.hr
riaditeľ: Željko Prskalo, prof.
učiteľ slovenského jazyka: Darko Đurica
e-mail: dđurica25@hotmail.com
mob.: 00 385 99 / 570 2610

MIESTNE ORGANIZÁCIE MATÍC SLOVENSKÝCH:

MO MS v Iloku

adresa: Ivana Gorana Kovačiča 85, 32 236 Ilok
tel.: 00 385 32 / 596 130
e-mail: matica.slovacka.ilok@gmail.com
predsedníčka: Jarmilka Mudroh
mob.: 00 385 98 / 906 1890
e-mail: jarmilam.ilok@gmail.com

MO MS v Jakšići

adresa: Kolodvorska 7, 34 308 Jakšić
e-mail: msjaksic2007@gmail.com
Predseda: Pavel Treger
mob.: 00 385 99 / 257 0710
e-mail: pavel_treger@yahoo.com

MO MS v Jelisavci

adresa: Jana Žiške 3, Jelisavac, 31 500 Našice
tel.: 00 385 31 / 605 290
e-mail: maticaslovackajelisavac@gmail.com
predseda: Danijel Kubala
tel.: 00 385 99 / 191 2335
e-mail: kubaladanijel56@gmail.com

MO MS v Josipovci

Adresa: Štrosmajerova 5, Josipovac Punitovački
31 424 Punitovci
e-mail: msjosipovac94@gmail.com
predsedníčka: Rozalija Kukučka
tel.: 00 385 91 / 509 1916
e-mail: rkukucka@gmail.com

MO MS v Jurjevci Punitovskom

adresa: Braće Kolarik 9, Jurjevac Punitovački
31 424 Punitovci
predseda: Franjo Drga
tel.: 00 385 95 / 919 4630
e-mail: drgaf113@gmail.com

MO MS v Lipovljanoch

adresa: Trg hrvatskih branitelja 3, 44 322 Lipovljani
tel.: 00 385 44 / 635 603; 00 385 98 / 747 7401
e-mail: racunovodstvo@lipovljani.hr
predseda: Josip Krajči
tel.: 00 385 98 / 462 427
e-mail: josip.krajci@gmail.com

MO MS v Markovci Našickom

adresa: Željeznička 2a, Markovac Našički, 31 500 Našice
tel.: 00 385 31 / 699 023
e-mail: markovacmaticaslovacka@yahoo.com
predsedníčka: Branka Baksa
tel.: 00 385 91 / 739 3567
e-mail: baksabranka@yahoo.com

MO MS v Međurići

adresa: Međurić bb, Međurić, 44 321 Banova Jaruga
e-mail: ivan.vasik@sk.t-com.hr, opg.jozefcik@gmail.com
predseda: Josip Jozefčik
tel.: 00 385 44 / 668 354; 00 385 98 / 679 314
e-mail: opg.jozefcik@gmail.com

MO MS v Miševciach

adresa: Kralja Tomislava 18, Miljevci, 33 518 Nova Bukovica
e-mail: ms.miljevci@gmail.com
predsedníčka: Jasna Matota
tel.: 00 385 91 / 531 6893

MO MS v Osijeku

adresa: J. J. Strossmayera 2, 31 000 Osijek
tel.: 00 385 31 / 369 193
e-mail: matica.slovacka.os@hotmail.com
predseda: Andrija Kuric
tel.: 00 385 98 / 715 530
e-mail: andrija.kuric1@gmail.com

MO MS v Radoši

adresa: Radoš 1, 32 236 Ilok
e-mail: maticaslovackarados@gmail.com
predseda: Darko Đurica
tel.: 00 385 99 / 570 2610
e-mail: ddurica25@hotmail.com

MO MS v Rijeke

adresa: Hosti 80 B, 51 000 Rijeka
tel.: 00 385 51 / 502 293
e-mail: matica.slovacka@ri.htnet.hr
predsedníčka: Miroslava Gržinić
tel.: 00 385 51 / 642 327, 00 385 91 / 721 5604
e-mail: miroslava.grzinic1955@gmail.com

MO MS v Soljanoch

adresa: Vladimira Nazora 6, 32 255 Soljani
e-mail: maticaslovenskasolany@gmail.com
predsedníčka: Miluška Besek
tel.: 00 385 32 / 863 250, 00 385 98 / 618 354
e-mail: miluska.besek19@gmail.com

MO MS v Záhrebe

adresa: Šubićeva 20, 10 000 Zagreb
tel.: 00 385 1 / 652 0553
e-mail: info@slovaci-zagreb.com
predseda: Zlatko Jevak
tel.: 00 385 98 / 277 714
e-mail: zlatkojevak@yahoo.com

MO MS v Zokovom Gaji

adresa: Zokov Gaj 11, 33 513 Zdenci
tel.: 00 385 33 / 646 256
e-mail: matica.slovacka@optinet.hr
pavesic.marko007@gmail.com
predsedníčka: Vesna Kunštek
tel.: 00 385 31 / 600 212, 00 385 98 / 161 3957
e-mail: vesnak1206@gmail.com

Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí

adresa: Palisády 29/A, 817 80 Bratislava 15
Slovenská republika
tel.: 00 421 2 / 57 20 05 11
fax: 00 421 2 / 57 20 05 55
e-mail: uszz@uszz.gov.sk

Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Záhrebe

adresa: Prilaz Gjüre Deželića 10, 10 000 Záhreb
tel.: 00 385 1 / 487 7070
fax: 00 385 1 / 487 7071
e-mail: emb.zagreb@mzv.sk

Saborski zastupnik za češku i slovačku nacionalnu manjinu**Vladimir Bilek**

adresa: Trg kralja Tomislava 7, 43500 Daruvar
tel./fax: 00 385 43 / 331 029
e-mail: vladimir.bilek@sabor.hr

Ministarstvo znanosti i obrazovanja**Uprava za nacionalne manjine**

adresa: Donje Svetice 38, 10000 Zagreb
Ravnatelj Uprave za nacionalne manjine
Nandor Čapo
tel.: 00 385 1 / 459 4255
nacionalne-manjine@mzo.hr

Savjet za nacionalne manjine

adresa: Mesnička 23, 10000 Zagreb
tel.: 00 385 1 / 45 69 286
fax: 00 385 1 / 45 69 297
e-mail: savjet.manjine@sssnm.gov.hr

MEDIÁLNA PODPORA / MEDIJSKA PODRŠKA

Časopis Prameň - www.savez-slovaka.hr

Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí - www.uszz.sk, www.slovenskezahranicie.sk

Krajanská redakcia Rádia Slovakia Internacional - www.rsi.sk

Prizma – multinacionalni magazin HRT

Radio Našice - www.radionasice.hr

Radio Đakovo - www.radio-djakovo.hr

Radio Osijek - <https://radio.hrt.hr/radio-osijek>

Radio Ilok - www.radio-ilok.hr

Glas Slavonije - www.glas-slavonije.hr

Sledujte nás na www.skc.hr / Pratite nas na www.skc.hr

